

กระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ การขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน
ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ
THE CREATION ARTS PROCESS OF KHAP SE-PHA (THAI VERSE)
FOR LAKORN KUN CHANG KHUN PHAN EPISODE "KHUN PHAN
ABDUCTED NANG WAN THONG" IN ENGLISH VERSION.

นพคุณ สุตประเสริฐ

ได้รับทุนสนับสนุนงานสร้างสรรค์จากงบประมาณแผ่นดิน

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

ลิขสิทธิ์ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

กระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ การขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน
ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ

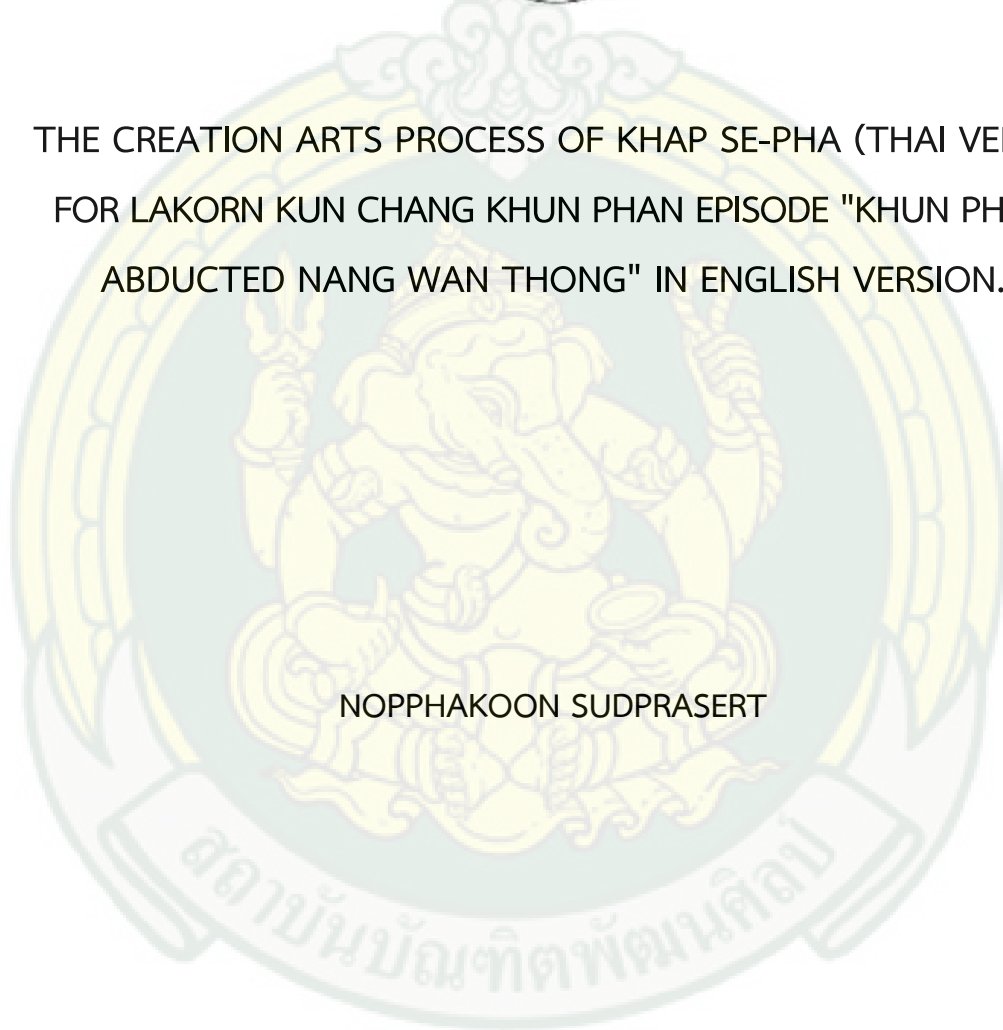
นพคุณ สุตประเสริฐ

ได้รับทุนสนับสนุนงานสร้างสรรค์จากงบประมาณแผ่นดิน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564
ลิขสิทธิ์ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

THE CREATION ARTS PROCESS OF KHAP SE-PHA (THAI VERSE)
FOR LAKORN KUN CHANG KHUN PHAN EPISODE "KHUN PHAN
ABDUCTED NANG WAN THONG" IN ENGLISH VERSION.

NOPPHAKOON SUDPRASERT

FUNDED CREATIVE WORK BY THAILAND'S BUDGET

FISCAL YEAR 2021

COPYRIGHT OF BUNDITPATANASILPA INSTITUTE

หัวข้องานวิจัย	กระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ การขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ
ชื่อผู้วิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพคุณ สุดประเสริฐ
คำสำคัญ	กระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์, ขับเสภา, ละครเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี, ภาคภาษาอังกฤษ
ปีงบประมาณ	2564

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง กระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ การขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผน พานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ เพื่อสร้างสรรค์ พัฒนางานศิลป์ และยกระดับ ศิลปะวัฒนธรรมไทยเข้าสู่ระดับสากล ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจและอยากเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการขับเสภา จากวรรณคดีไทยให้ชาวต่างชาติได้รับชมและรับฟังบทบาท เนื้อร้องได้อย่างเข้าใจ โดยจะสร้างสรรค์ ในรูปแบบการขับเสภาตอนที่ได้กล่าวมาแปลเป็นภาษาอังกฤษแบบวรรคตอนของกลอนสุภาพ ตามบทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2 ในมิติทางด้านคีตศิลป์ไทยแบบใหม่ เพื่อเป็นการสร้างสรรค์การขับเสภา ในรูปแบบภาษาอังกฤษ เพื่อสามารถนำไปจัดแสดงในต่างประเทศ เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทย ให้เป็นที่ยอมรับ และสร้างงานทางด้านศาสตร์คีตศิลป์ไทยของชาติไทย ให้มีความเป็นสากลสืบต่อไป

ผลการศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ พบว่า ในการศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์นี้ ได้มีแนวคิด ที่ได้จากการขับเสภาในละครเรื่องขุนช้างขุนแผนซึ่งผู้วิจัยมีความประทับใจในบทพระราชนิพนธ์ รัชกาลที่ 2 ที่มีความไพเราะในบทกลอนสุภาพ มีเพลงที่บรรจู้บร้อง ได้สัมผัสภาษาถิ่นศิลปินแห่งชาติและผู้ทรงคุณวุฒิ เฉพาะทางเพื่อให้ได้มาซึ่งความเหมาะสม และความสามารถ นำไปใช้ในงานสร้างสรรค์เป็นบทภาค ภาษาอังกฤษได้ครบถ้วน แบ่งวรรคคำให้ถูกต้องฉันทลักษณ์กลอนเสภาตามภาษาต้นฉบับ และทำการ บันทึกโน้ตและบันทึกเสียง

ผลการศึกษาเชิงวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้หลักการแปลแบบตีความร้อยกรองและใช้หลักการแปล แบบเอาคำ และการแปลแบบเอาความ โดยอาจจะใช้การแปลคำแบบตรงตัว มีความหมายแฝง การแปล โดยอิสระ หรือการใช้คำทับศัพท์ซึ่งจะขึ้นอยู่กับลักษณะประโยค บทกลอนของภาษาต้นฉบับ

RESEARCH TITLE	The Creation Art Process of Khap Se-pha (Thai Verse) for Lakhon Khun Chang Khun Phaen Episode “Khun Phaen Abducts Nang Wan Thong” in English Version
RESEARCHER	Assistant Professor Dr. Noppakhun Sudprasert
KEY WORDS	Creation art process, Khap Se-pha, Lakhon Khun Chang Khun Phaen Episode “Khun Phaen Abducts Nang Wan Thong”, English version
FISCAL YEAR	2021

ABSTRACT

"The Creation Art Process of Khap Se-pha (Thai Verse) for Lakhon Khun Chang Khun Phaen Episode "Khun Phaen Abducts Nang Wan Thong" in English Version" is a research aims to create and develop artistic performance and elevate the status of Thai cultural art to the international level. The researcher desires to spread the knowledge about Khap Se-pha performance (Thai verse) of Thai literature to foreigners, as well as to let them enjoy and understand the meaning of lyrics altogether. The creation is in the form of Khap Se-pha performance, in which the selected episode from King Rama II's work is translated into English while maintaining the format of Klon Suphap (Thai octameter poem). The performance of Khap Se-pha in English is considered to be a new dimension for Thai vocal music art and create and opportunity for Thai cultural art to be able to exhibit abroad and to be recognized in the international level.

The creation art process is as follows. The concept of this study is based on Khap Se-pha performance of Khun Chang Khun Phaen, in which the researcher was impressed by the beautiful poetic lyrics of King Rama II, as well as the inserted songs in the work. The researcher selected the episode using opinions from the interview of national artists and specialized experts for suitability and eligibility for translation. The English version conforms to the traditional Thai octameter poem in format. The musical notes and voice are recorded.

For the analytic results of the study, the poem is translated with interpretative approach, using both literal translation and non-literal translation. The translation techniques include word-by-word translation, connotative meaning translation, free translation, and transliteration, depending on the nature of the poetic sentences of the original language.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความเมตตากรุณาจากท่านอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ อาจารย์นิภา โสภาสัมฤทธิ์ ที่สนับสนุนและให้โอกาสในการทำงานวิจัยในครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณท่านอย่างยิ่ง

กราบขอบพระคุณท่านศิลปินแห่งชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดุริยางคศิลป์ อาจารย์ทัศนีย์ ขุนทอง อาจารย์ประคอง ชลาบุภาพ อาจารย์สมชาย ทับพร อาจารย์ไชยยะ ทางมีศรี อาจารย์ ดร.ดุขฎี สว่างพิบูลย์พงศ์ ผศ.ดร.ดุขฎี มีป้อม ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะและแนวทางการสร้างสรรค์ในงานวิจัยครั้งนี้

กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ชัย ปิฎกฤษต์ ที่ได้ให้แนวทางตั้งแต่เริ่มต้นการทำงานวิจัยสร้างสรรค์และ ตรวจสอบข้อมูลทั้งหมดในงานวิจัยฉบับนี้จนสามารถดำเนินการได้สำเร็จลุล่วงและให้ความเมตตากรุณาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณิ เหลือบุญชู ที่ปรึกษางานวิจัยสร้างสรรค์ฉบับนี้ ที่ได้ให้คำแนะนำตรวจสอบงานสร้างสรรค์และควบคุมการบันทึกงานสร้างสรรค์การขับเสภาและการขับร้องละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนขุนแผนพานางวันทองหนีภาคภาษาอังกฤษจนสำเร็จลุล่วงเรียบร้อย ขอขอบคุณ คุณพรรณิ ภาระโกชน์ ที่กรุณาแปลบทละครเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนขุนแผนพานางวันทองหนี เป็นภาษาอังกฤษผู้วิจัยขอขอบคุณที่ได้กรุณาร่วมสร้างสรรค์แปลบทละครจนสำเร็จ

กราบขอบพระคุณท่านคณบดีคณะศิลปนาฏดุริยางค์ รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา สายทองคำ ที่ให้ความอนุเคราะห์และสนับสนุนการวิจัยฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณคุณคุณแพรวพัชรี สุตประเสริฐ อาจารย์ศศิธร เกื้อกุล อาจารย์วชิร วงศ์อร่ามวิไล ที่ให้กำลังใจ และความช่วยเหลือในการทำงานวิจัยครั้งนี้

ทั้งนี้ขอขอบพระคุณสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณการวิจัยในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ หากประโยชน์อันใดที่จะเกิดขึ้นจากงานวิจัยของกุศลกรรมนี้จงอุทิศแก่บูรพาจารย์ทางด้านดุริยางคศิลป์ไทยเพื่อให้ศิลปินรุ่นหลังได้ยึดถือปฏิบัติและเป็นแนวทางในการสอนวิชาการด้านดุริยางคศิลป์ไทยให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพคุณ สุตประเสริฐ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างสรรค์.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์.....	2
1.3 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	2
1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการสร้างสรรค์.....	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	4
2.1.1 ทฤษฎีสุนทรียศาสตร์.....	4
2.1.2 ทฤษฎีการสร้างสรรค์ศิลป์.....	5
2.1.3 ทฤษฎีการขับร้องเพลงไทย.....	6
2.1.4 ทฤษฎีการแปล.....	9
2.2 สารัตถะที่เกี่ยวข้อง.....	14
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	28
3.1 การรวบรวมข้อมูล.....	28
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	29
3.3 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล.....	29
3.4 การสร้างสรรค์ผลงาน.....	30
3.5 การตรวจสอบคุณภาพผลงานวิจัย.....	30
3.6 การนำเสนอข้อมูล.....	30

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 กระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ การขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี.....	31
4.1 ขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ การขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผนตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ.....	31
4.2 การดำเนินการสร้างสรรค์งานการขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี	36
บทที่ 5 วิเคราะห์บทละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี.....	87
ศึกษาเชิงวิเคราะห์บทละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี.....	87
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	112
6.1 สรุปผลการวิจัย.....	112
6.2 อภิปรายผล.....	114
6.3 ข้อเสนอแนะ.....	117
บรรณานุกรม.....	118
ภาคผนวก.....	120
ภาคผนวก ก โน้ตเพลงละครเสภาเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี	121
ภาคผนวก ข รูปภาพการจัดสัมมนากลุ่ม (Focus Group).....	141
ภาคผนวก ค ผลงานเพลงละครเสภาเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี (QR Code).....	150
ภาคผนวก ง แบบประเมินผลงานสร้างสรรค์ฉบับสมบูรณ์.....	152
ประวัติผู้วิจัย.....	155

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัยและการสร้างสรรค์

คีตศิลป์ไทย เป็นศิลปวัฒนธรรมของชาติไทยที่มีความสำคัญยิ่ง แสดงถึงภาษาที่มีท่วงทำนองที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาติ มีวิวัฒนาการจากอดีตมาสู่ปัจจุบัน มีการสืบทอด พัฒนา รูปแบบวิธีการขับร้องเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยตามสภาพสิ่งแวดล้อมของสังคมในชาติ คีตศิลป์ไทยมีบทบาทสำคัญในวิถีชีวิตของคนไทยในด้านความบันเทิง มีการสืบทอดจากบรมครูทางด้านดุริยางคศิลป์ไทยได้หลายประเภท ดังนี้ คือ การขับร้องเพลง ขับเสภา พากย์เจรจา ร้องสักรา อ่านทำนองเสนาะ ซึ่งเป็นศาสตร์ที่สร้างความไพเราะงดงามให้กับภาษาไทยให้มีความไพเราะ และสุนทรีย์ ในด้านเสียงที่ร้องเป็นท่วงทำนองที่มีความงดงามจากภาษาที่มาจากวรรณคดีไทย

การขับเสภา เป็นการละเล่นที่ปรากฏอยู่ในสังคมไทยและในราชสำนักมาเป็นเวลายาวนาน ตั้งแต่ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย เสภาเป็นมหรสพที่แพร่หลายทั่วไปทั้งในราชธานีและหัวเมืองใกล้เคียง การละเล่นเสภาในยุคหนึ่งเป็นการร้องทำนองลำนำให้เข้ากับการขับกรับ อาจมีหรือไม่มีดนตรีประกอบก็ได้ ผู้ขับเสภาจะมีสองคนผลัดกันขับคนละตอนเพื่อไม่ให้เหน็ดเหนื่อยเกินไป โดยใช้เรื่องขุนช้างขุนแผนในการขับ ต่อมาในยุคต้นรัตนโกสินทร์มีความนิยมที่จะแต่งบทเสภาขึ้นไว้ใช้ขับแทนที่จะเป็นการด้นกลอนสด พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ก็ทรงโปรดการละเล่นนี้อยู่มาก ได้ทรงปรับปรุงการเล่นเสภาขึ้นหลายประการ อาทิ โปรดให้กวีในราชสำนักแต่งบทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนขึ้นใหม่ แต่ที่สำคัญยิ่งคือ โปรดให้มีปี่พาทย์เข้ามาประกอบการขับเสภา ดังปรากฏในคำไหว้ครูเสภาบทหนึ่งว่า

“เดิมเมื่อครั้งจอมนรินทร์แผ่นดินลับ เสภาขับยังหาปี่พาทย์ไม่
ครั้นมาถึงพระองค์ผู้ทรงไชย ก็เกิดมีขึ้นในอยุธยา”

(สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, 2470, น.37)

การขับเสภาจึงเป็นที่นิยมในยุคหนึ่ง เริ่มมีการใช้วงปี่พาทย์เข้ามาประกอบการเล่นเสภาและนำมาสู่การแสดงละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ที่มีรูปแบบการแสดงปรับเปลี่ยนตามยุคสมัยต่างๆจนถึงปัจจุบัน แต่ยังคงรักษารูปแบบดั้งเดิมไว้ และนิยมนำมาขับเสภาในเรื่องขุนช้างขุนแผน เรียบเรียงบทกลอนต่างๆตามลักษณะตัวละครและเหตุการณ์ที่ปรากฏในเรื่องราวตอนนั้นๆได้อย่างเหมาะสม ซึ่งในปัจจุบันการขับเสภายังมีปรากฏอยู่ในการบรรเลงวงปี่พาทย์เสภา และการแสดงละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนในรูปแบบดั้งเดิมผู้วิจัยจึง มีความสนใจ ที่อยากจะเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการขับเสภาจากวรรณคดีไทยให้ชาวต่างชาติได้รับชมและรับฟังบทบาท เนื้อร้องได้อย่างเข้าใจ โดยจะสร้างสรรค์การขับเสภาละครเรื่องขุนช้างขุนแผน

ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ ในรูปแบบการขับเสภาจากบทวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนที่ได้กล่าวมาแปล เป็นภาษาอังกฤษแบบวรรคตอนของกลอนสุภาพ ตามบทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2 นำมาบรรจุใส่ทำนองเสภา และทำนองเพลงสองชั้นขับเสภาและขับร้องในวงปี่พาทย์เสภา ในมิติทางด้านคีตศิลป์ ไทยแบบใหม่ เพื่อเป็นการสร้างสรรค์การขับเสภาในรูปแบบภาษาอังกฤษ เพื่อสามารถนำไปจัดแสดง ในต่างประเทศ เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทย ให้เป็นที่ยอมรับ และสร้างงานทางด้านศาสตร์คีตศิลป์ไทย ของชาติไทย ให้มีความเป็นสากลสืบต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

1.2.1 เพื่อศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ การขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผน พานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ

1.2.2 ศึกษาเชิงวิเคราะห์บทละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี

1.3 นิยามศัพท์เฉพาะ

กระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ หมายถึง ขั้นตอนวิธีการสร้างสร้งงานที่ใช้ศาสตร์และศิลป์ ในการสร้างสรรค์การขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี

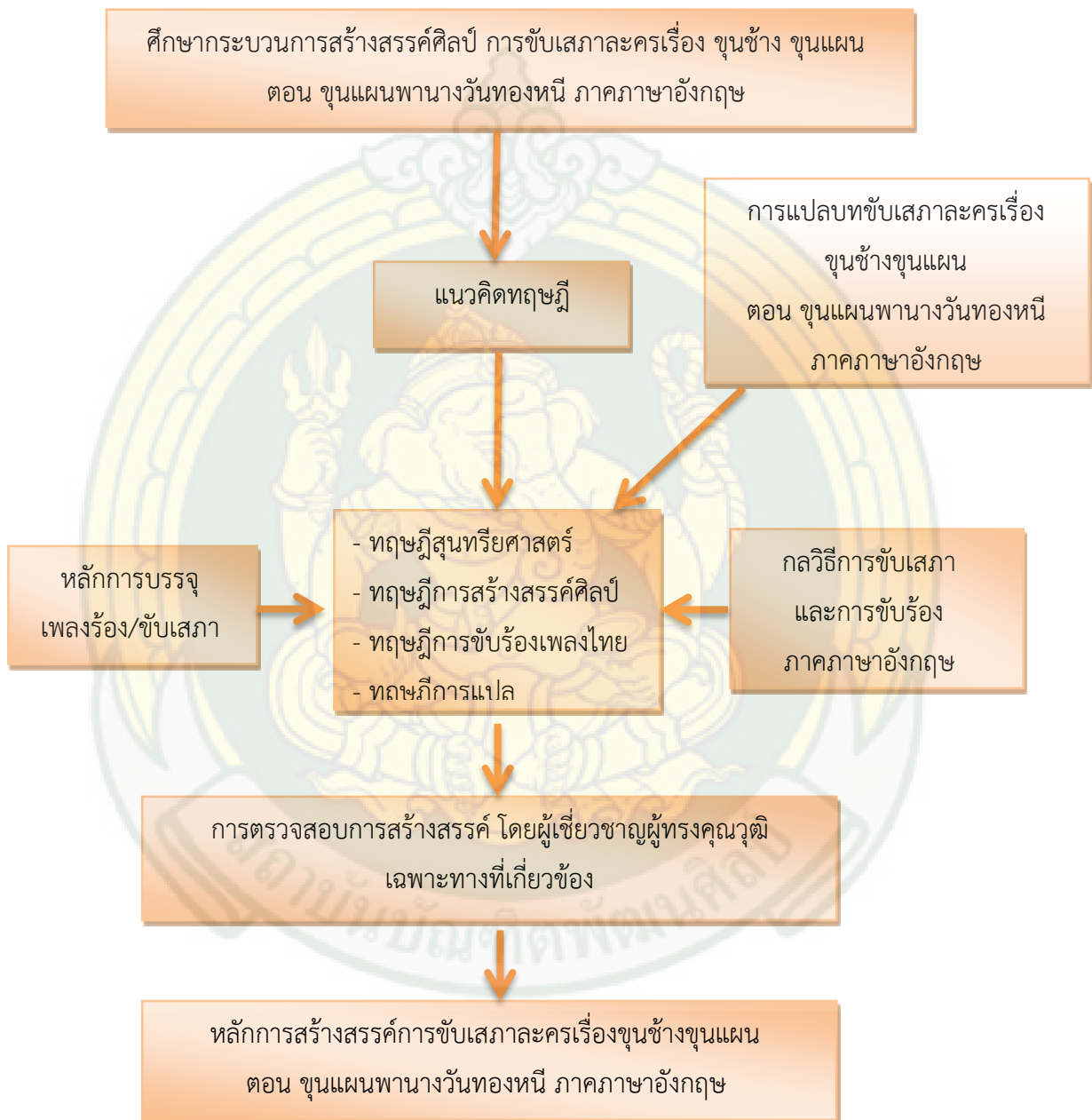
ขับเสภา หมายถึง การเปล่งเสียงออกมาเป็นทำนองเสภา มีทำนองขึ้นต้นด้วยเอื้อนบ้าง คำร้องบ้าง เป็นท่วงทำนองหนักเบา และบรรยายการขับร้องด้วยอารมณ์ตามบทประพันธ์ มีการขยับกรับ ขับเสภาประกอบ ตามกระบวนการวิธีการขยับกรับขับเสภา ท่วงทำนองมีหลายประเภท เช่น เสภาไทย เสภาลาว เสภาคมอญ เป็นต้น

ละครเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี หมายถึง บทพระราชนิพนธ์ ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ได้รับการยกย่องตามพระราชบัญญัติวรรณคดีสโมสรในรัชกาลที่ 6 ว่าเป็นยอดทองของหนังสือประเภทกลอนเสภา โดยนำบทพระราชนิพนธ์ตอนนี้มาเรียบเรียงเป็นบทละคร และแปลเป็นบทกวีภาษาอังกฤษ เพื่อใช้ขับเสภาและขับร้อง

ภาคภาษาอังกฤษ หมายถึง บทขับเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ที่นำมาแปลเป็นภาษาอังกฤษ และบรรจุทำนองการขับเสภาและขับร้อง

1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการสร้างสรรค์

กระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์การขับเสภาละครเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาควิชาภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยได้คำนึงถึงกรอบแนวคิดที่ใช้ในการสร้างสรรค์สำคัญๆ ดังแสดงผังกรอบแนวคิดต่อไปนี้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง กระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ การขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการในการศึกษาครั้งนี้ คือ

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 ทฤษฎีสุนทรียศาสตร์
 - 1.2 ทฤษฎีการสร้างสรรค์ศิลป์
 - 1.3 ทฤษฎีการขับร้องเพลงไทย
 - 1.4 ทฤษฎีการแปล
2. สารัตถะที่เกี่ยวข้อง
 - 2.1 สารัตถะที่เกี่ยวข้องกับการขับเสภา
 - 2.2 องค์ความรู้ทางด้านคีตศิลป์ที่ใช้ในการขับเสภา
 - 2.3 ลักษณะคำประพันธ์ที่ใช้ในการขับเสภา
 - 2.4 สารัตถะที่เกี่ยวข้องกับการแปล
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 ทฤษฎีสุนทรียศาสตร์

ในการศึกษาของผู้วิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ เรื่อง “ตำแหน่งของความงาม (The Locus of Beauty)” ซึ่งเป็นทฤษฎีทางสุนทรียศาสตร์ที่ใช้ในการวิเคราะห์เรื่องความงามอันเกิดจากศาสตร์ทางด้านสุนทรียะของมนุษย์ ซึ่ง Srinivasan (2534 : 34 - 35) ได้อธิบายโดยสังเขปไว้ ดังนี้

1. ความงามเป็นคุณสมบัติของวัตถุ (Beauty as the Quality of an Object) ซึ่งหมายถึง สี เสียง ทรวดทรง เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ก่อให้เกิดความงาม
2. ความงามต้องเกิดจากการ “ยอมรับ” ด้วยการประจักษ์ทางกายและทางความรู้สึก
3. ความงามคือความรู้สึกเพลิดเพลิน (Beauty as the Feeling of Pleasure) กล่าวคือ คุณค่าความงามที่เกิดขึ้นต้องขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้เสพสุนทรียะ
4. ความงาม คือ ความสัมพันธ์ (Beauty as Relation) อันได้แก่ ความงามเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุกับความรู้สึก

5. ความงามเป็นอุบัติการณ์ใหม่ (Beauty as Emergent) กล่าวคือ คุณค่าของความงามเกิดจากการประเมินค่าและการหาคุณค่าของวัตถุ นอกจากนี้แล้วความงามไม่ใช่สิ่งที่เกิดจากวัตถุเพียงอย่างเดียว ต้องขึ้นอยู่กับประสบการณ์สุนทรีย์

2.1.2 ทฤษฎีการสร้างสรรคศิลป์

ทฤษฎีการสร้างสรรคศิลป์ เป็นทฤษฎีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีสำหรับนำไปสร้างสรรคงานศิลปะทั้งดุริยางคศิลป์ นาฏศิลป์ และทัศนศิลป์ ซึ่งสอดคล้องกับณรงค์ชัย ปิฎกรัศต์ (2563 : 75-76) ได้กล่าวไว้ว่า การสร้างสรรคศิลป์เกิดขึ้นจากกระบวนการตามระเบียบวิธีวิจัยและนำผลนั้น มาเป็นฐานข้อมูล ด้านขอบข่ายการวิจัยสร้างสรรคใช้กระบวนการวิธีทางศิลปวิทยา ทฤษฎีการสร้างสรรคศิลป์ มีหลักคิด 2 ประการ คือ

1. หลักมิตการสร้างสรรค หลักนี้กล่าวถึงการสร้างสรรคศิลป์เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ เกิดขึ้นจากบุพภูมิของมวลจินตนาการ เกิดขึ้นจากการต่อยอดบุพภูมิด้วยผลวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัย เกิดขึ้นจากความคิดริเริ่มจนก่อเกิดเป็นสมบัติศิลป์ของชาติ เมื่อเกิดขึ้นเป็นภูมิสมบัติศิลป์ที่แสดงถึงความพร้อมของมนุษย์แล้วจึงสืบทอดไปเป็นมรดกภูมิปัญญาที่จับต้องไม่ได้

2. หลักวิพิธลักษณะการสร้างสรรค หลักนี้อธิบายถึงลักษณะการพิจารณาคุณสมบัติผลงานการสร้างสรรคศิลป์ 5 ลักษณะ คือ

2.1 วิถีชน ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และกระบวนการทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับงานสร้างสรรคศิลป์

2.2 ปัจจัยภายในด้านความเชื่อ ศาสนา ความศรัทธา ความรัก มีผลต่อการสร้างสรรคศิลป์

2.3 ปัจจัยภายนอกด้านวิถีโลกาภิวัตน์ การแพร่กระจายทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม มีผลต่อการสร้างสรรคศิลป์

2.4 งานสร้างสรรคศิลป์สามารถเรียนรู้ สะสมความรู้ ถ่ายทอด ริเริ่มขึ้นใหม่ และพัฒนาต่อยอดได้

2.5 คุณค่าของงานสร้างสรรคศิลป์ขึ้นอยู่กับความรู้และประสบการณ์ทางศิลป์ของผู้รับสรศิลป์ใช้เป็นทิศทางในการวิพากษ์และประเมินคุณค่าทางศิลปะที่เกิดจากการสร้างสรรค

การสร้างสรรคศิลป์ เป็นมหัศจรรย์วิจิตรที่ก่อเกิดความน่าพิศวงจากสติปัญญาเชิงชาญของมนุษยชาติในการกระทำให้เกิดงานศิลป์ขึ้น เนรมิต บันดาลให้มีขึ้น ให้เป็นขึ้น เพื่อแสดงออกซึ่งอารมณ์สะท้อนใจของผู้รับสรศิลป์จนประจักษ์ด้วยสื่อเสียง สีลาทำนองเพลง จังหวะ สีส่น เส้นผิว โครงสร้าง รูปทรง สีลาท่าพ้อง รำ ระเบียบ ท่าเต้น ขึ้นเชิงปฏิบัติการที่ปรากฏการณ์มีความสอดคล้องกับนิยามของคำว่า ศิลป (ป.) ศิลป (ส.) กระบวนการสร้างสรรคศิลป์ฉายกรายให้เห็นจินตนาการด้วยอัตถวินิจของการพิจารณาเนื้อหาสาระของผู้ปัจเจกศิลป์ หรือเริ่มต้นไปที่กระบวนการต่อยอด

ด้วยวิทยานวัตกรรมสู่มิติการสร้างสรรค (Creative Arts) เป็นอรรถประโยชน์ที่ในวงวิชาการกำหนดเป็นการวิจัยสร้างสรรค์ (Research & Creative Arts) ตามรูปแบบการพัฒนาเชิงคุณค่าของปรัชญาสาขาศิลปะ

ในการทำงานวิจัยเรื่องกระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ การขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอนขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักทฤษฎีการสร้างสรรคในด้านสร้างสรรค์ศิลป์ สามารถเรียนรู้ สะสมความรู้ริเริ่มขึ้นใหม่ และพัฒนานำมาใช้ในกระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์การขับเสภา ละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ภาคภาษาอังกฤษในมิติใหม่ทางด้านคีตศิลป์ไทย

2.1.3 ทฤษฎีการขับร้องเพลงไทย

ท้วม ประสิทธิ์กุล (2535 : 133-135) ได้อธิบายถึงวิธีการทำเสียงต่างๆ ในการขับร้องเพลงไทย 7 เสียง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ในการขับร้องเพลงไทย นอกจากเนื้อร้องหรือบทร้องแล้วสิ่งสำคัญที่สุดก็คือการทำเสียงต่างๆ ที่ผ่านออกจากลำคอก็มีอยู่หลายเสียงและมีที่ใช้ต่างกัน ดังนี้

(1) เสียง “เออ”

เสียง “เออ” ถือเป็น แม่เสียง หรือ เสียงเอก ในการขับร้องเพลงไทยเป็นเสียงสำคัญในการเอื้อนในทำนองที่ดำเนินไปด้วยเสียงเปล่าๆ ไม่มีเนื้อร้อง และเป็นเสียงที่ใช้มาก การเปล่งเสียง “เออ” บางครั้งจะเป็นเสียง เออ(ง)เออ, หือ(ง)เออ, ฮือ(ง)เออ, เป็นเพราะมีเสียง “ง” เข้ามาแทรก เป็นเสียง เอ็ง-เออ, หือ-เออ, ฮือ-เออ แต่เสียง “ง” จะออกไม่ชัดนัก คือเป็นเสียงขึ้นจมูกเล็กน้อยเรียกว่า เสียง “นาสิก”

วิธีทำเสียง “เออ” นั้นมีวิธีการคือ ก่อนจะเปล่งเสียงต้องตั้งเสียงให้หนึ่งคงที่ตรงคอ กล่าวคือ ใช้น้ำหนักเสียงลึกลงอยู่ที่โคนลิ้น บังคับคอให้แข็ง เพื่อยกปากขึ้นเล็กน้อย ยกโคนลิ้นขึ้นน้อยพอให้คอโปร่ง แล้วเปล่งกระแสเสียงออกโดยตรงจากคอ กระดกปลายลิ้นขึ้นไม่ให้โดนทั้งฟันล่างและบน เสียงเออที่เปล่งจะต้องให้ดังอยู่ในระดับเดียวกันไม่ต้องขยับคางระหว่างเปล่งเสียง

(2) เสียง “เออ”

เสียง “เออ” ใช้ในตอนสุดประโยคหรือสุดวรรคของการเอื้อนก่อนขึ้นบทร้อง เสียง “เออ” ที่เปล่งออกมาบางครั้งจะมีเสียง “ง” ติดมากับเสียงเออ แต่ไม่ชัดนักเป็นเสียง เอ็ง-เออ

วิธีทำเสียง “เออ” มีวิธีทำเช่นเดียวกับเสียง “เออ” คือเมื่อบังคับเสียงให้หนักที่คอ เพื่อยกปากขึ้นเล็กน้อยพร้อมกับยกโคนลิ้นขึ้นแล้ว แน่นแก้มกับคางให้ขยับ แล้วค่อยๆ ลดปลายลิ้นลงและหลังฟันล่าง แบะปากออกเล็กน้อย แล้วค่อยลดคางลงช้าๆ เปล่งเสียงไปจนสุดเสียง “เออ” กล่าวได้โดยง่ายคือ เมื่อจะออกเสียง “เออ” ให้เน้นที่มุมปากออกเสียงที่ท้ายเป็น “เออ” เสียงนั้นจะออกมาได้ชัดเจน

(3) เสียง “อือ”

เสียง “อือ” ที่มีใช้ในระหว่างร้องจังหวะ หรือเมื่อสูตรวรรคสุดคำของบทร้องแต่ละตอน ทั้งยังช่วยผันเสียงคำร้องบางคำที่เสียงไม่ตรงเสียงลูกตกของดนตรี เช่น จะร้องเพลงสุดสงวน สองชั้น จะมีที่เน้นอือ ดังนี้ ถ้าพี่อือ... ลวงน้องอือ... ให้หมองสัดยอ... เป็นต้น เสียง “อือ” ใช้สอดแทรกในระหว่างคำร้องหรือบทร้องที่มีค่าน้อย เพื่อมิให้เกิดเสียงว่าง และก่อให้เกิดความไพเราะขึ้นอีกเช่น เพลงต้นเพลงฉิ่ง สามชั้นในคำว่า กาอือ...ก็ ป้อง อือ...ปัด อือ เป็นต้น

นอกจากจะใช้สอดแทรกดังกล่าวมาแล้ว ยังสามารถใช้เป็น “เท่า” ระหว่างวรรค หรือ “เท่าประโยคสั้นๆ” ระหว่างคำ เพื่อที่จะให้เพลงเกิดความไพเราะน่าฟังขึ้นอีก เช่น เพลงตะนาวแปลง โอ้วอนิจจา อือ อือ อือ(ง)อือ... (ง) เอ-ย อือ อือ อือ(ง).....เอ-ย เป็นต้น

วิธีทำเสียง “อือ” นั้น เริ่มทำเสียงและคอให้ตรงคงที่เช่นเดียวกับการทำเสียงเอและเสียงเอย แต่ใช้กำลังน้ำหนักเสียงให้มากหน่อยไม่ต้องอ้าปาก แต่ไม่ถึงกับหุบสนิททีเดียว เพยอร์ริมฝีปากนิดเดียว เมื่อเปล่งเสียง “อือ” ออกมานั้น ให้บังคับคางไว้ ยกโคนลิ้นขึ้นเพื่อให้คอโปร่ง แล้วเปล่งเสียงออกตรงคอให้เกิดความรู้สึกว่าเสียงหนักอยู่ที่คอ ค่อยๆ เลื่อนน้ำหนักเสียงให้มาอยู่ที่เพดาน ค่อยๆ บังคับลมให้อยู่ที่นาสิก เปล่งเสียงออกมาทั้งสองทางคือ ทั้งทางจมูก (เสียงขึ้นนาสิก) และทางปากเปล่งน้อยกว่าทางนาสิก

(4) เสียง “เอ๋ย”

เสียง “เอ๋ย” ใช้ในบทร้องที่มีคำว่า “เอ๋ย เสียงจะออกเป็นสองเสียงผสมกัน คือ เอย กับ หือ เช่น ดอกเอยหือ เจ้าเอยหือ เสียง เอ๋ย ที่ใช้ดังตัวอย่างที่ยกมานี้เสียงจะออกเป็นเสียงเดียวแล้วผันเสียงขึ้นสูงเป็นหางเสียง

เสียง เอ๋ย ที่ใช้ในเสียงเอื่อนั้น จะมีหลายระดับเสียง และมักจะติดเสียง “ง” อยู่ด้วยเสมอสำหรับวิธีทำเสียง เอ๋ย คือ เปล่งเสียงออกจากลำคอให้มีน้ำหนักที่ในคอ เพยอร์ปากขึ้นเล็กน้อยพอควร ยกโคนลิ้นขึ้นพอให้มีความรู้สึกวาคอโปร่ง ค่อยๆ ผันเสียงให้สูงขึ้น เป็นหางเสียง น้ำหนักเสียงไปอยู่ที่จมูก ระหว่างที่ผันเสียงสูงขึ้นนั้น ไม่ต้องอ้าปาก เพื่อให้เสียงไปอยู่ที่จมูก

(5) เสียง “เฮอ”

เสียง “เฮอ” จะใช้คู่กับเสียง เออ ฮือ จึงเป็นเสียงที่ใช้บ่อยมาก เป็นการสอดแทรก เพื่อให้เสียงเอื่อนมีน้ำหนักเบาแล้วแรงขึ้น เช่น เออ...เฮอเออ... ส่วนวิธีทำเสียง เฮอ ก็ทำเช่นเดียวกับเสียง “อือ” แต่อ้าปากให้เหมือนออกเสียง “เออ” เป็นเสียงเบาที่สั้นๆ เสียง เออ นี้ ถ้าออกเสียงสั้นมากๆ จะเป็นเสียงสะดุด หรือ ครั่นได้ หากกล่าวโดยธรรมดาจะเป็นดังนี้คือ การเปล่งเสียงนี้จะต้องเปล่งเสียงออกมาจากลำคอ ให้แรง แล้วบังคับให้เสียงเลื่อนน้ำหนักเสียงมาอยู่ที่เพดานกับขึ้นนาสิกพร้อมกันเพยอร์ปากขึ้นเล็กน้อยบังคับคอให้ตึง แล้วเปล่งเสียงให้ดับระดับเดียว ออกแรงมากกว่าปกติ เพราะต้องให้เสียง

กระทบทั้ง 2 ทาง แต่ผ่านทางปากมากกว่าทางจมูกเล็กน้อย ยกคางขึ้นอีกนิดหน่อยระหว่างที่เสียงกระทบขึ้นนาสิก

(6) เสียง “ฮือ”

เสียง “ฮือ” ใช้คู่กับเสียง ฮือ แต่ใช้น้อยกว่า เพียงแต่เป็นเสียงสอดแทรกเล็กๆ น้อยๆ เท่านั้น เพื่อช่วยให้เสียงสะดุด สะเทือนได้และใช้เป็นเสียงสอดแทรกกระหว่างเอื้อนที่เป็นเสียง เออ เช่น เออ ฮือ(ง) เออ-ง) เออ...

หากเสียง “ฮือ” และเสียง “ฮือ” ถ้าใช้คู่กันจะกลายเป็น “เห่า” เช่น ฮือ ฮือ ฮือ(ง) เออ นอกจากนี้แล้ว เสียง “ฮือ” และเสียง “ฮือ” ที่ช่วยผันคำร้องให้ตรงเสียงดนตรีได้ เช่น น่อง ฮือ ฮือ ฮือ, สวรรค์หือ ฮือ ฮือ ฮือ, กัล-ยา ฮือ ฮือ ฮือ

วิธีทำเสียง “ฮือ” คือ ทำเหมือนกับการเปล่งเสียง “เฮอ” แต่ปากจะไม่เผยออกและไม่ต้องยกคาง ออกเสียงให้น้ำหนักเสียงขึ้นนาสิกแรงกว่าปกติ แต่เบากว่าเสียง “ฮือ” เสียง “ฮือ” เมื่อใช้กับเสียง “เออ” มักจะมีเสียง “ง” ติดมาด้วย อันเป็นลักษณะการเอื้อนอย่างหนึ่งของไทย แต่ถ้าใช้คู่กับเสียง “ฮือ” จะไม่มีเสียง “ง” ติดมา เพราะเป็นเสียงที่มีลักษณะการออกเสียงอย่างเดียวกัน

(7) เสียง “หือ”

เสียง “หือ” ใช้เฉพาะเสียงท้ายอักษรสูง ใช้เป็นหางเสียงของเอื้อน หรือใช้ในตอนสุดวรรคสุดตอน ของเพลง หรือลงท้าย “เห่า” และประกอบเสียงอื่น ได้บ้าง

วิธีทำเสียง “หือ” นั้นทำได้ด้วยการเพอร์ริมฝีปากนิดหน่อย ไม่ต้องขยับคาง เปล่งเสียงผ่านออกซำๆ พร้อมกับผันเสียงให้ขึ้นสูง เสียงออกจากทางจมูกมากหน่อย การผันเสียงขึ้นสูงนี้ เมื่อจวนสุดเสียงต้องค่อยๆ ลดกำลังเสียงลงทีละน้อยๆ จนสุดหางเสียง

เสียง “หือ” ที่ใช้กับบทร้องที่คำร้องเป็นอักษรสูง เช่น ถ้าพี่ลงน้องให้หมอง หือ สัตย์ฮือ, ยามเมื่อลมพัดฮือ ฮือ หวนฮือ

เสียง “หือ” ที่ใช้เป็นหางเสียงเอื้อน เช่น เพลงเทพบรรทม สามชั้น สาวหือ สวรรค์หือ ฮือ ฮือ ฮือ เออ เฮอ เออ ฮือ (ง) เออ เฮอ เออ-ง) เออ-เอยฮือ

เสียงทั้ง 7 เสียงดังได้กล่าวมาทั้งหมด ล้วนเป็นเสียงที่ใช้สัมพันธ์กันในทุกเสียงต่างกัน ตรงที่หนัก-เบา แค่นั้นเพียงใด จึงจะเกิดความไพเราะเหมาะสมกับทำนองเพลงนั้นๆ เช่นเพลงช้าๆ หากนำมาขับร้องจะสังเกตได้ชัดเจนว่ามีการใช้เสียงครบทั้ง 7 เสียง อย่างไรก็ตามเสียง 7 เสียงนี้ ก็ต้องขึ้นอยู่กับผู้ใช้จะเลือกใช้ตามความเหมาะสมต่างๆ มาใช้ในการบรรจุกทำนองในการทำงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำวิธีการทำเสียงขับร้อง ขับเสภา ลงในบทละครเสภา เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ ให้มีความเหมาะสมกับบทและสร้างความไพเราะยิ่งขึ้น

2.1.4 ทฤษฎีการแปล

พัชรี โภคำสัมฤทธิ์ (2549: 8) ได้อธิบายลักษณะงานแปลที่ดีจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยโดยทั่วไปไว้ดังนี้

1) ความถูกต้อง นับเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดเพราะผู้อ่านงานแปลมิได้เห็นต้นฉบับข้อมูลที่ได้โดยเฉพาะในการถ่ายทอดจะได้อาจจากการอ่านงานแปล ผู้แปลจะต้องถ่ายทอดความหมายให้สมบูรณ์และถูกต้องโดยต้องไม่ต่อเติม ตัดทอน หรือใส่ความเห็นของตนลงไป และจะต้องแปลให้มีบรรยากาศหรือรสชาติของภาษาเหมือนต้นฉบับด้วย

2) ความชัดเจน ความชัดเจนเกิดจากเทคนิคการเขียนและเรียบเรียง การเลือกใช้คำตลอดจนการอ่านทบทวนแบบมีระบบ บางครั้งงานแปลที่ถูกต้องอาจอ่านเข้าใจยาก เพราะมีโครงสร้างภาษาสลับซับซ้อน มีการใช้ศัพท์ที่คลุมเครือ ซึ่งอาจเกิดจากการตีความต้นฉบับได้ไม่ชัดเจนจนทำให้แปลไม่ได้ หรืออาจเกิดจากเทคนิคการเขียนภาษาไทยหรือภาษาแปลที่ไม่ดีพอ ผู้ตรวจงานแปลอาจขอให้ผู้แปลแก้ไขในส่วนที่ไม่ชัดเจนก่อนที่จะนำไปพิมพ์เผยแพร่

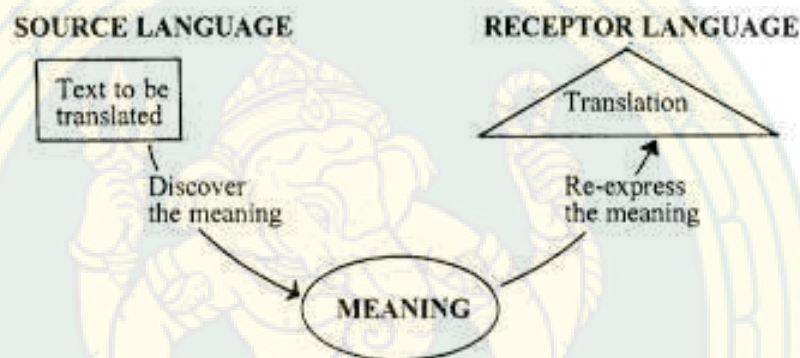
3) ความเป็นธรรมชาติ ความเป็นธรรมชาติของงานแปลอังกฤษเป็นไทยก็คือ เมื่อแปลแล้วต้องเป็นภาษาไทยที่ดี ใช้ศัพท์สำนวนที่คนไทยใช้ เมื่อแปลแล้วไม่ควรรู้ทันทีว่าเป็นเอกสารที่แปลมา เพราะยังมีโครงสร้างประโยคและวิธีเรียงคำเป็นภาษาต้นฉบับอยู่ วิธีแก้ภาษาให้เป็นธรรมชาติทำได้โดยการเรียบเรียงและปรับสำนวนแปลร่างที่หนึ่ง ผู้แปลไม่ควรยึดติดอยู่กับรูปแบบ (Form) ของภาษาแต่ควรยึดความหมาย (Meaning) เป็นสำคัญ โดยถ่ายทอดความหมายในรูปแบบภาษาไทยหรือภาษาแปลให้เป็นธรรมชาติมากที่สุด

สุพรรณิ ปันมณี (2555 : 3-4) กล่าวว่า “สิ่งสำคัญในการแปลมี 3 อย่าง คือ 1.ข้อความ 2.ความหมายแฝง และ 3.การถ่ายทอดความหมายมาเป็นภาษาแปลตามธรรมชาติ” ซึ่งน่าจะสรุปได้ว่าการแปลคือการถ่ายทอดความหมายจากภาษาต้นฉบับเป็นการแปล โดยการแปลต้องยึดความหมายเท่านั้น เพราะหากยึดตัวภาษาในการแปล ผู้แปลอาจเจอปัญหาในการแปล 2 ชั้น คืออันดับแรกจะหาคำมาสื่อสารให้เหมือนกันทุกคำซึ่งเป็นไปไม่ได้เสมอไป และในลำดับที่ 2 ถ้อยคำในภาษากินความหมายหล่อมล้ากัน ไม่สามารถแปลได้เหมือนพอดีนในรายละเอียดปลีกย่อย แม้คำ 2 คำที่เชื่อว่าสื่อความหมายได้ตรงกันก็ยังไม่สามารถยืนยันได้ว่าจะสื่อความหมายได้ความคิดเดียวกันจริงๆ

Nida และ Taber (1969) ให้นิยามในการแปลว่า การแปลให้ใกล้เคียงและเป็นธรรมชาติที่สุดให้เท่าเทียมกับความหมายในภาษาต้นฉบับ นั้นหมายความว่าไม่เพียงเนื้อหาเท่านั้นที่ต้องเท่าเทียมกัน แต่ลีลาภาษาต้องเท่าเทียมกันด้วย วิธีการแปลให้มีความหมายเทียบเคียงนั้น แบบออกเป็น 2 ประเภท คือ 1. การแปลเทียบเคียงตามรูป คือการแปลตรงตัว มุ่งเน้นไปที่สารทั้งด้านรูปแบบให้เหมือน

กับต้นฉบับมากที่สุด และ 2.การแปลเทียบเคียงต่างรูป เป็นการแปลแบบอิสระที่มุ่งเน้นไปที่ผลตอบสนองจากผู้อ่านฉบับแปลต้องเข้าใจเนื้อหาได้เท่ากับผู้อ่านต้นฉบับ แต่การแปลในลักษณะนี้ไม่ยึดติดอยู่รูปแบบเดิมจากต้นฉบับ จะมีการปรับบทแปลทั้งในด้านไวยากรณ์ในภาษาฉบับแปลมาใช้เพื่อให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจเนื้อหาได้อย่างถ่องแท้

Larson (1998) ได้ให้แผนภูมิเป็นกระบวนการแปล ซึ่งประกอบด้วย การศึกษาต้นฉบับที่ควรระวังในแง่คำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์ สถานการณ์แวดล้อมในการสื่อความหมายและองค์ประกอบทางวัฒนธรรม ในลำดับถัดมาจะต้องนำองค์ประกอบทั้งหมดมาวิเคราะห์และหาความหมายเมื่อได้ความหมายแล้วก็นำมาเขียนเป็นภาษาแปลโดยใช้หลักไวยากรณ์และรูปแบบที่ถูกต้องของภาษาแปล โดยสามารถมองเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิกระบวนการแปลของ Larson (Larson,1998)

Larson ได้แบ่งแยกประเภทการแปลออกเป็น 2 ประเภท คือ การแปลแบบตรงตัว และการแปลแบบอิสระ การแปลแบบ Very literal เป็นการแปลที่รักษาความเป็นต้นฉบับของภาษาต้นฉบับไว้ในภาษาแปลทั้งหมด โดยไม่ต้องการจะเน้นหรือสื่อถึงความหมายมากเท่ากับการแปลให้ตรงตัว Larson เพราะแปลแล้วเป็นภาษาซึ่งสละสลวยเป็นธรรมชาติ สรุปได้ว่าชนิดของการแปลสามารถจำแนกได้หลายประเภทย่อย แต่หลักๆ แล้วสามารถจำแนกเป็น 2 ชนิดดังต่อไปนี้

1. การแปลแบบเอาคำ คือ การแปลที่เน้นภาษาต้นฉบับ ผู้แปลจะต้องคำนึงไวยากรณ์หรือลักษณะทางภาษาศาสตร์ (form) รวมถึงรักษารูปแบบของโครงสร้างของของภาษาต้นฉบับไว้เพื่อความแม่นยำในการแปล Larson เรียกการแปลประเภทนี้ว่า Form-based Translation หรือเรียกว่าการแปลแบบตรงตัว ซึ่งหาก 2 ภาษาคู่ฉบับที่จะแปลไม่มีความใกล้เคียงกันก็จะเกิดปัญหาในการแปลได้ ในทำนองเดียวกัน

2. การแปลแบบเอาความ คือ การแปลที่เน้นความหมายของภาษาต้นฉบับ โดยให้ความสำคัญกับความสละสลวยของภาษาปลายทาง หรือที่เรียกว่า idiomatic translation ซึ่งเป็นการแปลที่พยายามถ่ายทอดความหมายจากภาษาต้นฉบับไปสู่ภาษาแปลอย่างเป็นธรรมชาติการแปลประเภทหลังนี้จึงเหมาะกับการแปลวรรณกรรมที่มุ่งเน้นความสละสลวยและการถ่ายทอดความหมายมากกว่าการรักษาโครงสร้างทางภาษาต้นฉบับ ยิ่งไปกว่านั้นยังมีโวหารภาพพจน์ (Figurative Language) ซึ่งพบมากในงานวรรณกรรม โดยส่วนใหญ่จะไม่สามารถแปลตามตัวอักษรได้ต้องใช้ความรู้และประสบการณ์ในการแปลผ่านการตีความ โวหารภาพพจน์แบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ

สัญญาวิ สายบัว (2550) การเทียบเคียงทางวัฒนธรรม หรือ cultural equivalence เป็นสิ่งหนึ่งที่นักแปลต้องคำนึงถึงขณะแปล หลายครั้งการเทียบเคียงทางวัฒนธรรมนั้นทำได้ยากเนื่องจากความต่างทางวัฒนธรรมระหว่างภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปล การเทียบเคียงทางวัฒนธรรมแบ่งได้ดังนี้ คือ คำที่มีในภาษาต้นฉบับ ไม่มีคำที่ใช้เทียบเคียงได้ในภาษาฉบับแปล แต่มีคำอื่นที่ใช้หน้าที่เดียวกันกับต้นฉบับ คำที่มีในภาษาต้นฉบับ ไม่มีคำที่เทียบเคียงได้ในภาษาฉบับแปล แต่มีคำอื่นที่ทำหน้าที่คนละหน้าที่มาใช้เทียบเคียงได้ รวมถึงไม่มีคำเทียบเคียงได้เลยในภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปล กล่าวว่เมื่อนักแปลเจอความต่างของภาษาทั้งในเชิงภาษาศาสตร์และวัฒนธรรมขั้นตอนการปรับบทแปลคือเป็นหนึ่งขั้นตอนสำคัญที่นักแปลต้องทาเพื่อสร้างบทแปลที่สื่อความหมายและช่วยให้ผู้อ่านบทแปลเข้าใจบทแปลที่สร้างออกมาให้ได้มากที่สุด การปรับบทแปลนั้นไม่ใช่การปรับตามใจชอบของนักแปล แต่เป็นการปรับโดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจบทแปลได้ง่ายขึ้น

การปรับมี 2 ระดับ

1. การปรับระดับคำ มักทำเมื่อคำหรือสำนวนในต้นฉบับมีความหมายหมายถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ไม่มีคำ หรือ สำนวน ที่อ้างอิงถึงสิ่งเดียวกันในภาษาฉบับแปล

2. การปรับระดับโครงสร้างภาษา นักแปลมักใช้เมื่อต้องการทำให้ภาษาในบทแปลเป็นภาษาที่เป็นธรรมชาติตามภาษาปลายทาง ในที่นี้จะกล่าวถึงแค่การปรับบทแปลระดับคำเนื่องจากเป็นการปรับบทแปลที่ใช้เพื่อแก้ปัญหการแปลเมื่อนักแปลเจอปัญหาจากการแปลคำทางวัฒนธรรมการปรับระดับคำทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. การเพิ่มคำอธิบาย ทำได้ทั้งการเพิ่มคำอธิบายในเนื้อหาเลย หรือ เพิ่มเติมในเชิงอรรถ
2. การใช้วลี หรือ ประโยคแทนคำ
3. การใช้คำที่กว้างขึ้น
4. การเติมตัวช่วยระหว่างกลุ่มความคิดต่างๆ

5. การตัดคำหรือสำนวนทั่วไป การตัดคำมักทำเมื่อคำหรือสำนวนดังกล่าวไม่มีความหมายอ้างอิงถึงในภาษาฉบับแปล และคำหรือสำนวนที่ตัดทิ้งนั้นไม่ใช่ความหมายที่สำคัญ

วัลยา วิวัฒน์ศร (2544) กล่าวว่าขั้นตอนทำงานแปล จะมีขั้นตอนหลากหลายขั้นตอนด้วยกัน

1. การทำความเข้าใจต้นฉบับ การทำความเข้าใจต้นฉบับวรรณกรรม จะต้องอาศัยความรู้ทั้งในตัวบทและนอกตัวบท วรรณกรรมผู้แปลจะต้องรู้จักนักประพันธ์ ด้วยการศึกษาวีรกรรม และผลงานของนักประพันธ์ บริบททาง วรรณกรรม สังคม และการเมืองสมัยของนักประพันธ์ เข้าถึงโลกทัศน์ของนักประพันธ์โดยรวมจากงาน ประพันธ์ทั้งหมดของเขา กล่าวคือจะต้องรู้จักผลงานของนักประพันธ์หลายๆ เรื่อง มิใช่รู้จักเฉพาะเรื่องที่ จะแปลเท่านั้น เพื่อจะได้เห็นวิวัฒนาการทางความคิดของนักประพันธ์ด้วย นอกจากนี้ผู้แปลจะต้องรู้ กลวิธีการแต่งและลีลาการเขียนของนักประพันธ์

2. การถ่ายทอดความหมาย / การแปล การพิจารณาภาษาเดิมและภาษาที่ใช้แปล ผู้แปลจะต้องพิจารณาภาษาที่จะใช้ถ่ายทอดความหมายให้สอดคล้องกับภาษาต้นฉบับในแง่ของ ความเก่า-ใหม่ ของเขาซึ่งเป็นคนในสมัยปัจจุบันจะอ่านได้ยากลำบาก ผู้แปลก็ไม่ควรใช้ภาษาที่เก่ากว่าภาษาของนัก ประพันธ์และไม่ควรใช้ภาษาอสังการมาถอดความ เพราะน้ำเสียงของเรื่องจะผิดไปทันที กล่าวอีกอย่าง หนึ่งว่า ผู้แปลต้องพิจารณาภาษาของนักประพันธ์เป็นที่ตั้ง ไม่ใช่ภาษาแบบที่ผู้แปลชอบเป็นที่ตั้ง รวมถึงภาษาเขียน-ภาษาปาก โดยปกติ ในช่วงบรรยาย นักประพันธ์ใช้ภาษาเขียน ช่วงบทสนทนาใช้ภาษาปากหรือ ภาษาพูด สำหรับภาษาเขียน ผู้แปลจะต้องจับน้ำเสียงของนักประพันธ์ขณะบรรยายในฐานะผู้เล่าเรื่อง น้ำเสียงนี้จะแสดงบรรยากาศท้องเรื่อง ความสั้น-ยาวของประโยคที่นักประพันธ์ใช้ก็มีผลต่อบรรยากาศ ท้องเรื่อง การบรรยายสั้น ห้วน กระชับ อาจใช้บรรยายนำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างฉับไว หรือบรรยาย บุคลิกตัวละครประเภทหนึ่งหรือในอารมณ์หนึ่ง การบรรยายยืดเยื้ออาจใช้เพื่อซ่อนความหมาย(แต่ให้ ร่องรอยเพียงพอ) ชื่นำผู้อ่านในเรื่องความสัมพันธ์สอดคล้องระหว่างฉากกับตัวละคร หรือเพื่อแสดง อารมณ์อีกแบบหนึ่งของ ตัวละคร การบรรยายในฉบับแปลก็ควรจะได้ น้ำเสียงเดียวกันด้วย เมื่อ นักประพันธ์ใช้คำธรรมดาหรือคำยาก คำที่ใช้ในการแปลก็ควรจะต้องอยู่ในระดับเดียวกันสำหรับภาษาพูด สิ่งที่ผู้แปลต้องพิจารณาคือภูมิหลัง (ฐานะชนชั้น การศึกษา และ อายุ) ของตัวละครผู้พูด อารมณ์ของตัวละครขณะพูด ตัวละครพูดในสถานการณ์ใดและเพื่อวัตถุประสงค์ ใด ตัวละครพูดตรงไปตรงมา พูดอ้อมก้อม ปกปิด เสียดสี หรือประชดประชัน ผู้แปลจะต้องถ่ายทอด ออกมาให้ตรงตามภูมิหลัง อารมณ์ และวัตถุประสงค์ ในการพูดของตัวละครนั้นๆ ภาษาวรรณคดีและเลี่ยนในต้นฉบับ เมื่อนักประพันธ์เขียนข้อความที่แฝงความหมายหลายนัย ผู้แปลก็ต้องแปลให้ข้อความ ที่ถ่ายทอดนั้นมีความหมายแฝงและตีความได้หลายนัย เท่ากับข้อความต้นฉบับ เป็นการแปลคงความ และครบความ รักษาความเป็นต้นฉบับเปิดให้ผู้อ่านสามารถช่วยสร้างความหมาย หากข้อความต้นฉบับกำกวม ข้อความฉบับแปลก็ต้องกำกวมเช่นกัน เพราะการเขียน กำกวมเป็นกลวิธีสร้างความหมายแบบหนึ่ง แต่เป็นในทางอ้อมและเป็นการจงใจสร้างความฉงนให้แก่ ผู้อ่านในขณะนั้น ผู้อ่านจะเข้าใจชัดในตอนต่อไปเมื่อผู้ประพันธ์เห็นว่าถึงเวลา

ที่สมควรเฉลย เพราะได้ ทำให้ผู้อ่านอยากรู้ยากเห็นจนถึงที่สุดแล้ว หรือผู้อ่านจะเข้าใจชัดเมื่อได้ปะติดปะต่อปริศนาอันเกิดจาก ความกำกวมนี้ด้วยตนเองหลังจากอ่านจบ โดยมีผู้ประพันธ์ชักจูงอยู่เบื้องหลัง หากผู้แปลแปลชัดเจน เพราะเข้าใจเรื่องราวเนื่องจากอ่านจบก่อนหน้านี้แล้ว ก็เท่ากับว่าผู้แปลตัดกลวิธีการแต่งของ นักประพันธ์ทิ้งไปสิ้น ตัวบทวรรณกรรมก็จะกลายเป็นตัวบทธรรมดา ผู้อ่านฉบับแปลจะรู้สึกว่ามันน่าประหลาดเรื่องโดยไร้เหตุผล เพราะผู้อ่านเข้าใจแจ่มชัดแล้ว และลงความเห็นว่านักประพันธ์แต่งเรื่อง ใช้ไม่ได้ ทั้งๆ ที่ความจริงแล้วเป็นความผิดพลาดของผู้แปลรวมถึงเสียงในต้นฉบับ ก่อนลงมือแปลแต่ละย่อหน้า ผู้แปลควรอ่านออกเสียงภาษาในต้นฉบับ ตามวรรคตอนหรือการแบ่งช่วงประโยค ฟังจังหวะภาษา ฟังเสียงในต้นฉบับว่ากำลังสื่ออารมณ์ใด เสียงในแต่ละภาษาสื่อความรู้สึกทั้งต่างกันและคล้ายกัน แต่ผู้แปลย่อมรู้ระบบเสียงในภาษาต้นฉบับและภาษาที่ใช้แปลรู้ว่าเสียงใดสื่ออารมณ์ใด เมื่อจับอารมณ์ได้แล้ว ก็เลือกเสียงในภาษาที่ใช้แปลมาสื่ออารมณ์นั้น นอกจากนั้นที่สำคัญควรคำนึงถึงบริบททางวัฒนธรรมการแปลวรรณกรรมต่างประเทศเกิดขึ้นเพราะผู้แปลประสงค์ที่จะให้ผู้อ่านชาติเดียวกับ คนได้รู้จักวัฒนธรรมของชาติอื่น ได้เรียนรู้วรรณคดี ศิลปะ และเรื่องราวของมนุษยชาติในวิถีชีวิตแบบอื่น เราอ่านวรรณกรรมเพื่อขยายขอบเขตความรู้ความเข้าใจของเราไปยังวัฒนธรรมอื่น ดังนั้น บริบท เชิงวัฒนธรรมในวรรณกรรมต่างประเทศเป็นสิ่งที่ผู้แปลจะต้องรักษาไว้ และหาวิธีถ่ายทอดให้ผู้อ่านของ ตนเข้าใจ

3. การตรวจสอบและแก้ไขโดยผู้แปล โดยปกติ ผู้แปลเข้าใจความหมายของต้นฉบับและถ่ายทอดความหมายนั้นออกมาตามที่เข้าใจ แต่ผู้แปลจะแน่ใจได้อย่างไรว่า สิ่งที่คนเขียนออกมานั้นเมื่อมีผู้อ่าน จะเข้าใจตามที่ผู้แปลประสงค์ กล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า ภาษาของผู้แปลอาจไม่สื่อสิ่งที่ผู้แปลตั้งใจก็ได้ ให้ผู้แปลอ่านทวนขณะแปล ผู้แปล ก็ยังเข้าใจอยู่เพราะยังจำความหมายในต้นฉบับภาษาเดิมได้ วิธีที่ปฏิบัติกันเพื่อตรวจสอบเรื่องนี้ คือวาง ต้นฉบับแปลทิ้งไว้สักสองสามวัน แล้วกลับมาอ่านใหม่ดูว่าที่แปลไว้ สื่อความหมายตรงตามที่ตนเข้าใจ จากต้นฉบับเดิมหรือไม่ อ่านแล้วไม่รู้เรื่องตรงไหนกำกวมทั้งๆ ที่ต้นฉบับไม่กำกวมหรือตรงไปตรงมา ขั้นตอนตรวจสอบและแก้ไขขั้นตอนสุดท้ายคือการกล่าสำนวนภาษา ด้วยการอ่าน ออกเสียงฉบับแปล อาจจะอ่านดังๆหรืออ่านเสียงดังอยู่ในใจก็ได้ ซึ่งการทอดจังหวะของคำ วลี และ ประโยคว่าสื่ออารมณ์ตรงตามสถานการณ์หรือยัง มีคำใดเกินมาทำให้ประโยคยาวยืดเยื้อไปหรือไม่

ทฤษฎีหลักการแปลที่นำมาใช้ในงานวิจัยเรื่อง กระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ การขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ นั้น จะเป็นการแปลเอาความส่วนใหญ่ เพราะผู้วิจัยเห็นว่า บทขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาษาต้นฉบับ ที่เป็นภาษาไทย จะมีคำที่ต้องมีการแปลไทย เป็นไทยมากมายในบทเสภา นี้ ฉะนั้นผู้วิจัยจึงเลือกการแปลแบบเอาความมาใช้ในงานวิจัยในครั้งนี้ นอกจากการแปลแบบเอาความแล้ว ยังมีการแปลแบบตรงตัว

และการใช้การแปลแบบทับศัพท์ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของบทเสภาที่ปรากฏในการขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี

2.2 สารัตถะที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 สารัตถะที่เกี่ยวข้องกับการขับเสภา

สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคคีตะ - ดุริยางค์ (2545 : 24-25) ได้อธิบายเรื่องการขับเสภาไว้ว่า ขับเสภา คือ การขับลานาประเภทหนึ่ง มีมาแต่โบราณ แต่เดิมนั้นว่ามาจากการเล่นทาน ต่อมาได้มีการปรับปรุงท่วงและจังหวะมาเป็นลำดับรวมทั้งมีการใช้กรับซึ่งทำด้วยไม้เนื้อแข็งมาช่วยให้เกิดเสียงประกอบการขับ ผู้ขับจะถือกรับไว้ทั้งสองมือ มือละคู่ ขยับกรับให้สอดคล้องเข้ากับ การขับ การขยับกรับจะต้องพอเหมาะพอดีกับบทที่ใช้ขับตามลักษณะท่วงที่เรียกเป็นไม้ต่าง ๆ เช่น ไม้กรอ ไม้หนึ่ง ไม้สอง และ ไม้รบหรือไม้สาม โดยไม้กรอใช้ในการเล่าเรื่องทั่วไป สอดแทรกกับการขับ เป็นวรรค ๆ ไม้หนึ่ง และไม้สอง ใช้ประกอบบทเสภาไหว้ครู ส่วนไม้รบหรือไม้สามใช้ประกอบบทร้องรูกะไร แต่เดิมการขับเสภายังไม่มีดนตรีประกอบ เริ่มมีการนำปี่พาทย์เข้ามาประกอบการขับเสภาในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยดังปรากฏหลักฐานในคาไหว้ครูเสภาที่แต่งขึ้นในรัชกาลนี้ ตอนหนึ่งว่า

เมื่อครั้งจอมนรินทร์แผ่นดินลับ
มาถึงพระองค์ผู้ทรงชัย

เสภาขับยังหาไม้พาทย์ไม่
จึงเกิดมีขึ้นในอยุธยา

การขับเสภาส่วนใหญ่นั้นจะใช้เรื่องขุนช้างขุนแผนวิธีเล่นเสภาที่ได้ปรับปรุงขึ้นเป็นแบบแผนคือ เมื่อปี่พาทย์โหมโรงแล้วผู้ขับจะไหว้ครูจบแล้วก็ขับดาเนินเรื่อง เมื่อเล่าเรื่องไปพอสมควรแล้วก็หยุดเล่า คือผู้ขับจะส่งเพลงสองชั้นหรือสามชั้น เช่น เพลงพม่าห้าท่อนพอจบเพลงก็ขับเล่าเรื่องต่อไป และหยุดส่งเพลงเป็นช่วง ๆ จนกว่าจะเลิกจึงร้องส่งแบบที่เรียกกันว่า “ลาลา” (คือเพลงลา) เช่น เพลงพระอาทิตย์ชิงดวง เพลงเต่ากินผักบุ้ง เพลงออกทะเล วิธีนี้ถือปฏิบัติมาจนถึงทุกวันนี้

สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ (2470 : 3) ได้กล่าวถึงพระวินิจฉัยของสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ เรื่องที่มากำว่า “เสภา” พระอรรถาธิบายตอนหนึ่งทรงวินิจฉัยว่า “... ถ้าคำว่า ‘เสภา’ มาแต่ศัพท์ ‘เสวา’ ภาษาสันสกฤตใช้ ด้นตำนานการขับเสภาในประเทศของเราที่มีเค้าเงื่อนว่า จะได้ว่ามาจากอินเดีย” ก็แสดงให้เห็นว่า การขับเสภาก็มีเค้ามูลมาจากอินเดีย แสดงให้เห็นว่าเป็นการสวดบูชาพระเจ้า ซึ่งเปลี่ยนแปลงมาเป็นการขับเสภาเล่าเรื่องราว

ราชบัณฑิตยสถาน (2540 : 24-25) ได้อธิบายเกี่ยวกับการขับเสภาไว้ว่า ขับเสภา คือ การขับลำนำประเภทหนึ่ง มีมาแต่โบราณ แต่เดิมนั้นว่ามาจากการเล่านิทาน ต่อมาได้มีการปรับปรุงทำนองและจังหวะมาเป็นลำดับ รวมทั้งมีการใช้กรับ ซึ่งทำด้วยไม้เนื้อแข็งมาช่วยให้เกิดเสียงประกอบการขับ ผู้ขับจะถือกรับไว้ทั้ง 2 มือ มือละคู่ ขยับกรับให้สอดคล้องเข้ากับการขับ การขยับกรับต้องพอเหมาะพอดีกับบทที่ใช้ขับตามลักษณะทำนอง

แต่เดิมนั้น การขับเสภายังไม่มีดนตรีประกอบ เริ่มมีการนำปี่พาทย์เข้ามาประกอบการขับเสภา รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย การขับเสภาส่วนใหญ่จะใช้เรื่องขุนช้างขุนแผน

มนตรี ตราโมท (2540 : 32-33) ได้อธิบายถึงที่มาของการขับเสภาว่า การขับเสปามีเค้ามูลมาจากการเล่านิทานเป็นคำกลอน ซึ่งแต่เดิมมิได้มีการจดบันทึกบทไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แต่เป็นการด้นสดของผู้ขับหรือนักเล่านิทาน ครั้นต่อมาจึงมีการจดจารขึ้นเพื่อใช้สำหรับเป็นบทขับกล่อมสำหรับพระมหากษัตริย์ตามกฎหมายเถรบาลที่ว่า “หกท่มเบิกเสภาดนตรี”

สุจิตต์ วงษ์เทศ (2542 : 109) ได้กล่าวถึงเสภาไว้ว่า เป็นท่วงทำนองการขับที่ใช้กรับเป็นเครื่องดนตรีประกอบเพียงชิ้นเดียว พัฒนามาจากคำขับที่เป็นกลอนพื้นเมือง จากนั้นได้พัฒนาลักษณะทางฉันทลักษณ์มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้เสปายังมีลักษณะมาจากการเล่านิทานประเภทกลอนด้นที่มีคำขึ้นหลากหลายและมักขึ้นด้วยคำว่า "ครานั้น" ซึ่งเป็นลักษณะของการเล่านิทานแบบท่องถิ่น ดังใจความที่ว่า

แม้จะพัฒนาฉันทลักษณ์เป็นกลอนอย่างใหม่ แต่ช่างขับก็ยังคงรักษาลีลาคำขึ้น กลอนพื้นเมืองดั้งเดิมเอาไว้ด้วย เพียงปรุงขึ้นให้กลมกล่อม เช่น กลอนขับลำนิทานพื้นเมืองมักจะขึ้นต้นว่า "แต่นั้น... จะกล่าวเบื้องตามเรื่องนิทาน..." หรือ "บัดนี้... จะกล่าวเบื้องตามเรื่องนิทาน..." ต่อมาช่างขับก็จะปรับปรุงบทขึ้นใหม่ให้มีเค้าเดิม ดังตัวอย่างในบทเสภาสมัยต่อมาว่า

- จะกล่าวถึงขุนแผนกับขุนช้าง	ทั้งนวนางวันทองผ่องศรี
- ที่นี้จะกล่าวถึงนายจันศร	กล้าหาญมาแต่ก่อนดังราชสีห์
- ที่นี้จะกล่าวเรื่องเมืองสุพรรณ	ยามสงครามด้นคนนั้นก็พร้อมหน้า

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้พอที่จะสามารถสรุปความหมายของเสภาได้ว่า เสภาน่าจะมียู 2 ความหมายด้วยกัน คือ

ความหมายที่ 1 เสภา หมายถึง คำประพันธ์ที่แต่งด้วยกลอนสุภาพ โดยมีคำขึ้นต้นบทด้วยคำว่า "ครานั้น" ส่วนเนื้อเรื่องมักเป็นเรื่องเล่าที่เป็นวรรณคดีมุขปาฐะหรือวรรณคดีที่เป็นลายลักษณ์อักษร

ความหมายที่ 2 เสภา หมายถึง ทำนองการขับลำเพื่อใช้เล่าสู่กันฟังโดยการขยับนั้น อาจมีการตีกรับประกอบหรืออาจขับประกอบการเล่นดนตรีหรือการแสดงก็ได้

มนตรี ตราโมท (2507 : 3) ได้อธิบายความหมายของคำว่า “ขับ” ใน “ศัพท์สังคีต” ไว้ว่า

ขับ คือ การเปล่งเสียงออกไปอย่างเดียวกับร้อง (ดูคำว่าร้อง) แต่การขับมักใช้ในทำนองที่มีความยาวไม่แน่นอน การเดินทำนองเป็นเพียงแนวทางเท่านั้น และถือถ้อยคำเป็นสำคัญ ทำนองต้องน้อมเข้าหาถ้อยคำ เช่น ขับเสภา เป็นต้น การขับกับร้องมีวิธีการที่คล้ายคลึงและมักจะระคนปนกันอยู่ จึงมักเรียกรวมๆกันว่า “ขับร้อง”

จากคำอธิบายข้างต้นก็จะพบว่า มีอีก 2 คำที่ มีความเกี่ยวเนื่องกันกับคำว่า “ขับ” นั่นคือคำว่า “ร้อง” และ “ทำนอง” ผู้วิจัยจะขอเสนอความหมายทั้ง 2 คำนี้ เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นข้อแตกต่าง ดังนี้

ร้อง คือ การเปล่งเสียงออกไปเป็นทำนอง (ดูคำว่า ทำนอง) จะมีถ้อยคำหรือไม่มี หรือมีแต่สระอะไรก็ได้ แต่ต้องถือทำนองเป็นสำคัญ ถ้อยคำต้องน้อมเข้าหาทำนอง เช่น ร้องเพลงต่างๆ ส่วนการขับร้องพื้นเมืองต่างๆ มีวิธีการอย่างขับ (ดูคำว่า ขับ) ระคนอยู่เป็นอันมาก

ทำนอง คือ เสียงสูงๆ ต่ำๆ ซึ่งสลับสับสนกัน จะมีความสั้นยาวเบาแรงอย่างไร ก็แล้วแต่ความประสงค์ของผู้แต่ง

2.2.2 องค์ความรู้ทางด้านคีตศิลป์ที่ใช้ในการขับเสภา

ดวงใจ อมาตยกุล (2545 : 11-12) ได้อธิบายไว้ว่า การร้องนั้นเป็นเครื่องดนตรีชนิดแรกของมนุษย์ กล่าวคือ เมื่อมนุษย์กำเนิดออกมาจะมีการเปล่งเสียงร้องตามธรรมชาติและอีกอย่างหนึ่งคือมาจากการกล่อมเด็ก โดยการที่แม่กล่อมลูกเพื่อให้ลูกหลับ จึงถือได้ว่าการร้องเพลงถือเป็นสัญลักษณ์ของความนุ่มนวลและสละสลวย เพราะเสียงที่ใช้ในการขับร้องมีส่วนสำคัญต่อจิตใจ สร้างความสุนทรีย์ให้แก่ผู้ฟังได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้ฟังเกิดความเพลิดเพลินและเกิดอารมณ์ต่างๆ การขับร้องที่ดีนั้น ผู้ขับร้องจะต้องรู้วิธีการหายใจที่ถูกต้อง เพราะถือเป็นเทคนิคหนึ่งของการขับร้อง การใช้ลมหายใจ การควบคุมลมหายใจให้พอดีและเหมาะสม เพื่อให้การขับร้องนั้นเกิดความไพเราะและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

พูนพิศ อมาตยกุล (2527 : 57-58) ยังได้อธิบายเรื่องของเสียงที่ใช้ในการขับร้องเพลงไทยว่า การเปล่งเสียงขับร้องเพลงนั้น เสียงที่ออกมาอาจเปล่งได้เป็นสองอย่างเป็น เสียงแท้ อย่างหนึ่ง และเสียงไม่แท้ อีกอย่างหนึ่ง เสียงแท่นั้นคือเสียงที่เกิดจากลมผ่านโดยตรงจากปอดผ่านกล่องเสียงออกมาทางปาก มีกำลังแรงได้เสียงดัง ฟังชัด ส่วนเสียงที่ไม่แท่นั้น เป็นเสียงที่เกิดจากลมจำนวนน้อย มีความดันแรงต่ำ และมีเสียงเบา โดยที่กล่องเสียงจะทำงานไม่เต็มที่ เสียงประเภทนี้ขาดความไพเราะและสังเกตได้ชัดเจนว่าไม่มีกำลัง เรียกเสียงประเภทไม่แท่นี้ว่า เสียงผี การร้องเพลงไทยที่ดีต้องใช้เสียงแท้เป็นหลัก จะต้องร้องอย่างชัดถ้อยชัดคำถูกต้องตามอักขระและวรรคตอน สมัยก่อนที่จะมีเครื่องขยายเสียงนั้น นักร้องจึงจะเรียกว่าใช้การได้ คนเสียงเบา กำลังน้อยจะไม่ได้รับการยกย่องว่าเป็นนักร้องที่ดีเลย

ปัจจุบันนี้มีเครื่องขยายเสียง ทำให้นักร้องไม่พยายามร้องให้เต็มเสียง เพราะมีเครื่องช่วยเสียงแล้ว และยังใช้เสียงไม่แท้บ่อยขึ้นอีกด้วย ทำให้ลักษณะสำคัญของเพลงไทยเปลี่ยนแปลงไป

เจตชรินทร์ จิรสันติธรรม (2553 : 103-104) ได้อธิบายถึงอวัยวะที่ใช้ในการขับร้องไว้ว่า สำหรับอวัยวะที่ใช้ในการร้องเพลงนั้นประกอบไปด้วยอวัยวะที่ทำให้เกิดเสียง เช่น คอ เพดาน ปาก ไรฟัน นาสิก กระบังลม และ ปอด ซึ่งอวัยวะที่จะกล่าวถึงเป็นอันดับแรก ได้แก่

คอ เป็นตำแหน่งที่ใช้ในการขับร้องที่มีเสียงต่ำ ที่ใช้กับการออกเสียงของพยัญชนะไทย วรรณกะ หรือ กณฐะ อันประกอบด้วยพยัญชนะตัว ก ข ค ฆ ง

เพดาน เป็นตำแหน่งที่ใช้ออกเสียงพยัญชนะไทยในวรรณค จะ หรือที่เรียกว่า ตาลุชะ อันประกอบด้วยพยัญชนะไทยตัว จ ฉ ช ฌ ญ

ปาก สำหรับการขับร้องเพลงไทย นับได้ว่าปากเป็นตำแหน่งที่ใช้ขับร้องมากที่สุด เพราะว่าการขับร้องเพลงไทยต้องการเสียงที่ดังออกมาจากลำคอโดยตรง สิ่งสำคัญคือเสียงที่เปล่งออกมาจากปากนั้นจะต้องเป็นถ้อยคำที่ชัดเจน และปากยังเป็นแหล่งที่ทำให้เสียงสระให้มีเสียงต่างกัน เช่น สระ อี อือ อุ ปากเกือบจะปิดสนิท สระ อิ อี ปากจะขยายกว้างเล็กน้อย แต่ถ้าเป็นสระ อะ อา ปากจะกว้างมากขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้ ปากยังสามารถใช้แปลงพยัญชนะในวรรณค หรือวรรณค โขษฐะ อันมีพยัญชนะตัว ป ผ พ ภ ม ด้วย

ไรฟัน ตำแหน่งนี้รวมทั้งปุ่มเหงือก อันเป็นตำแหน่งที่ที่เปล่งออกมาในเสียงพยัญชนะ วรรณค ตะ หรือวรรณค ทนตชะ ซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะไทยตัว ต ถ ท ธ น

นาสิก หรือ เสียงที่ออกมาจากจมูก เป็นตำแหน่งที่ใช้มากพอสมควรในการขับร้องเพลงไทย แต่ในการขับร้องเพลงไทยไม่นิยมให้ออกเสียงจากจมูกโดยตรง ดังนั้นจึงต้องระวังมิให้เสียงออกจากจมูกโดยตรง แต่ควรใช้ในบางโอกาสเท่านั้นเช่น การเอื้อนเสียง เป็นต้น

กระบังลม มีบทบาทสำคัญในการขับร้องเพลงไทย เพราะเพลงไทยจะใช้กล้ำเนื้อหลายๆส่วน ในการควบคุมการหายใจ โดยเฉพาะกล้ำเนื้อหน้าท้อง เป็นกล้ำเนื้อส่วนที่สำคัญที่ใช้ควบคุมระบบการหายใจ ควรฝึกการหายใจอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้การหายใจเป็นไปโดยธรรมชาติ อันจะส่งผลให้การขับร้องเพลงได้ไพเราะและปฏิบัติเทคนิคที่ต้องการโดยง่าย

ปอด มีคุณสมบัติเกี่ยวกับการขับร้องคือเป็นตำแหน่งที่ทำให้เกิดเสียงโดยปอดกับอวัยวะอื่นๆที่กล่าวมาข้างต้นเมื่อใช้รวมกันก็จะทำให้เกิดเสียงที่ต้องการตามที่สมองสั่งการ

สุริยพงษ์ บุญโกลม (2553 : 101) ได้อธิบายเกี่ยวกับกลวิธีในการขับร้องเพลงไทยไว้ว่า กลวิธีในการขับร้องเพลงไทย หมายถึง การขับร้องที่มีศิลปะแห่งการใช้เสียงอย่างมีระเบียบแบบแผน ตามหลักการที่เรียกว่า “คีตศิลป์” ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนที่ถูกต้องทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นเนื้อร้อง ทำนอง เสียงเอื้อน ถ้อยคำ จังหวะ สำเนียงและลีลา นอกจากนั้นผู้ขับร้องจะต้องคำนึง และระมัดระวัง เกี่ยวกับระยะช่องไฟในการหายใจในขณะที่กำลังขับร้องให้ถูกต้อง ตรงตามจังหวะ ทั้งในเนื้อร้องและเสียงเอื้อนทำนองเพลงให้เป็นที่เป็นทาง ซึ่งมีหลักการและขั้นตอนในการปฏิบัติดังนี้

1) การทำความเข้าใจกับบทร้อง

ผู้ขับร้องควรพิจารณาทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทร้องหรือบทประพันธ์ให้ดีเสียก่อน แล้วจึงแบ่งวรรคตอนของบทประพันธ์นั้นๆ โดยให้ความหมายเดิมของบทประพันธ์นั้นไว้ในการขับร้องผู้ขับร้องก็หยุดพักหายใจหรือพักเติมให้ถูกต้องตรงตามวรรคตอนที่แบ่งไว้ คือ หายใจก่อนหรือหลังถ้อยคำหรือบทร้องในแต่ละวรรคอย่างถูกต้องเหมาะสม ไม่ควรหายใจไม่เป็นที่เป็นทาง เพราะอาจจะทำให้ความหมายเปลี่ยนได้ และทำให้ผู้ฟังขาดอรรถรสในการฟัง

2) การสื่ออารมณ์และความรู้สึก

เมื่อพิจารณาความหมายและแบ่งวรรคตอนของบทร้องแล้ว ผู้ขับร้องจะต้องคำนึงการสื่ออารมณ์ความรู้สึกตามบทร้องให้เหมาะสมกับบทเพลง ผู้ขับร้องต้องใส่อารมณ์ความรู้สึกในขณะที่ขับร้องให้ผสมผสานกลมกลืนกันระหว่างเสียงเอื้อนทำนองและบทร้อง เจืออารมณ์เข้าไปในเวลาเอื้อนทำนองและบทร้อง ต้องทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกคล้อยตามและซาบซึ้งในบทเพลงนั้นๆ

3) การหายใจ

สิ่งสำคัญที่จะทำให้การขับร้องเพลงไทยเกิดความไพเราะ จะต้องคำนึงถึงระยะช่องไฟในการหายใจให้ถูกต้องตามวรรคตอน ทำให้การขับร้องดำเนินไปอย่างราบรื่น ผู้ฟังจะไม่รู้สึกสะดุดหูสะดุดอารมณ์ ฟังแล้วเข้าใจถึงความหมายเดิมของบทประพันธ์นั้นๆ

4) การใช้ลีลา

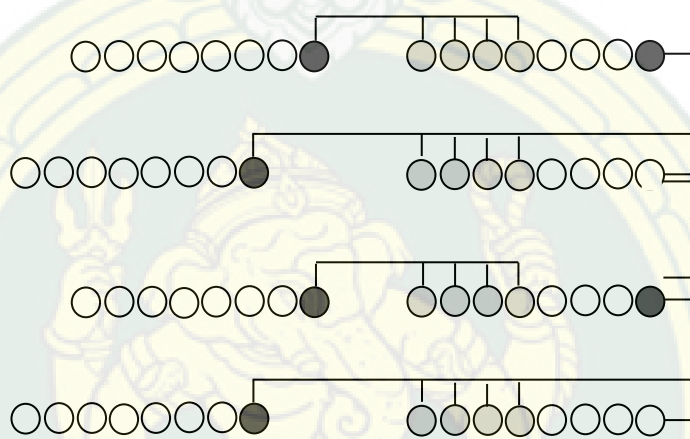
เพิ่มลีลาในการขับร้องเข้าไปทั้งในเสียงเอื้อนทำนองและการผันเสียงของคำร้องให้มีความวิจิตรงดงามประดุจกับการเอื้อนเสียงไพเราะ “ อ้อ อ้อ อ้อ ” นั่นเอง

5) การมีความเข้าใจในศัพท์สัจคดี

ผู้ขับร้องจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของทฤษฎีและความหมายของศัพท์สัจคดีที่เป็นองค์ประกอบของการขับร้องเพลงไทย ซึ่งนายมนตรี ตราโมท ศิลปินแห่งชาติ ได้เรียบเรียงไว้ เช่น ทำนอง เสียงเอื้อน ถ้อยคำ จังหวะ สำเนียงและลีลา รวมถึงการหายใจด้วย

2.2.3 ลักษณะคำประพันธ์ที่ใช้ในการขับเสภา

คำประพันธ์ที่ใช้ในการขับเสภานั้นคือ “กลอนเสภา” ซึ่งสุภาพร มากแจ้ง (2535 : 32-33) ได้อธิบายลักษณะของกลอนเสภาไว้ว่า กลอนเสภา เป็น คำประพันธ์ชนิดหนึ่ง ซึ่งแต่งเพื่อใช้ขับ เพราะใช้เป็นกลอนขับ จึงกำหนดคำไม่แน่นอน มุ่งการขับเสภาเป็นสำคัญ จึงใช้คำ 7 คำ ถึง 9 คำ การส่งสัมผัส นอกเหมือนกับกลอนสุภาพ แต่ไม่บังคับหรือห้ามเสียงสูง ต่ำ ตามจำนวนคำแต่ละวรรค อยู่ในเกณฑ์ กลอน 7-9 มักขึ้นต้นคำประพันธ์ด้วย “ครานี้” “จะกล่าวถึง” “ครั้นว่า” สามารถแสดงเป็นแผนผังทางฉันทลักษณ์ได้ดังนี้

แผนผังกลอนเสภา

(จาก กวีนิพนธ์ไทย (น.33) โดย สุภาพร มากแจ้ง)

ตัวอย่าง

๑ ครั้นว่าไหว้ครูแล้วจับบท	ให้ปรากฏเรื่องราวกล่าวมาแต่ก่อน
ครั้นสมเด็จพระพันวษานรากร	ครองนครกรุงศรีอยุธยา
เกษมสุขแสนสนุกดังเมืองสวรรค์	พระเดชนั้นแผ่ไปในทิศา
เป็นปิ่นภพลบโลกโลกา	ครอบครองไพร่ฟ้าประชากร
เมืองขึ้นน้อยใหญ่ในอาณาเขต	เกรงพระเดชทั่วหมดสยดสยอง
ทุกประเทศเขตขอบพระนคร	ชลีกร่อนเกล้าอภิวันท์
พร้อมด้วยโกไคยไศศุรย์	สมบุรณ์พูนสุขเกษมสันต์
พระองค์ทรงทศพิธราชธรรม	ราษฎรทั้งนั้นก็ยินดี ฯ

เสภาขุนช้างขุนแผน ฉบับหอพระสมุด กรมศิลปากร (2505 : 1)

2.2.4 สารัตถะที่เกี่ยวข้องกับการแปล

เพ็ญศรี เคียงศิริ (2559) งานแปลและงานเขียนนั้นแบ่งเป็นสองประเภทใหญ่ๆ เรียกว่า Fiction และ Non- Fiction Fiction คือ วรรณคดี วรรณกรรมหรืองานเขียนที่ใช้จินตนาการได้ โดยทั่วไปเป็นร้อยแก้ว บ้างเรียก บันเทิงคดี เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย บทกวี บทภาพยนตร์ บทละคร โทรทัศน์ ในขณะที่ Nonfiction เป็นเรื่องจริงที่ไม่มีการใช้จินตนาการมาเสริม เช่น รายงาน การประชุม บทความเรื่องการทำหมัน หรือ เรื่องการดูแลผู้สูงอายุ บ้างเรียกสารคดี การแปล Fiction หรือ Non-fiction หากขาดความระวัง หรือแปลผิดๆหรือบิดเบือนความจริง โดยแปลไม่ตรงกับต้นฉบับ เช่น แปลข้อตกลง ในสัญญา ซึ่งเป็น Non-fiction ไม่ตรงกับสัญญาในอีกภาษาหนึ่ง ก็อาจทำให้เกิดความเสียหายได้ ดังนั้นนักแปลจึงควรเคร่งครัดเรื่องกฎเกณฑ์ในการแปล

กฎทั่วไปสำหรับการแปลเรื่องสั้นและนวนิยาย อาจสรุปได้เป็น 10 ข้อดังนี้

1. ห้ามเติม (Don't add) ถ้าต้นฉบับเขียนว่า เขาลุกขึ้นไปล้างหน้า อย่าแปลเป็นเขาลุกขึ้นเดินซึ่มๆ ไปล้างหน้า เพียงเพราะวันนั้น ผู้แปลเองรู้สึกซึ่ม หรือ รู้สึกขยันอยากจะเติมสีสันลงไปในงานนั้น ในฐานะผู้แปล ไม่ใช่ผู้เขียน ไม่มีสิทธิ์ที่จะทำเช่นนั้น
2. ห้ามตัด (Don't cut) ถ้าต้นฉบับบอกว่า เขาพูดเสียงเกรี้ยวกราด อย่าแปลว่า เขาพูดเฉยๆ เพราะผู้แปลขี้เกียจ เปิดพจนานุกรมดูว่าเกรี้ยวกราด ภาษาอังกฤษแปลว่าอะไร บางคนตัดทิ้งจากหนึ่งถึงสองประโยค หรือ ตัดย่อ หน้าตรงนั้นตรงนี้ทั้งย่อหน้า ซึ่งหากเป็นประโยคหรือย่อหน้าสำคัญ ก็จะทำให้ผู้อ่าน อ่านบางตอนของตอนต่อไปไม่รู้เรื่อง
3. ห้ามเปลี่ยนความหมาย (Don't change the meaning) ถ้าต้นฉบับบอกว่า ปีเตอร์ไม่ชอบแจ๊ค อย่าแปลตามสบายของผู้แปลว่า ปีเตอร์เกลียดแจ๊ค เพราะ “เกลียด” นั้น “แรง” กว่า “ไม่ชอบ” แล้วถ้าในเรื่อง ไม่มีตอนใดที่แสดงว่าปีเตอร์เกลียดแจ๊คถึงขนาดนั้น ผู้แปลก็จะทำให้ผู้เขียนดูประหลาดหรือเป็นตัวตลก
4. ห้ามย้ายที่ของ ใจความ (Don't move the position of the context) ออกไปนอกย่อหน้าของใจความนั้นๆ ซึ่งภายในย่อหน้านั้นผู้แปลอาจจะแปลแบบโยกย้ายส่วนหน้ากับส่วนหลังของประโยคได้บ้าง เพื่อให้สำนวนเป็นไทยหรือเป็นอังกฤษโดยไม่ขัดเขิน แต่ถ้าทำการโยกย้ายข้ามย่อหน้า หรือเอาสามย่อหน้า มารวมกัน เพราะผู้แปลเห็นว่ามันสั้น หรือเมื่อเห็นย่อหน้าของเขา ยาวมากก็มาแบ่งเสียเองเป็นสามย่อหน้า งานแปลของผู้แปลจะทำให้ผู้มีหน้าที่ต้องอ่านนั้นหงุดหงิด
5. ต้องขยันเปิดพจนานุกรม (Don't be lazy to use dictionaries) ถ้าต้นฉบับใช้คำว่า fling , hurl หรือ throw อย่าคิดว่าจะแปลง่ายๆ เป็น โยน หรือ ทิ้ง ได้สำหรับทั้งสามคำนี้ เพราะ throw แปลว่าโยนหรือทิ้ง แต่ fling คือเหวี่ยงหรือขว้าง และ hurl คือปาหรือทุ่ม แต่ละคำแสดงถึงอารมณ์ที่แตกต่างกัน

6. เมื่อมีสุภาษิตหรือสำนวนแบบที่เรียกว่า idiom ผู้แปลต้องขยันถามผู้รู้ (Don't hesitate to ask an expert) อย่าเดาและแปลผิดๆ ในกรณีที่สุภาษิตของเขากับของผู้แปลในบางตอน มีให้เทียบกันได้ ก็อย่ารีบเอาของ target language มาใช้ แต่ควรต้องแปลของต้นฉบับหรือของ source language ออกมา เพื่อให้เป็นกำไรของผู้อ่าน ยกตัวอย่างเมื่อมีคำว่า หนีเสือปะจระเข้ ในต้นฉบับ และเราจะต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษ ก็อย่ารีบใช้สุภาษิตของ target language ว่า “from the pot into the frying pan” แต่ควรใช้ว่า “from a tiger only to face a crocodile” เพื่อให้ผู้อ่านได้พบอะไรใหม่ ๆ ที่มีสีสันและน่าสนใจ

7. ต้องรู้จักใช้สรรพนามและวาจาที่เหมาะสมกับสถานะภาพของตัวละครที่ผู้แปลกำลังแปลเรื่องราวของเขา (Use the suitable pronouns and dialogues) เช่น คนที่เป็นนายจะไม่พูดกับคนรว่า ผม คนรจะไม่พูดกับนายว่าฉันและเธอ และคนหาเข้ากินค่าที่ไม่ได้เล่าเรียนมามากมาย จะไม่ถามภรรยาว่า “ทานข้าวกันได้แล้วยังคุณ” แต่จะพูดว่า “กินข้าวได้แล้วยังละหิวแล้วนะ” ทำนองนี้ ส่วนคำหยาบ คำตำว่ารุนแรง หรือสบถสาบาน จะเห็นว่าของคนต่างชาติรุนแรงกว่าของไทยไม่น้อย ผู้แปลจึงต้องผ่อนปรนลงบ้าง เพื่อให้ผู้อ่านยอมรับหรือพอจะรับได้ความหมาย ไม่จำเป็นต้องตรงกัน แต่ความหนักเบาควรใกล้เคียงกัน

8. หากผู้แปลกำลังแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ทำสำนวนให้เป็นไทยเท่าที่จะทำได้ (Make the expressions Thai style) มิฉะนั้นจะถูกหาว่าปล่อยให้มีกลิ่นมนนอกไป ในทางกลับกัน หากกำลังแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ ก็ควรแปลสำนวนให้เป็นแบบอังกฤษ เช่น “ฉันบอกเขาแล้วบอกเขาอีก แต่เขาไม่ยอมฟัง” แทนที่จะแปลว่า “I told him already and I told him again, but he won't listen.” ควรแปลเป็น “I told him repeatedly but he won't listen to me.”

9. อย่าอ่านระหว่างบรรทัดมากเกินไป (Don't read too much between the lines) คืออย่าเดาความรู้สึกกับความตั้งใจของผู้เขียน แล้วสอดแทรก ความรู้สึกกับความเข้าใจของผู้แปลเองเข้าไป บางครั้งผู้เขียนก็ต้องการทิ้งท้าย ไว้ให้คนอ่านแต่ละคนสรุปเอาเอง

10. พยายามรักษาเอกลักษณ์ของงานและของประเทศของผู้เขียน (Try to keep the identity of the author's work and of his country, source country) เช่น ท่านกวีเอกสุนทรภู่เป็นคนไทย หากท่านเขียนว่า 7 โยชน์ และ เราต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษ และมีบรรณาธิการฝรั่งคนหนึ่งแนะนำให้เราแปลอย่างง่าย ๆ สบาย ๆ ว่า 7 leagues เมื่อเรารู้อยู่แล้วว่า โยชน์ กับ league นั้นเป็นระยะทางไม่เท่ากัน และ league ไม่ใช่เอกลักษณ์ในการ คำนวณระยะทางของคนไทย เพื่อไม่ให้ source language ถูกบิดเบือน (แม้ ไม่มากนักก็ตาม) และไม่ให้ประเทศของผู้เขียน (source country) สูญเสีย เอกลักษณ์ เราไม่ควรทำตาม และควรต้องทำการค้นคว้า แล้วแปลเป็น 7 yote หรือ 7 yoach โดยมีเชิงอรรถบอกว่า One yoach is 16,000 metres.

รพีพร ณ กลาง (2544) การถ่ายทอดตัวอักษรหมายถึง การนำคำในภาษาหนึ่งมาเขียนด้วยตัวอักษรของอีก ภาษาหนึ่งโดยพยายามให้การเขียนในภาษาใหม่นี้ถ่ายทอด “เสียง” ของคำในภาษาเดิมให้ใกล้เคียงที่สุด เท่าที่จะทำได้ การถ่ายทอดตัวอักษรมีบทบาทในการแปลจากภาษาหนึ่งไปยังอีก ภาษาหนึ่งในกรณีต่อไปนี้

1. เมื่อในภาษาต้นฉบับมีคำที่ใช้แทนชื่อเฉพาะของสิ่งต่าง ๆ เช่น ชื่อคน สถานที่ ประเทศ แม่น้ำ สถาบันต่าง ๆ ฯลฯ

2. เมื่อคำในภาษาต้นฉบับมีความหมายอ้างอิงถึงสิ่งที่ไม่อยู่ในสังคมของภาษาฉบับแปล หรือไม่มีคำเทียบเคียง (equivalent word) เช่น ชื่อต้นไม้ สัตว์และกิจกรรมบางชนิดซึ่งยังไม่มี การบัญญัติศัพท์ขึ้น ในกรณีเช่นนี้ผู้แปลอาจแก้ปัญหาได้ 2 วิธี คือ ให้คำนิยามหรือคำอธิบายที่บอก ลักษณะของคำ นั้นหรืออีกวิธีหนึ่งคือ การทับศัพท์ ซึ่งจะอธิบายหลักในการทับศัพท์ต่อไป

หลักปฏิบัติในการถ่ายทอดเสียงของคำ

1.ให้อ่านคำเพื่อให้รู้ว่คำนั้นออกเสียงอย่างไร ประกอบด้วยเสียงอะไรบ้าง แล้วหาตัวอักษร ในภาษาฉบับแปลที่มีเสียงใกล้เคียงกันมาแทนเสียงนั้น

2. ภาษาทุกภาษาจะมีเสียงพยัญชนะและสระตรงกันเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น ผู้แปล สามารถหาตัวอักษรมาเขียนแทนได้เลย เช่น การใช้ “พ” แทน “p” แต่ถึงกระนั้นก็ยังมียเสียงอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งไม่มีเสียงที่ถ่ายทอดได้ตรงกับฉบับที่เดิวนัก เช่น “ง” ต้องแทนด้วย “ng” เป็นต้น

3. เมื่อกำหนดตัวอักษรตัวใดตัวหนึ่งแล้ว ให้ใช้ตัวนั้นตลอดไป ไม่ควรเปลี่ยนไปมา ไม่แน่นอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบทแปลบทเดียวกัน ต้องใช้หลักการถ่ายทอดอย่างเดียวกันตลอด

4. การยืมคำศัพท์มาใช้ในบทแปล ถ้าคำนั้นยังไม่มีใช้หรือไม่แพร่หลายในสังคม ฉบับแปลให้วงเล็บคำเดิมไว้ด้วย

บทกวีนิพนธ์ คืองานประพันธ์ที่ถ่ายทอดเรื่องราว อารมณ์ ความรู้สึกและภาพต่าง ๆ ผ่านถ้อยคำหรือภาษาที่เลือกสรรอย่างละเอียดและไพเราะจากผู้ประพันธ์ โดยมีจังหวะ เสียง และ รูปแบบคำ คล้องจองหรือฉันทลักษณ์เป็นตัวกำหนด บทกวีนิพนธ์เหล่านี้มักมีความมุ่งหมายที่จะ บรรยายความรู้สึกของผู้ประพันธ์มากกว่าที่จะมุ่งให้ข้อมูลหรือรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แม้ว่า บทกวีบางบทจะบอก กล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่จุดมุ่งหมายหลักก็คือการบอกความรู้สึก หรือปฏิกิริยาของผู้ประพันธ์ที่มีต่อ เหตุการณ์นั้นๆ มากกว่า ดังนั้นผู้ประพันธ์จึงมักเลือกสรรถ้อยคำ และระเบียบวิธีการเรียงคำ ให้เป็นประโยค ด้วยความพิถีพิถัน เพื่อที่จะได้ทำหน้าที่ในการแสดง ความหมายได้ตามที่ต้องการ งานเขียนประเภทนี้จัด ได้ว่าเป็นงานเขียนประเภทจินตนาสารและ ลักษณะการแปลจะค่อนข้างเป็นการแปลแบบตรงตัว คือรักษารูป แบบเดิมของต้นฉบับไว้ให้มากที่สุด เท่าที่จะทำได้ สิ่งที่คุณแปลควรคำนึงถึงให้มากที่สุดในการแปลบทกวี นิพนธ์คือ รูปแบบการนำเสนอ ความคิดสำหรับการแปลงานชนิดนี้ ซึ่งรูปแบบนี้ไม่ได้หมายถึงคำหรือการ เรียงคำเข้าเป็นประโยค

เท่านั้น หากยังรวมไปถึงหน่วยของภาษาที่เล็กกว่านั้นคือ เสียงซึ่งหมายถึงระดับ เสียงสระที่สูงต่ำ การออกเสียงหนักเบาของแต่ละพยางค์และจังหวะซึ่งหมายถึงช่วงของความถี่ที่จะใช้ เสียงซ้ำ ๆ กัน หรือช่วงของการเว้นการออกเสียงด้วย สิ่งที่ผู้แปลจะต้องทำก็คือ การวิเคราะห์เครื่องมือในการประพันธ์ เหล่านั้นเพื่อจับความหมาย และลำดับต่อไปคือพยายามหาเสียง จังหวะ ศัพท์และรูปแบบ การเรียงคำที่มีอยู่ในภาษาแปลที่ เทียบเคียงกันได้ทั้งด้านความหมายและด้านอารมณ์เข้ามาแปล

จุดมุ่งหมายของการแปลบทกวีนิพนธ์

1. ผู้แปลมีความชื่นชมและหลงใหลในต้นฉบับ และอยากจะลองพยายามใช้ เครื่องมือใน ภาษาอื่นมาแสดงความรู้สึกที่ผู้แปลจับได้จากต้นฉบับดูบ้าง รวมทั้งอยากให้เด็กอ่าน ภาษาต้นฉบับไม่ได้ได้ ชื่นชมความงามและสัมผัสสรรพธรรมในบทกวีนั้น ๆ

2. ผู้แปลต้องการเผยแพร่วัฒนธรรมทางด้านความคิด ความเชื่อและความรู้สึก ของ สังคมผู้ประพันธ์ให้สมาชิกในสังคมอื่นได้ศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็ก ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือ ในการถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการปลูกฝังความละเอียดละไมแห่งเสียงดนตรีในบทกวี ไม่ว่าจะเป็นการแปลด้วยจุดมุ่งหมายใด สิ่งที่ผู้แปลต้องถ่ายทอดลงเป็นงานแปลก็คือ ความหมายหรือ ความรู้สึก ที่ผู้แปลได้รับจากต้นฉบับ และเป็นธรรมดาอยู่ทีเมื่อต้นฉบับมักมิได้มีเจตจำนง แต่แรกเริ่ม ที่จะส่งสารให้คนอื่นอ่าน เป็นเพียงแต่ต้องการระบายอารมณ์และความรู้สึกเท่านั้น ความคลาดเคลื่อน ในด้านความหมายที่ผู้แปลได้รับจากต้นฉบับจึงเกิดขึ้นได้ ยิ่งกว่านั้นคือ เมื่อความหมายที่คลาดเคลื่อน ไปบ้างถูกถ่ายทอดเป็นภาษาอื่นซึ่งมีกลไกในการแสดงความหมายแตกต่างกัน ความคลาดเคลื่อน ในด้านความหมายของการแปลบทกวีนิพนธ์จึงมีมาก อย่างไรก็ตาม ได้มีผู้พยายามแปลบทกวีนิพนธ์ ด้วยวิธีต่าง ๆ วิธีดังนี้

วิธีการแปลบทกวีนิพนธ์

1. การแปลแบบกึ่งตรงตัว มีหลักเกณฑ์ดังนี้

- หน่วยการแปลเล็กมากคือ ระดับคำต่อคำ
- การเรียบเรียงคำและการจัดลำดับกลุ่มความคิดก่อนหลังของฉบับแปลใกล้เคียง กับต้นฉบับมาก รูปแบบวิธีการวางขั้นตอนพัฒนาความรู้สึกและการสร้างภาพในต้นฉบับจะนำมาใช้ ในฉบับแปลด้วย

- ผู้แปลใช้รูปแบบของกวีนิพนธ์ซึ่งมีใช้ในภาษาฉบับแปลมาถ่ายทอดเป็นบทกวี นิพนธ์ เช่น กลอนแปด โคลงสี่สุภาพ เป็นต้น

ON MY SHORT-SIGHTEDNESS

To my short-sighted eyes,

The world seems better far

Than artificial aid

แต่สายตาสั้นของฉัน

จากสายตาสั้นฉันนี้

โลกกลับดูดียิ่งกว่า

ที่เห็นด้วยแว่นสายตา

To sight would warrant it:
 The earth is just as green,
 The sky a paler blue;
 Many a blurred outline
 Of overlapping hue;
 Shapes, forms are indistinct;
 Distance a mystery:
 Often a common scene
 Conceals a new beauty:
 Ugliness is hidden
 In a curtain of mist;
 And hard cruel faces
 Lose their malignity
 So do not pity me
 For my short-sighted eyes;
 They see an unknown world
 Of wonder and surprise.

ให้ปรากฏเป็นเช่นนั้น
 พื้นดินขจีสีสด
 ท้องฟ้าอ่อนลสสีสัน
 เส้นรอบขอบเขื่อนเลื่อนครัน
 สีปนเปกันมากมาย
 รูปร่างพรางไม่ชัดเจน
 ที่ไกลลึกลับเหลือหลาย
 บ่อยที่ภาพสามัญกลาย
 ซ่อนรายความงามใหม่ไว้
 ปกปิดซึ่งความอัปลักษณ์
 ในม่านหมอกพกตรเปลี่ยนได้
 ใบหน้าร้ายคลาไยไป
 ความโหดเหี้ยมไซ้รลบเลื่อน
 ฉะนั้นโปรดอย่าเมตตา
 ด้วยนัยนาสั้นฉันสบ
 โลกแปลกที่ไร้ใครพบ
 ประหลาดล้าลบนเกินฝัน

2. การแปลแบบตีความ หลักเกณฑ์ในการแปลแบบนี้เหมาะสำหรับงานแปลจากภาษา
 ที่ผู้แปลรู้จักดีมาก หรือ ที่เป็นจากภาษาแม่ไปสู่ภาษาที่สอง เพราะงานสำคัญอยู่ที่การตีความต้นฉบับ
 - ผู้แปลต้องตีความหมายของต้นฉบับก่อน ดังนั้นความหมายหรือความคิด
 ที่ถ่ายทอดในฉบับแปลจึงเป็นความหมายของผู้แปลจากการตีความต้นฉบับ มีการขยายความหรือใส่
 คำอธิบาย เพิ่มเติมบ้าง หน่วยการแปลมักเป็นระดับกลุ่มคำ (วลีหรือประโยค) หรือวรรคต่อวรรค
 - ผู้แปลใช้รูปแบบของร้อยกรองต้นฉบับในการถ่ายทอดลงเป็นภาษาฉบับแปล
 ดังนั้นการใช้เสียง จังหวะและจำนวนคำหรือพยางค์ของต้นฉบับจึงยังคงมีอยู่ในฉบับแปลอย่างครบถ้วนที่สุด
 เท่าที่จะทำได้ ดังตัวอย่างการแปลจากต้นฉบับภาษาไทยเป็นอังกฤษของ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช
 จาก Interpretative Translations of Thai Poets (1978)

ต้นฉบับ

พระสมุทรสุดลึกถัน
 สายดั่งทิ้งทอดมา
 เขาสูงอาจวัดวา
 จิตมนุษย์นี้ไซ้

คณนา
 หยั่งได้
 กำหนด
 ยากแท้ หยั่งถึง

ฉบับแปล

FATHOMS DEEP THROUGH THE SEAS MAY BE,
 MEASURABLE ARE THE SEAS IN DEPTH.
 SCALED CAN MOUNTAINS BE IN HEIGHT.
 IMMEASURABLE IS THE DEPTH, THIS HEART OF MAN.

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จตุพร สีม่วง (2543 : บทคัดย่อ) ได้จัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ลีลาการขับเสภาไทย ผลการศึกษาพบว่า การขับเสภาของแต่ละสำนักนั้น ลีลาการขับ มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนเอง ท่วงทำนองการขับเสภา ในสมัยแรกมีลักษณะคล้ายทำนองแหล่เทศมหาชาติ ต่อมามีการพัฒนาทำนองการขับจนใกล้เคียงทางร้องอย่างปัจจุบัน การขับเสภาเป็นอิสระจากเครื่องดนตรี ผู้ขับสามารถเลือกใช้เสียงให้เหมาะสมกับความสามารถของตนเองได้ เสียงสำคัญที่ใช้ในการขับเสภานอกจากเสียงเสภาแล้วยังมีเสียงคู่หรือเคียงเสภา ซึ่งเป็นเสียงที่ต่ำเป็นคู่ 4 จากเสียงเสภา เหมาะให้ผู้หญิงขับ หรือผู้ที่มีคุณภาพเสียงต่ำกว่าเสียงเสภา การขับเสภาในสมัยแรกนั้นจะใช้ผู้ชายขับทั้งในบทผู้ชายและบทผู้หญิง

ยมโดย เพ็ญพสา (2541 : บทคัดย่อ) ได้จัดทำรายงานการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณศิลป์กับคีตศิลป์ ในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน โดยผลการศึกษาพบว่า การประสานองค์ประกอบของวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ในส่วนที่เป็นวัสดุ คือ โครงเรื่อง เนื้อเรื่อง และภาวะรักไม่สมหวังระหว่างตัวละครเอกกับตัวละครฝ่ายปฏิกิริยา กับองค์ประกอบในส่วนที่เป็นอสังการ คือ กระบวนกลอนอย่างมีศิลปะ ทำให้เกิดอารมณ์เป็นรสเด่น โดยมีศฤงคารส วิรส และเราทรรสเป็นรสเสริมเป็นรสเสริม

ในการศึกษาองค์ประกอบของคีตศิลป์ประเภทขับเสภาเล่าเรื่องหรือเสภานิทาน ซึ่งได้แก่ บทขับ ทำนองเสภา และจังหวะกรับเสภาไม้ต่างๆ ปรากฏผลว่า บทขับเป็นองค์ประกอบส่วนที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดทำนองเสภารูปแบบต่างๆ ทำนองเสภาลีลาเสาวรจน์และนารีปราโมทย์สัมพันธ์กับศฤงคารส ส่วนเสภาสำเนียงลาว มอญ แขก และจีน สัมพันธ์กับเชื้อชาติและสถานภาพของตัวละคร การได้ฟังทำนองเสภารูปแบบต่างๆประสานสัมพันธ์กับจังหวะกรับเสภาไม้ต่างๆ ทำให้ผู้เสพวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนได้รสเด่นชัดยิ่งขึ้น วรรณศิลป์และคีตศิลป์จึงต่างมีบทบาทในการเสริมคุณค่า

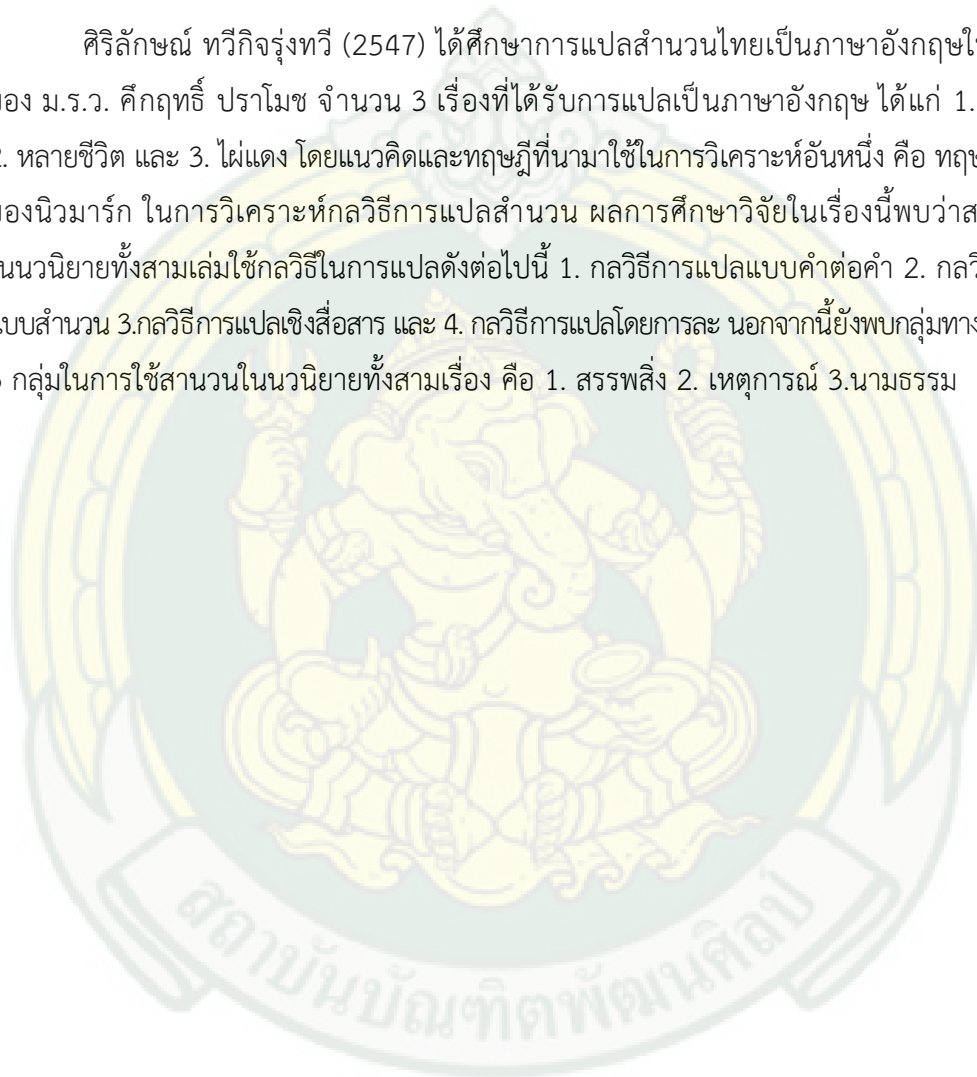
แก่กันและกัน อันเป็นผลให้วรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนมีความเป็นเลิศในประเภทกลอนสุภาพ ตามที่ได้รับ การยกย่องจากวรรณคดีสโมสรสมัยรัชกาลที่ 6

วิรัช สงเคราะห์ (2555 : บทคัดย่อ) ได้จัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง รูปแบบการขับเสภาทางพระยาเสนาะ ดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) โดยผลการวิจัยพบว่า 1) พระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) เป็นนักดนตรีไทย ที่รับราชการในราชสำนักตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ 4 จนถึงรัชกาลที่ 7 ผลงานโดดเด่นของพระยาเสนาะ ดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) คือปรับปรุงการขับร้องเพลงไทยให้ละเมียดละไม ไพเราะมากขึ้น นอกจากนี้ ยังได้พัฒนาทางขับเสภาให้มีลีลาชั้นเชิงที่แยบยล แสดงอารมณ์และความรู้สึก และสะท้อนถึงความประณีต ในการขับเสภา อีกทั้งมีวิธีการและระเบียบปฏิบัติในการขับเสภาที่ชัดเจนลงตัว 2) รูปแบบการขับเสภา ของพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) พบว่าทำนองเกริ่นเสภาที่เป็นทำนองเอื้อนสำหรับการขึ้นต้น มี 4 แบบคือ เกริ่นอย่างยาว 2 แบบ เกริ่นอย่างกลาง 1 แบบ เกริ่นอย่างสั้น 1 แบบ ส่วนทำนองหลักที่ใช้ ในการขับเสภาทั้งหมดมี 7 ทำนองคือ ทำนองยืน ทำนองเปลี่ยน ทำนองครวญต้นบท ทำนองหวน ทำนองยอด ทำนองผัน และทำนองครวญท้ายบท สำหรับหลักการขับเสภาทางพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) พบว่าหลักการขับเสภาที่ดีควรมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้คือ เสียง คำขับ การเอื้อน จังหวะ การหายใจ การสร้างอารมณ์ และความประณีต ซึ่งองค์ประกอบในการขับเสภาทุกองค์ประกอบดังกล่าวนี้ ผู้สนใจ เรียนขับเสภาต้องหมั่นศึกษา และฝึกฝนต่อเนื่องจนเกิดความชำนาญในที่สุด

เบญจวรรณ ส่งสมบูรณ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้จัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง บทละครเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน : การศึกษาในเชิงวรรณคดีวิเคราะห์ โดยผลการศึกษาพบว่า บทละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน มีรสเป็นรสเด่น 6 รส ได้แก่ วีรรส (รสของความกล้าหาญ) ศฤงคารรส (รสของความรัก) กรุณารส (รสของความทุกข์โศก) เราทรรส (รสของความโกรธเคือง) หาสยรส (รสของความขบขัน) และอัฏฐรส (รสของความอัศจรรย์ใจ) รสรอง 3 รส ได้แก่ ภูยานกรร (รสของความหวาดกลัว) พิภัสสร (รสของความ รังเกียจ) และศานตรส (รสของความสงบใจ) จึงสรุปได้ว่า เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนที่นำมาทำบทละคร มีรสวรรณคดีครบทั้ง 9 รส ตามทฤษฎีวรรณคดีสันสกฤต รสวรรณคดีเหล่านี้เกิดจากเนื้อหา ตัวละคร ที่ตรงใจผู้ชม จึงทำให้บทละครเสภาเรื่องนี้เป็นที่นิยมตลอดมา งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยรสวรรณคดี อันเกิดจากเนื้อเรื่องและอารมณ์ของตัวละครเป็นส่วนใหญ่ มิใช่การวิจัยรสวรรณคดีอันเกิดจากความงาม ของภาษาเป็นหลัก เพราะรูปแบบของบทละครมีข้อจำกัดที่ไม่เอื้อต่อการเน้นในเรื่องของความงาม ทางภาษา หากเป็นบทเสภาซึ่งใช้สำหรับขับและอ่านจะมีลักษณะที่เอื้ออำนวยให้วิจัยรสวรรณคดี อันเกิดจากถ้อยคำและสำนวนโวหารได้ดีกว่า

Ruchirawan (1984) รายงานไว้ในดัชนีพจนานุกรมด้านภาษาศาสตร์ในการแปลคู่ภาษาไทย-อังกฤษ ว่า การแปลลักษณะนี้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างภาษาให้สอดคล้องกับระบบไวยากรณ์ของภาษาปลายทาง โดยระบุว่า การปรับเปลี่ยนรูปแบบภาษาระดับคำ วลี และประโยค ตลอดจนการเพิ่มหรือขยาย การละหรือลดทอนในภาษาแปลนั้นเป็นสิ่งจำเป็นที่หลีกเลี่ยงมิได้ เนื่องจากเป้าหมายของการแปลนั้น อยู่ที่ผู้อ่านปลายทางเป็นสำคัญ

ศิริลักษณ์ ทวีจิรุงทวี (2547) ได้ศึกษาการแปลสำนวนไทยเป็นภาษาอังกฤษในนวนิยายของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช จำนวน 3 เรื่องที่ได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษ ได้แก่ 1. สี่แผ่นดิน 2. หลายชีวิต และ 3. ไฟแดง โดยแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์อันหนึ่ง คือ ทฤษฎีการแปลของนิวมาร์ก ในการวิเคราะห์กลวิธีการแปลสำนวน ผลการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้พบว่าสำนวนไทยในนวนิยายทั้งสามเล่มใช้กลวิธีการแปลดังต่อไปนี้ 1. กลวิธีการแปลแบบคำต่อคำ 2. กลวิธีการแปลแบบสำนวน 3. กลวิธีการแปลเชิงสื่อสาร และ 4. กลวิธีการแปลโดยการละ นอกจากนี้ยังพบกลุ่มทางความหมาย 3 กลุ่มในการใช้สำนวนในนวนิยายทั้งสามเรื่อง คือ 1. สรรพสิ่ง 2. เหตุการณ์ 3. นามธรรม

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ การขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร(Document Research) ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากตำราวิชาการ แนวคิดทฤษฎี ข้อมูลจากเอกสาร ข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดุริยางคศิลป์ไทย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ การขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ โดยแบ่งออกเป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.1 ข้อมูลเอกสาร

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น งานวิจัย วิทยานิพนธ์ หนังสือ บทความวิชาการ เอกสารทางวิชาการต่างๆ รวมทั้งสื่อประเภทย่อยอิเล็กทรอนิกส์จากแหล่งต่างๆ ดังนี้

- หอสมุดแห่งชาติ
- ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานวิทยทรัพยากร (หอสมุดกลาง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- หอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล
- ห้องสมุดดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- หอสมุดดนตรีไทย สำนักบริหารศิลปวัฒนธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

3.1.2 ข้อมูลการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์กลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านดุริยางคศิลป์ไทย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ โดยแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

ด้านคีตศิลป์ไทย จำนวน 3 คน

- 1) อาจารย์ทัศนีย์ ขุนทอง (ศิลปินแห่งชาติ)
- 2) อาจารย์ประคอง ชลานุภาพ
- 3) อาจารย์สมชาย ทับพร

ด้านดนตรีไทย จำนวน 2 คน

- 1) อาจารย์ไชยยะ ทางมีศรี
- 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดุขฎี มีป้อม

ด้านภาษาอังกฤษ จำนวน 3 คน

- 1) รองศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณิ เหลือบุญชู
- 2) ดร.ดุขฎี สว่างวิบูลย์พงษ์
- 3) นางสาวพรณี ภาระโกชน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ศิลป์การขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ อาศัยการสนทนาเพื่อเป็นการเก็บข้อมูลพูดคุย ชักถาม ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้

3.3 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

3.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาศึกษาวิเคราะห์จัดหมวดหมู่ในหัวข้อดังนี้

- 1) วิเคราะห์กระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์การขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี
- 2) ศึกษาวิเคราะห์บทละครเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี

3.3.2 การสังเคราะห์กระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์การขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ

3.4 การสร้างสรรค์ผลงาน

3.4.1 การสร้างแนวคิดการสร้างสรรค์การขับเสภาภาษาอังกฤษ

3.4.2 การแปลบทไหว้ครูและวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ฉบับพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เป็นภาษาอังกฤษ

3.4.3 การแบ่งคำวรรคตอนภาษาอังกฤษจากบทวรรณคดีให้เหมาะสมกับการบรรจุกทำนองขับเสภา และเพลงขับร้อง

3.4.4 บรรจุกทำนองขับเสภาและบรรจุเพลงขับร้องในบทละครเสภา

3.4.5 ฝึกซ้อมการขับเสภาละครเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ

3.4.6 นำเสนอผลงานสร้างสรรค์การขับเสภาละครเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ ต่อผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ

3.4.7 ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ

3.4.8 บันทึกการขับเสภาละครเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ ร่วมกับวงปี่พาทย์เสภา

3.4.9 เผยแพร่การแสดงสู่สาธารณชน

3.5 การตรวจสอบคุณภาพของผลวิจัย

3.5.1 ตรวจสอบคุณภาพผลงานจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาอังกฤษ การแปลภาษาไทย ในด้านวรรณกรรม เป็นภาษาอังกฤษ

3.5.2 ตรวจสอบคุณภาพผลงานจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านดุริยางคศิลป์

3.5.3 ตรวจสอบคุณภาพผลงานจากผู้เรียบเรียงจัดทำบทละครเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ของกรมศิลปากร และสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

3.6 การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามกรอบที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์ ดังนี้

3.6.1 วัตถุประสงค์ที่ 1 นำเสนอในประเด็น กระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ การขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ โดยนำเสนอผลการวิจัยในบทที่ 4

3.6.2 วัตถุประสงค์ที่ 2 นำเสนอในประเด็น ศึกษาเชิงวิเคราะห์บทละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี โดยนำเสนอผลการวิจัยในบทที่ 5

3.6.3 นำเสนอผลสรุปจากการวิจัย ในบทที่ 6

บทที่4

กระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ การขับเสภาละครเรื่องขุนช้างขุนแผน

ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาควิชาภาษาอังกฤษ

จากการศึกษาผู้วิจัยได้ ศึกษาข้อมูลจากเอกสารตำรางานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะทางแล้วนำมาใช้เป็นแนวทาง ในการสร้างสรรค์โดยผู้วิจัยได้ ศึกษาและจัดกระบวนการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์กระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ การขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาควิชาภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัยได้คัดเลือกทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์จากศิลปินแห่งชาติผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะทาง ซึ่งในการศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์นี้ ได้มีแนวคิดที่ได้จากการขับเสภาในละครเรื่องขุนช้างขุนแผนซึ่งผู้วิจัยมีความประทับใจในบทพระราชนิพนธ์ รัชกาลที่ 2 ที่มีความไพเราะในบทกลอนสุภาพ ซึ่งบรรยายในตอนขุนแผนพานางวันทองหนี ตัวละครเอกในเรื่องคือ ขุนแผน นางวันทอง ม้าสีหมอก กล่าวถึงบทบาทของตัวละครทั้งหมด และมีเพลงที่บรรจุขับร้อง ขับเสภา ในตอนนี้ที่มีความไพเราะเหมาะสมได้อรรถรสในการฟังทั้งการแสดงก็มีความสนุกสนาน บทละครตอนนี้มีเพลงที่สำคัญบรรจุไว้อยู่เดิม เช่น เพลงแขกลพบุรี เพลงเชิดจีน และเพลงแขกบรเทศ ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกบทมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยได้สัมภาษณ์ท่านศิลปินแห่งชาติและผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะทางเพื่อให้ได้มาซึ่งความเหมาะสมและความสามารถ นำไปใช้ในงานสร้างสรรค์เป็นบทภาควิชาภาษาอังกฤษได้

ครูทัศนีย์ ขุนทอง ได้กล่าวถึงการคัดเลือกบทละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผน พานางวันทองหนี มาใช้ในการแปลบทเป็นภาษาอังกฤษไว้ว่า “บทละครเสภา เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี มีการขับเสภา และการขับร้องเพลงที่มีความหลากหลายอารมณ์ของตัวละครในตอนนี้จะมทั้งตัวขุนแผน นางวันทองและสัตว์ ที่เป็นม้าสีหมอก ในบทจะมีความไพเราะและกล่าวถึงการขึ้นเรือนขุนช้างไปชิงนางวันทองกลับมาซึ่งในบทมีการกล่าวชมบรรยายถึงต้นไม้ที่นางวันทองปลูก นางวันทองได้แสดงอารมณ์อาลัยอาลัยสั่งลาต้นไม้และออกจากเรือนขุนช้าง ในบทตอนนี้จึงมีความน่าสนใจในความหลากหลายของอารมณ์ของตัวละครจึงเหมาะสมนำมาใช้แปลเป็นบทละครเสภา เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอนพานางวันทองหนี ภาควิชาภาษาอังกฤษ (ทัศนีย์ ขุนทอง. สัมภาษณ์, 25 ธันวาคม 2564)

นอกจากนี้ ประคอง ชลาบุภาพ ได้กล่าวว่า ขั้นตอนการคัดเลือกบทละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนขุนแผนพานางวันทองหนี ผู้วิจัยต้องเลือกบทที่ได้รับความนิยม และเป็นบทที่ได้รับการนำมาจัดแสดงบ่อยๆ เช่น ขุนช้างขุนแผน ตอนขุนแผนพานางวันทองหนี นั้น จะมีบทที่นำมาจัดทำบทละครเสภาหลายรูปแบบ เช่น บทของกรมศิลปากร จะมีหลายชุดหลายตอนมาก ขุนช้างขุนแผน ตอนขุนแผนพานางวันทองหนี ก็น่าสนใจ และน่าสนใจ เพราะมีตัวละครแค่ 3 ตัว บทร้องมีมาตั้งแต่โบราณที่ได้นำมาบรรจุในบทเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนขุนแผนพานางวันทองหนี มีหลายเพลง เช่น เพลงแขกกลพบูรี (เถา) เพลงเชิดจีน เป็นต้น การคัดเลือกมาแล้ว ต้องอ่านและวางวรรคตอนของบทร้องให้ชัดเจนได้ความหมาย เช่น “ขุนแผน ปลอบน้องอย่าร้องให้ ไปหน่อยหนึ่งแล้วจะมาส่ง” ต้องวางวรรคตอนของคำให้ถูกต้อง ดังนี้ “ขุนแผน/ปลอบน้อง/อย่าร้องให้ ไปหน่อย/หนึ่งแล้ว/จะมาส่ง” ต้องแบ่งคำร้องให้เสร็จสมบูรณ์ก่อนจะนำไปแปลตามขั้นตอนต่างๆ ที่กล่าวมา (ประคอง ชลาบุภาพ. สัมภาษณ์, 2 พฤศจิกายน 2564)

ครูไชยยะ ทางมีศรี ได้กล่าวว่า การคัดเลือกบทละครเสภาเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน มาแปลเป็นบทภาษาอังกฤษ ควรคัดเลือกจากบทที่ทางกรมศิลปากรได้เคยจัดทำบทที่ใช้จัดแสดง ที่มีอยู่แล้วและนำมาตัดดูความเหมาะสมหรืออาจจะมีการปรับเปลี่ยนเพลงที่บรรจุไว้แล้วก็ได้ส่วนบทเป็นบทพระราชนิพนธ์จะไปเปลี่ยนแก้ไขไม่ได้ต้องปรับตามความสั้นยาวและเชื่อมระหว่างบทได้อย่างถูกต้องตามฉันทลักษณ์ (ไชยยะ ทางมีศรี. สัมภาษณ์, 2 พฤศจิกายน 2564)

สมชาย ทับพร ได้กล่าวว่า การคัดเลือกบทละครเสภา เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี และบทไหว้ครูเสภามาใช้เป็นการแปลเป็นภาษาอังกฤษในงานวิจัยนี้ ควรมีการคัดเลือกบทที่ได้รับความนิยม และได้นำมาใช้ในการแสดง การขับเสภาไหว้ครู ที่มีปรากฏอยู่แล้ว บทไหว้ครูอาจจะนำมาช่วงที่เป็นใจความสำคัญและมีความสำคัญเฉพาะบทไม่ควรยาวจนเกินไป ควรนำมาใช้ขับเสภาไหว้ครูก่อนเข้าการแสดงในบทละครซึ่งกรมศิลปากรก็ได้นำมาบรรจุไว้ก่อนการแสดงเช่นกัน เพื่อเป็นสิริมงคลในการไหว้ครูบาอาจารย์ก่อนจะขับเสภาแสดงส่วนบทละครก็ควรพิจารณาถึงองค์ประกอบต่างๆ ควรเป็นบทที่ได้รับความนิยมเช่นกัน และมีความสนุกสนานชวนฟัง น่าติดตาม ผู้วิจัยสามารถนำมาดัดแปลงให้มีความสอดคล้องกับงานวิจัย และควรคัดเลือกบทที่อ่านเข้าใจง่ายแสดงให้เห็นถึงความโดดเด่นของตัวละคร สามารถสอดแทรกอารมณ์ต่างๆ ให้ผู้ชม ผู้ฟังได้รับความสนุกสนานและเข้าใจเรื่องราวได้เป็นอย่างดี (สมชาย ทับพร. สัมภาษณ์, 26 ธันวาคม 2564)

ดุซงญอ มีป้อม ได้กล่าวว่า การคัดเลือกบทละครเสภาเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน นำมาใช้แปลเป็นภาษาอังกฤษนั้น ควรมีเกณฑ์ในการคัดเลือกบท ที่จะนำมาแปลเป็นภาษาอังกฤษ ต้องเป็นบทที่ได้รับความนิยมและควรเป็นตอนที่มีการจัดการแสดงและใช้ขับร้องบรรเลงที่ได้รับความนิยม และควรคัดเลือกบทที่มีความหลากหลายในการแสดงอารมณ์ อากัปกริยา เรื่องราวที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ของตัวละครที่เป็นตัวเอกของเรื่อง เช่น บทขุนแผน กับนางวันทอง และม้าสีหมอก ในตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี จะมีบทที่เป็นลักษณะเฉพาะ โดยโบราณจารย์ได้นำมาบรรจุทำนองเพลงเชิดจีน ซึ่งเป็นเพลงที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของผู้บรรเลงและขับร้องได้เป็นอย่างดี ซึ่งเพลงเชิดจีนนี้ เป็นเพลงที่ได้รับความนิยมและแพร่หลายจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังมีบทที่สำคัญในตอนนี้ คือ เพลงแขกลพบุรี เถา ซึ่งเป็นบทที่ได้รับความนิยมในบทที่ “ลำดวนเอ๋ยจะด่วนไปก่อนแล้ว ทั้งเกิดแก้วพิศุทธิ์สุนสี” (ดุซงญอ มีป้อม. สัมภาษณ์, 29 พฤศจิกายน 2564)

ดุซงญอ สว่างวิบูลย์พงศ์ ได้กล่าวว่า ขั้นตอนในการแปลบทละครเสภา เข้าบท ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ผู้แปลต้องศึกษาความเรื่องราวในบทกลอนสุภาพให้ใจก่อน ที่จะนำมาใช้แปลเป็นภาษาอังกฤษ บทวรรณคดี โดยเฉพาะบทที่กลอนสุภาพจะเป็นบทที่มีความไพเราะด้วยสัมผัสนอกสัมผัสใน การส่นบท ที่สร้างผูกไว้โดยกวีผู้ประพันธ์ เนื้อหาใจความบางคำเป็นคำเป็นคำที่แปลความหมายได้หลากหลาย ผู้วิจัยต้องคัดเลือกบทที่มีกลอนที่อ่านเข้าใจง่าย และมีความหมายตรงตัว เช่นคำว่า “ดาวดาขจะต่างไต้” คำว่า ไต้ เป็นคำคล้ายคำว่า ไต้ ซึ่งแปลความหมายต่างกัน ไต้ในบท หมายถึง เชื้อเพลิงสำหรับจุดให้สว่าง ทำด้วยไม้คลุกด้วยน้ำมันยาง หรือชัน ผู้คัดเลือกบทและผู้แปลบท ต้องมีความเข้าใจในความหมายของบทกลอนอย่างชัดเจน เมื่อได้บทที่คัดเลือกแล้ว ต้องตรวจสอบการนำมาบรรจุเพลงหรือการดูจากจำนวนบทกลอนที่ใช้ตัดต่อ เชื่อมบท ระหว่างบทให้สัมผัสตามฉันทลักษณ์ เสร็จแล้วอ่านและแปลความหมายของบท ให้เข้าใจและชัดเจนก่อน จึงนำไปแปลเป็นภาษาอังกฤษ หลังจากแปลเป็นภาษาอังกฤษแล้วต้องนำมาตรวจสอบคำ ความหมายของบทและได้ใจความ โดยต้องให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวรรณกรรมภาษาอังกฤษได้อ่านและเข้าใจกับบทที่ได้แปลเป็นภาษาอังกฤษ เมื่อตรวจสอบความถูกต้องแล้วจึงนำไปใช้ในงานวิจัยต่อไป (ดุซงญอ สว่างวิบูลย์พงศ์. สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2564)

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยนำได้หลักแนวทางจากการสัมภาษณ์มาใช้ในการคัดเลือกบทและแปลความหมายของบทกลอนสุภาพให้เกิดความชัดเจนและถูกต้องตามความบทแล้วจึงนำมาศึกษาหาคำภาษาอังกฤษที่มีความหมายคล้ายคลึงกันที่สุด นำมาเรียบเรียงแปลให้ได้ใจความตามบทภาษาไทย

สุพรรณิ เหลือบุญชู ได้กล่าวว่า ขั้นตอนการนำบทละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนมาแปลเป็นภาษาอังกฤษนั้น ผู้วิจัยต้องคัดเลือกบทที่อ่านแล้วเข้าใจความหมายได้ง่าย และมีความสนุกสนานชวนให้ผู้ฟัง ผู้ชมมีความสนใจ น่าติดตาม การร่นำบทไปแปลนั้น ควรจะต้องแบ่งคำตามบทให้ได้ใจความและความหมาย หลังจากนั้นแปลออกมาเป็นคำๆ และได้ความหมายตรงหรือใกล้เคียงคำในบทภาษาไทย

ให้มากที่สุด นำมาร้อยเรียงกันให้ได้ความหมายและสื่อออกมาได้อย่างครอบคลุมบทในแต่ละวรรคตอน ต้องเชื่อมสัมพันธ์กันได้ด้วยสำเนียงเสียงในภาษา ต้องหาคำศัพท์หลากหลายคำ ในความหมายเดียวกัน มาเทียบความสัมพันธ์ภาษาตามฉันทลักษณ์ และร้อยเรียงให้ได้วรรคตอนในการฟังและการนำไปใช้ในการขับร้อง ขับเสภา ประกอบการแสดงได้ในอนาคต แต่ความหมายของบทเสภาของไทยบางคำเป็นคำเฉพาะที่ต้องใช้ทับศัพท์ เช่น ชื่อตัวละคร ชื่อดอกไม้ ต้นไม้ หรือชื่อสัตว์ที่อยู่ในบทนั้นๆ ก็ต้องเขียนทับศัพท์ตามลักษณะคำภาษาไทย เช่น ลำดวน แปลเป็น Lamduan ,เกดแก้ว แปลเป็น Kedkaew ,พิกุล แปลเป็น Pikul ม้าสีหมอก คือ Simok horse และยี่สุ่น แปลเป็น Yisun เป็นต้น

ส่วนการแปลบทภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ คือการแปลที่เน้นความหมายภาษาต้นฉบับที่แปลออกมา ให้มีความหมายจากภาษาต้นฉบับไปสู่ภาษาแปลอย่างเข้าใจความหมายในวรรณกรรมรักษาโครงสร้างของภาษาต้นฉบับ วิธีการแปลเป็นภาษาอังกฤษในบทเสภา เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี จึงมีขั้นตอนในการแปลเป็นภาษาอังกฤษที่ต้องดูจากบทดูความหมายของบทกลอน ต้องอาศัยองค์ประกอบต่างๆ ที่ผู้แปลจะทำได้สมบูรณ์ที่สุด แปลแล้วให้ผู้ฟังได้เข้าใจบทเสภาภาษาอังกฤษได้มากที่สุด (สุพรรณิ เหลือบุญชู. สัมภาษณ์, 27 ธันวาคม 2564)

พรณี ภาวะโภชน์ กล่าวว่า สำหรับบทประพันธ์เรื่องขุนช้างขุนแผนนี้ มีผู้แปลภาษาอังกฤษเป็นฉบับร้อยแก้วไว้แล้วอย่างสมบูรณ์ยอดเยี่ยม โดยเป็นผลงานของ ศ.ดร.ผาสุก พงษ์ไพจิตร และ ดร.คริส เบเกอร์ แต่การแปลในลักษณะร้อยกรองนั้นยังไม่พบหลักฐานการแปลแต่ประการใด จึงนับเป็นเรื่องใหม่ที่ยังไม่มีใครทำมาก่อน การได้มีโอกาสแปลบทกลอนจาก วรรณกรรมที่เป็นตำนานของไทยจึงถือว่าเป็นเรื่องที่น่ายินดีและน่าพรั่งพรูในคราวเดียวกัน สิ่งแรกที่คิดไว้คือ บทละครนี้จะถูกนำไปใช้ในการขับร้องเสภา ดังนั้นจึงอยากเก็บท่วงทำนองและเสียง สัมผัสในบทกลอนไว้ให้ได้มากที่สุด เพราะเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสุนทรียะในการฟัง

ขั้นตอนการแปลในขั้นแรกเลยคืออ่านทำความเข้าใจเนื้อหาและเนื้อเรื่องที่ต้องการสื่อในบท ประกอบด้วยบทไหว้ครู และบทละคร ในส่วนของบทไหว้ครูนั้นมีคำศัพท์และชื่อเฉพาะที่จำเป็นต้องค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่มาก ส่วนที่เป็นบทละครนั้น จำเป็นต้องไปอ่านเรื่องราวฉบับเต็มที่เกี่ยวข้องกับตอนที่คิดมา เพื่อให้ เข้าใจที่มาที่ไปของเนื้อหา เช่น ผู้พูดเป็นใคร อยู่ในสถานการณ์ใด มีอารมณ์แบบไหน เพื่อที่จะได้เลือกใช้คำให้ เหมาะสมตามสถานการณ์ เมื่อเข้าใจเนื้อเรื่องและบริบทเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการแปลเป็นภาษาอังกฤษแบบคร่าว ๆ เพื่อให้ได้ความหมายที่ครบถ้วนก่อน ในขั้นตอนนี้ยังไม่ได้เน้นเรื่องการจำกัดจำนวนพยางค์ต่อวรรคหรือเสียงสัมผัส ของคำมากนัก นอกจากการค้นคว้าความหมายของคำศัพท์และการตีความบทกวีแล้ว สิ่งที่ยากอีกสิ่งคือ การแยกระหว่างส่วนที่เป็นบทพูดของตัวละคร และส่วนที่เป็นบทดำเนินเรื่อง เนื่องจากส่งผลต่อการเลือกใช้ คำศัพท์ เช่น

คำสรรพนาม หากเป็นบทพูดของตัวละคร ก็จะแทนตัวด้วยสรรพนามบุรุษที่หนึ่ง แต่หากเป็นบทดำเนินเรื่องแล้ว ก็ต้องแทนด้วยสรรพนามบุรุษที่สาม หลังจากแปลเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมดแล้ว จึงเริ่มนำคำมาร้อยเรียงใหม่ โดยพยายามคงฉันทลักษณ์เดิมให้ ได้มากที่สุด ในขั้นตอนนี้ ผู้แปลได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องฉันทลักษณ์เพิ่มเติม รวมไปถึงการค้นคว้าบทกวีใน ภาษาอังกฤษอื่น ๆ เพื่อศึกษาการวางคำ และการเลือกใช้คำ ผู้แปลเลือกใช้คำศัพท์และสำนวนที่มักพบในบทกวี คลาสสิกเพื่อสร้างอารมณ์ส ขันตอนนี้อธิบายยากที่สุด เพราะต้องปรับรูปประโยคโดยจำกัดจำนวนพยางค์ และการเลือกสรรคำที่ให้ความหมายตรงกับบท และมีเสียงสัมผัสด้วย ซึ่งต้องใช้เวลาในการพิจารณาแต่ละวรรคอย่างค่อยเป็นค่อยไป บางวรรคที่จำเป็นต้องเพิ่มหรือปรับเนื้อหาเพื่อให้จำนวนพยางค์ครบตามฉันทลักษณ์ในวรรคนั้น และคงเสียงสัมผัสไว้ด้วย เช่น รากไม้จะดงหมอนนอนอนาถ ดาวดาศจะต่างได้น้ำใจหาย แปลเป็น “Roots of trees will be my pillow / Starlight will shine through bamboos เป็นตอนที่นางวันทองกำลังเสียใจที่ต้องจากบ้านไป และต้องไปนอนกลางป่า หนุนรากไม้แทนหมอน และใช้แสงดาวแทนแสงใต้หรือแสงไฟ เมื่อแปลเป็นภาษาอังกฤษได้เปลี่ยนมาใช้ว่า หนุนรากไม้แทนหมอน และมีแสงดาวลอดผ่านดงไผ่ เพื่อสื่อให้เห็นภาพการนอนกลางพงไพร และ เพื่อให้ได้จำนวนพยางค์และเสียงสัมผัสตรงตาม ฉันทลักษณ์ สำหรับขั้นตอนนี้ มีการลองผิดลองถูกหลายครั้ง จนได้ รูปประโยคและเสียงสัมผัสออกมาเป็นที่พอใจมากที่สุด ขั้นตอนที่สุดท้ายคืออ่านทวนทั้งหมดอีกครั้งเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสั่นไหวของทำนองเสียง จึงได้เป็นบทละครเสภาภาษาอังกฤษฉบับสมบูรณ์ (พรณี ภาวะโกชน์. สัมภาษณ์, 20 พฤศจิกายน 2564)

4.2 การดำเนินการสร้างสรรค์งานการขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี

4.2.1 การสร้างแนวคิดการสร้างสรรค์การขับเสภาภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัยมีความสนใจในการขับเสภา มาจากประสบการณ์การทำงานในปัจจุบัน ที่มีการเรียนการสอนเป็นส่วนหนึ่งในรายวิชาของคีตศิลป์ไทย ในหลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ไทย ในรายวิชาทักษะคีตศิลป์ไทย 2 และรายวิชาการพากย์ เจริจา และการอ่านทำนองเสนาะ ซึ่งในรายวิชานี้จะมีการเรียนการสอนการขับรับเสภา และการเรียนตั้งแต่การขับเสภาให้ครูการขับเสภาทั่วไป ในบทละครเสภา เรื่องขุนช้าง ขุนแผน ในการเรียนการสอนนั้นใช้บทที่เป็นภาษาไทย ซึ่งในปัจจุบันมีการศึกษาที่ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ด้านภาษาอังกฤษเพื่อก้าวสู่การเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นมาและมีความจำเป็นต่อนักเรียนนักศึกษาในยุคปัจจุบันและเป็นการแสดงเพื่อเผยแพร่ศิลปะวัฒนธรรมของชาติไทย ที่มีการขับร้องขับเสภาบรรเลงและการแสดง ทางด้านนาฏศิลป์ไทยในปัจจุบันมีการนำศิลปะวิชาการของชาติไปเผยแพร่ในระดับชาติและนานาชาติ ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่อยากจะสร้างสรรค์บทละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนให้นานาชาติได้มีความเข้าใจในบทละครเสภาว่ามีการดำเนินเรื่องราวอย่างไรในการ ขับร้องขับเสภาบทเพลงออกสู่สาธารณะชนทำให้มีความแปลกใหม่ และเป็นมิติใหม่ทางด้านคีตศิลป์ไทยในปัจจุบันที่มีแนวทางพัฒนาเพื่อให้ศิลปวัฒนธรรมของการขับร้องไทยเป็นที่เผยแพร่และคงอยู่คู่ชาติไทยต่อไป

4.2.2 การแปลบทให้ครูและวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนตอนขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัยได้คัดเลือกบทให้ครูของครูแจ้ง คล้ายสีทอง (ศิลปินแห่งชาติ) และเป็นต้นแบบ ทางร้องของกรมศิลปากร ที่นิยมนำมาเผยแพร่และใช้ในการขับให้ครูในกรมศิลปากรโดยคัดบทตอนเฉพาะสำคัญมาแปลเป็นภาษาอังกฤษโดยในบทที่กล่าวถึงการบูชาคุณพระรัตนตรัยว่าคุณบิดามารดา ให้ครูอาจารย์ทั้งหมด ให้เทพเจ้า พระอิศวร พระนารายณ์ พระพรหม ให้พระฤาษีคณธรรพ์ พระวิษณุกรรม ที่ได้สร้างสรรค์เครื่องดนตรีให้มีปรากฏสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีบทให้ครูดังต่อไปนี้

บทละครเสภา เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน
 ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี
 พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพคุณ สุตประเสริฐ : เรียบเรียงบท)

สิบนิ้วประนมเหนือเกศา

"ไหว้พระพุทธพระธรรมล้ำโลกา	พระสงฆ์ทรงศีลว่าโดยจง
คงคามนามาเป็นเกณฑ์	พระสุเมรุหลักโลกสูงระหง
ดินน้ำลมไฟอันมั่นคง	จึงดำรงได้รอดมาเป็นกาย
ไหว้คุณบิดาและมารดร	ครูปักอักษรล้นทั้งหลาย
อนึ่งจะบังคมองค์นารายณ์	อันสถิตแทบสายสมุทรไท
เอาพระยานาคราชเป็นอาสน์แก้ว	หามีเหตุไม่แล้วหาตื่นไม่
ทรงสังข์จักรศทาอันเกรียงไกร	ไวยกคุณฐมาเป็นพระรามา
อนึ่งจะบังคมพรหมพงศ์	ทรงหงส์เหินระเห็จพระเวหา
ไหว้องค์พระอิศวรเจ้าโลกา	พระนารายณ์รามาริบัติ
ไหว้พระฤๅษีสีหิและคนธรรพ์	พระวิษณุกรรมอันเรื่องศรี
สาปสรรค์เครื่องเล่นในธรณี	จึงได้มีปรากฏแต่ก่อนมา"

(หนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ นายแจ้ง คล้ายสีทอง
 ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง คีตศิลป์ไทย)

Sepha Drama: Khun Chang Khun Phaen

Episode: Khun Phaen Abducts Wanthong

Literature by His Majesty the King Phra Phutthaloetla Naphalai (King Rama II)

(Assistant Professor Dr.Noppakhun Sudprasert : script writer)

Two hands raise up and Wantha

"Pay respect to Buddha and Dharma	The holy Sangha duly so
Ganges and Jumna are here	The Frontier Sumeru, world's renown
Earth, water, wind, fire, all four	are the core elements of us all
Pay respect to father and mother	All the great teachers as recall
Narayana, ruler of us all	slumbers under Celestial Sea
Seats on the throne of Naga King	Eyes closing, not awake to any
Holding Conch, Mace, Chakra, all three	Avatars into Lord Rama
Pay respect to Brahma the deity	gracefully riding swan flies afar
Pay respect to Lord Shiva	Lord Narai Ramathibodi
Pay homage to hermits and Gandharvas	Vishnu Deva all mighty
Creation of all artistry	Since the beginning of the earth"

และการคัดเลือกบทละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนตอนขุนแผนพานางวันทองหนี ฉบับพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ได้นำบทมาตัดต่อและบรรจุบทเพลงที่มีอยู่เดิมบ้าง เช่น เพลงแขกลพบุรี เพลงเชิดจีน และเพลงแขกบรเทศ มาบรรจุลงในบทที่เป็นบทละครเป็นบทดั้งเดิมของเพลงที่ปรากฏอยู่แล้ว ส่วนบทอื่นๆ ก็นำการขับเสภาแบบไทยมาใช้ในการทำนอง ในบทของขุนแผนและใส่บรรจุเพลงต่างๆ ตามบทบาทอารมณ์ของตัวละครในการแสดงดังบทละครเสภา เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ดังนี้

บทละครเสภาเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี (ภาษาไทย)

- ปี่พาทย์ทำเพลงทยอย -

(ขุนแผนเดินหน้า นางวันทองเดินตาม)

- ร้องเพลงแขกลพบุรี -

ล้าตวนเอ๋ยจะด่วนไปก่อนแล้ว	ทั้งเกิดแก้วพิกุลย์สู้สนี่
จะโรยร้างห่างสิ้นกลิ่นมาลี	จำปีเอ๋ยก็ปีจะมาพบ
ที่มีกลิ่นก็จะคลายหายหอม	จะพลอยตรอมเหือดสิ้นกลิ่นตลบ
ที่มีดอกก็จะวายระคายครบ	จะเหี่ยวแห้งเซาซบสลับไป
ต้นน้อยน้อยลูกย้อยระย้าดี	ตั้งแต่นี้จะไปชมต้นไม้ใหญ่
จะทิ้งเรือนไปร้างอยู่กลางไพร	ยุ้งร้านรินไรจะตอมกาย
รากไม้จะต่างหมอนนอนอนาถ	ดาวดาขจะต่างได้นำใจหาย
ลงบันไดใจเจียนจะขาดตาย	น้ำตาตกกระจายพรั่งพรายลง

- ปี่พาทย์ทำเพลงโอด -

- ขับเสภา -

ขุนแผนปลอมน้องอย่าร้องไห้	ไปหน่อยหนึ่งแล้วจะมาส่ง
ไปเป็นเพื่อนพี่บ้างในกลางดง	ชมหงส์เหิมเล่นให้เย็นใจ
ไปเดือนหนึ่งแล้วจะพากลับ	ถ้วนเดือนแล้วจะรับเจ้าไปใหม่
จะร้องไห้ครวญคร่ำไปทำไม	เขาอยู่เขาจะไร้เมื่อไรมี
ช้างเขาสนุกบ้านสำราญไพร	ช้างไหนจะปรีดีเปรมเกษมศรี
เปลี่ยนมีเปลี่ยนจนคนละที่	ช้างไหนดีก็จะรู้ย่ำรำคาญ

- ร้องเพลงเทพทอง -

หุบปากเสียบ้างเถิดพ่อเจ้า	อย่ามาเฝ้ากวนใจให้ฟุ้งซ่าน
ที่ไหนน้องจะไปได้ด้วยนาน	จะแก้งผลาญจริงแล้วหรืออย่างไร
ไม่มาใครเขาอนให้มารับ	พาไปแล้วจะกลับมาคืนให้
ให้ได้ายหลายชั่วระกำใจ	ไม่ไปแล้วไม่ไปอย่าวนเลย

- ร้องเพลงทองย่อน -

พี่หยอกเล่นนิตหนึ่งก็ไม่ได้	ใจน้อยนี้กระไรวันทองเอ๋ย
พี่รักใคร่พาไปจะชมเชย	อย่านึกเลยที่จะคืนให้ใครชม

- รับ -

(ขุนแผนยืนปลอบนางวันทอง)

(ม้าสีหมอกออก)

- ร้องเพลงเชิดจีน -

ว่าพลางทางจูงสีหมอกม้า	เบาะอานพานหน้าดูงามสม
ดังจะปลิวลือลอยไปตามลม	อย่าปรารมภ์เลยนะเจ้ามาขี่ม้า
ปลอบพลางทางกอดกระซิบบอก	ม้าสีหมอกตัวนี้มีสง่า
เนื้ออ่อนงอนจ้อขอสมา	อย่าให้พี่สีหมอกม้ากระเดื่องใจ
วันทองสองมือประนมมัน	พรั้นพรั้นกลัวม้าไม่เข้าใกล้
พี่สีหมอกของน้องอย่าจงภัย	จะขอขี่พี่ไปทั้งผิวเมีย
ขุนแผนพานางมาใกล้ม้า	ลูบหลังอาซาให้เชื่องเสีย
หยิบมือลูบม้าวว่าปลอบเมีย	ม้าเสียมือหวัดประหวั่นกลัว

- ร้องเพลงแขกประเทศ -

นี่อะไรตกใจไปเปล่าเปล่า	นิจจาเจ้าช่างไม่เชื่อน้ำใจผิว
โดดขึ้นหลังม้าเจ้าอย่ากลัว	ประคองตัวเจ้าวันทองย่องเหยียบโคลน

- ร้องเพลงแขกประเทศ สองชั้น -

นางหวั่นหวั่นครั้นคร้ามไม่ขึ้นได้	ขุนแผนกดสีหมอกไว้มิให้ไผน
ม้าดีผีเท่าไม่ก้าวโจน	นางกลัวตัวโอนเข้าแนบชิด

- ร้องเพลงแขกบรเทศ ชั้นเดียว -

สองมือทอดผ้าให้ตัวแน่น ขุนแผนยิ้มหยอกศอกสะกิด
เบือนหน้าว่าเจ้าเข้าให้ซิด ขอบุณิดหนึ่งแล้วจะรีบไป

- ปี่พาทย์ทำเพลงเชิด -

(ขุนแผนพานางวันทองขึ้นม้า แล้วเข้า)

- จบการแสดง -

(บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2)

บทละครเสภาเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี (ภาคภาษาอังกฤษ)

- Piphat plays the Thayoi melody -

(Khun Phaen walks forward, Wanthong follows)

- Singing of the song Khaek Lopburi -

“I bid you farewell, O Lamduan And Kedkaew, Phikul, Yisun See
I will be far away from thee O Jampee, when I'll see you again
The sweet fragrance will fade Decay and lose good smell
The blooms will all wilt and frail Soon they will wither in no time
Goodbye my fruitful little trunks My heart sunk going to the wild
Far away in forest, I'll reside Mosquitoes and lice will crawl through
Roots of trees will be my pillow Starlight will shine through bamboos”
Walking down the stair, sorrow grew Heart broke in two, the eyes burned

- Pi Phat plays the Oad melody -

- Sepha recitation -

Khun Phaen said, "My dear, don't cry It's not long and you'll return
Be with me, admiring leaves and ferns sit back and watch swans play
In a month I will send you back Another month, I will take you again
No need to cry or resent No one knows when he'll be over you

Beside him, are you happy? Be with me you'll be rejoiceful
 The rich's not always better than the poor Which is good, you will know, keep in mind"

- Singing of the song Thep Thong -

"No more word, O you paramour Annoy me no more I'll decline!
 How can I be with you for long time Can I believe you? do you deceived me?
 No one ask you to pick me up Then take me back here unwillingly
 To be embarrassed by people here No! I don't go with thee, I pray you"

- Singing of the song Thong Yon -

"I only teased you, my dear I Pray hear me please be assured
 I adore you, O my heart is pure You will be secured with only me."

- Instrumental part of the song Thong Yon -

(Khun Phaen consoles Wanthong)

(Simok horse comes forward)

- Singing of the song Cherd Cheen -

Khun Phaen said then leads Simok horse The saddle across is gleaming
 Swiftly like the blowing wind We're going, my dear, come ride.
 He soothed her and whispered, This steed offers great flight
 Sweet heart, don't be terrified The beast is tired of waiting.
 Wanthong clapped both her hands anxiously stood there staring
 Don't be mad at me, darling Let us both ride you without fear.
 Khun Phaen brought her near the horse Tamed Simok by rubbing its rear
 Took Wanthong's hand and drew her near She shrieked when the beast licked her palm

- Singing of the song Khaek Borathet -

O fairest, why are you so afraid? Do not fret, I won't bring you harm
 Jump up here into my arms. She took time, her heart throbbed

- Singing of the song Khaek Borathet Song Chan -

Wanthong stood there, hesitated Khun Phaen pressed Simok, its head stooped
 Good horse kept still did not leap Heart resolved, she drew herself close

- Singing of the song Khaek Borathes Chan Diaw -

Both hands hugged her man tightly Khun Phaen smiled teasingly, humorous
Turned his head to her, face lit up, Shall I kiss you before we go?

- Pi Phat plays the Cherd melody -

(Khun Phaen takes Wanthong onto a horse and out of the stage)

- End of performance -

4.2.3 การแบ่งคำวรรคตอนภาษาอังกฤษจากบทไหว้ครูเสภาและบทวรรณคดี เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน
ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ให้เหมาะสมกับการบรรจุกำหนดการขับเสภาและการขับร้อง

ผู้วิจัยได้นำบทไหว้ครูและบทละครเสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี
ภาคภาษาอังกฤษมาแบ่งวรรคตอน ประโยคความหมายของคำร้อง คำขับในภาษาอังกฤษ ดังนี้

บทขับเสภาไหว้ครูเสภา หน้าทับไม้กรับปรบไก่ สามชั้น

สิบนิ้วประนมเหนือเกศา

"ไหว้พระพุทธพระธรรมล้าโลกา	พระสงฆ์ทรงศีลว่าโดยจง
คงคามนามาเป็นเกณฑ์	พระสุเมรุหลักโลกสูงระหง
ดินน้ำลมไฟอันมั่นคง	จึงดำรงได้รอดมาเป็นกาย

บทขับเสภาไหว้ครูเสภา หน้าทับไม้กรับปรบไก่ สองชั้น

ไหว้คุณบิดาและมารดร	ครูพักอักขรล้นทั้งหลาย
อนึ่งจะบังคมองค์นารายณ์	อันสถิตแทบสายสมุทไร
เอาพระยานาคราชเป็นอาสน์แก้ว	หามีเหตุไม่แล้วหาตื่นไม่
ทรงสังข์จักรศทอนเกรียงไกร	ไวยกฤษณ์มาเป็นพระราม
อนึ่งจะบังคมพรหมพงศ์	ทรงหงส์เหินระเห็จพระเวหา
ไหว้องค์พระอิศวรเจ้าโลกา	พระนารายณ์รามาริบัติ
ไหว้พระฤๅษีสีลธีและคนธรรพ์	พระวิษณุกรรมอันเรืองศรี
สาปสรรค์เครื่องเล่นในธรณี	จึงได้มีปรากฏแต่ก่อนมา"

บรรทัดที่ 1 วรรคส่ง บทเสภาไหว้ครูเสภา หน้าทับไม้กรับปรบไก่อ สามชั้น

สิบนิ้วประนมเหนือเกศา

Two hands raise up and Wantha

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
สิบนิ้ว/ประนม/เหนือเกศา	Two hands/ raise up /and Wantha

บรรทัดที่ 2 บทเสภาไหว้ครู หน้าทับไม้กรับปรบไก่อ สามชั้น

ไหว้พระพุทธพระธรรมล้ำโลกา

พระสงฆ์ทรงศีลว่าโดยจง

Pay respect to Buddha and Dharma

The holy Sangha duly so

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
ไหว้พระพุทธ/พระธรรม/ล้ำโลกา พระสงฆ์ทรง/ศีล/ว่าโดยจง	Pay respect /to /Buddha and Dharma The holy/ Sangha/ duly so

บรรทัดที่ 3 บทเสภาไหว้ครู หน้าทับไม้กรับปรบไก่อ สามชั้น

คงคามนามาเป็นเกณฑ์

พระสุเมรุหลักโลกสูงระหง

Ganges and Jumna are here

The Frontier Sumeru, world's renown

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
คงคา/ยมนา/มาเป็นเกณฑ์ พระสุเมรุ/หลักโลก/สูงระหง	Ganges/ and Jumna/ are here The Frontier/ Sumeru, world's/ renown

บรรทัดที่ 4 บทเสภาไหว้ครู หน้าทับไม้กับปรบไ้ สามชั้น

ดินน้ำลมไฟอันมั่นคง จึงดำรงได้รอดมาเป็นกาย

Earth, water, wind, fire, all four are the core elements of us all

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
ดินน้ำ/ลมไฟ/อันมั่นคง จึงดำรง/ได้รอด/มาเป็นกาย	Earth,/ water,/ wind,/ fire,/ all four are the core/ elements/ of us all

บรรทัดที่ 5 บทเสภาไหว้ครู หน้าทับไม้กับปรบไ้ สองชั้น

ไหว้คุณบิดาและมารดร ครูพักอักษรสั้นทั้งหลาย

Pay respect to father and mother All the great teachers as recall

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
ไหว้คุณ/บิดา/และมารดร ครูพัก/อักษร/สั้นทั้งหลาย	Pay respect/ to father/ and mother All the great/ teachers/ as recall

บรรทัดที่ 6 บทเสภาไหว้ครู หน้าทับไม้กับปรบไ้ สองชั้น

อนึ่งจะบังคมองค์นารายณ์ อันสฤติเทพสายสมุทรไท

Pay respect to Brahma the deity gracefully riding swan flies afar

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
อนึ่ง/จะบังคม/องค์นารายณ์ อันสฤติ/เทพสาย/สมุทรไท	Pay respect/ to Brahma/ the deity gracefully/ riding swan/ flies afar

บรรทัดที่ 7 บทเสภาไหว้ครู หน้าทับไม้กรับปรบไก่อ สองชั้น

เอาพระยานาคราชเป็นอาสน์แก้ว หามีเหตุไม่แล้วหาตื่นไม่
Seats on the throne of Naga King Eyes closing, not awake to any

การแปลคำประพันธ์ภาษาไทย	การแปลคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
เอาพระยา/นาคราช/เป็นอาสน์แก้ว หามีเหตุ/ไม่แล้ว/หาตื่นไม่	Seats on/ the throne/ of Naga King Eyes closing,/ not awake/ to any

บรรทัดที่ 8 บทเสภาไหว้ครู หน้าทับไม้กรับปรบไก่อ สองชั้น

ทรงสังข์จักรศทาอันเกรียงไกร ไวยกฤษณ์มาเป็นพระราม
Holding Conch, Mace, Chakra, all three Avatars into Lord Rama

การแปลคำประพันธ์ภาษาไทย	การแปลคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
ทรงสังข์/จักรศทา/อันเกรียงไกร ไวยกฤษณ์/มาเป็น/พระราม	Holding/ Conch, Mace,/ Chakra, all three Avatars/ into/ Lord Rama

บรรทัดที่ 9 บทเสภาไหว้ครู หน้าทับไม้กรับปรบไก่อ สองชั้น

อนึ่งจะบังคมพรหมพงศ์ ทรงหงส์เหินระเห็จพระเวหา
Pay respect to Brahma the deity gracefully riding swan flies afar

การแปลคำประพันธ์ภาษาไทย	การแปลคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
อนึ่ง/จะบังคม/พรหมพงศ์ ทรงหงส์/เหินระเห็จ/พระเวหา	Pay respect/ to Brahma/ the deity gracefully/ riding swan/ flies afar

บรรทัดที่ 10 บทเสภาไหว้ครู หน้าทับไม้กรับปรบไก่อ สองชั้น

ไหว้องค์พระอิศวรเจ้าโลกา พระนารายณ์รามาชิตี
Pay respect to Lord Shiva Lord Narai Ramathibodi

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
ไหว้องค์/พระอิศวร/เจ้าโลกา พระนารายณ์/รามาชิตี	Pay respect/ to Lord/ Shiva Lord/ Narai Rama/thibodi

บรรทัดที่ 11 บทเสภาไหว้ครู หน้าทับไม้กรับปรบไก่อ สองชั้น

ไหว้พระฤๅษีสัทธิและคนธรรพ์ พระวิษณุกรรมอันเรืองศรี
Pay homage to hermits and Gandharvas Vishnu Deva all mighty

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
ไหว้พระ/ฤๅษีสัทธิ/และคนธรรพ์ พระวิ/ษณุกรรม/อันเรืองศรี	Pay homage/ to hermits/ and Gandharvas Vishnu/ Deva/ all mighty

บรรทัดที่ 12 บทเสภาไหว้ครู หน้าทับไม้กรับปรบไก่อ สองชั้น

สาปสรรค์เครื่องเล่นในธรณี จึงได้มีปรากฏแต่ก่อนมา
Creation of all artistry Since the beginning of the earth

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
สาปสรรค์/เครื่องเล่น/ในธรณี จึงได้มี/ปรากฏ/แต่ก่อนมา	Creation/ of all/ artistry Since the/ beginning/ of the earth

เพลงแขกลพบุรี

ลำดวนเอ๋ยจะด่วนไปก่อนแล้ว	ทั้งเกิดแก้วพิกุลยี่สุนสี
จะโรยร้างห่างสิ้นกลิ่นมาลี	จำปีเอ๋ยกี่ปีจะมาพบ
ที่มีกลิ่นก็จะคลายหายหอม	จะพลอยตรอมเหือดสิ้นกลิ่นตลบ
ที่มีดอกก็จะวายระคายครบ	จะเหี่ยวแห้งเซาซบสลับไป
ต้นน้อยน้อยลูกลูย้อยระย้าดี	ตั้งแต่นี้จะไปชมต้นไม้ใหญ่
จะทิ้งเรือนไปร้างอยู่กลางไพร	ยุ้งร้านรินไรจะตอมกาย
รากไม้จะต่างหมอนนอนอนาถ	ดาวดาซจะต่างได้นำใจหาย
ลงบันไดใจเจียนจะขาดตาย	น้ำตาตกระจ่ายพร้งพรายลง

บรรทัดที่ 1 เพลงแขกลพบุรี

ลำดวนเอ๋ยจะด่วนไปก่อนแล้ว ทั้งเกิดแก้วพิกุลยี่สุนสี

I bid you farewell, O Lamduan And Kedkaew, Phikul, Yisun See

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
ลำดวนเอ๋ย/จะด่วน/ไปก่อนแล้ว ทั้งเกิดแก้ว/พิกุล/ยี่สุนสี	I bid you/ farewell,/ O Lamduan And Kedkaew,/ Phikul,/ Yisun See

บรรทัดที่ 2 เพลงแขกลพบุรี

จะโรยร้างห่างสิ้นกลิ่นมาลี

จำปีเอ๋ยกี่ปีจะมาพบ

I will be far away from thee

O Jampee, when I'll see you again

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
จะโรยร้าง/ห่างสิ้น/กลิ่นมาลี จำปีเอ๋ย/กี่ปี/จะมาพบ	I will be/ far away/ from thee O Jampee,/ when I'll see/ you again

บรรทัดที่ 3 เพลงแขกลพบุรี

ที่มีกลิ่นก็จะคลายหายหอม

The sweet fragrance will fade

จะพลอยตรอมเหือดกลิ่นกลืนตลบ

Decay and lose good smell

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
ที่มีกลิ่น/ก็จะ/คลายหายหอม จะพลอยตรอม/เหือดกลิ่น/กลืนตลบ	The sweet/ fragrance/ will fade Decay/ and lose/ good smell

บรรทัดที่ 4 เพลงแขกลพบุรี

ที่มีดอกก็จะวายระคายครบ

The blooms will all wilt and frail

จะเหี่ยวแห้งเซาซบสลับไป

Soon they will wither in no time

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
ที่มีดอก/ก็จะวาย/ระคายครบ จะเหี่ยวแห้ง/เซาซบ/สลับไป	The blooms/ will all wilt/ and frail Soon they/ will /wither/ in no time

บรรทัดที่ 5 เพลงแขกลพบุรี

ต้นน้อยน้อยลูกย้อยระย้าดี

Goodbye my fruitful little trunks

ตั้งแต่นี้จะไปชมต้นไม้ใหญ่

My heart sunk going to the wild

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
ต้นน้อยน้อย/ลูกย้อย/ระย้าดี ตั้งแต่นี้/จะไปชม/ต้นไม้ใหญ่	Goodbye/ my fruitful/ little trunks My heart/ sunk going/ to the wild

บรรทัดที่ 6 เพลงแขกลพบุรี

จะทิ้งเรือนไปร้างอยู่กลางไพร ยุงร่านรินไรจะตอมกาย

Far away in forest, I'll reside Mosquitoes and lice will crawl through

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
จะทิ้งเรือน/ไปร้าง/อยู่กลางไพร ยุงร่าน/รินไร/จะตอมกาย	Far away/ in forest,/ I'll reside Mosquitoes/ and lice/ will crawl through

บรรทัดที่ 7 เพลงแขกลพบุรี

รากไม้จะต่างหมอนนอนอนาถ ดาวดาซจะต่างได้น้ำใจหาย

Roots of trees will be my pillow Starlight will shine through bamboos

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
รากไม้/จะต่างหมอน/นอนอนาถ ดาวดาซ/จะต่างได้น้ำใจหาย	Roots of trees/ will be/ my pillow Starlight/ will shine/ through bamboos

บรรทัดที่ 8 เพลงแขกลพบุรี

ลงบันไดใจเจียนจะขาดตาย น้ำตาตกกระจายพรั่งพรายลง

Walking down the stair, sorrow grew Heart broke in two, the eyes burned

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
ลงบันได/ใจเจียน/จะขาดตาย น้ำตาตก/กระจาย/พรั่งพรายลง	Walking down/ the stair,/ sorrow grew Heart broke/ in two,/ the eyes burned

บทขับเสภา

ขุนแผนพลบน้องอย่าร้องไห้	ไปหน่อยหนึ่งแล้วจะมาส่ง
ไปเป็นเพื่อนพี่บ้างในกลางดง	ชมหงส์เหินเล่นให้เย็นใจ
ไปเดือนหนึ่งแล้วจะพากลับ	ถ้วนเดือนแล้วจะรับเจ้าไปใหม่
จะร้องไห้ครวญคร่ำไปทำไม	เขาอยู่เขาจะรู้เมื่อไรมี
ข้างเขาสนุกบ้านสำราญไพร	ข้างไหนจะปรีดีเปรมเกษมศรี
เปลี่ยนมีเปลี่ยนจนคนละที่	ข้างไหนดีก็จรรู้ยาราคาญ

บรรทัดที่ 1 บทขับเสภา

ขุนแผนพลบน้องอย่าร้องไห้ ไปหน่อยหนึ่งแล้วจะมาส่ง
 Khun Phaen said, "My dear, don't cry It's not long and you'll return

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
ขุนแผน/พลบน้อง/อย่าร้องไห้ ไปหน่อย/หนึ่งแล้ว/จะมาส่ง	Khun Phaen/ said, "My dear,/ don't cry It's not long/ and you'll/ return

บรรทัดที่ 2 บทขับเสภา

ไปเป็นเพื่อนพี่บ้างในกลางดง ชมหงส์เหินเล่นให้เย็นใจ
 Be with me, admiring leaves and ferns sit back and watch swans play

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
ไปเป็นเพื่อน/พี่บ้าง/ในกลางดง ชมหงส์/เหินเล่น/ให้เย็นใจ	Be with me,/ admiring/ leaves and ferns sit back/ and watch/ swans play

บรรทัดที่ 3 บทขับเสภา

ไปเดือนหนึ่งแล้วจะพากลับ

ถ้วนเดือนแล้วจะรับเจ้าไปใหม่

In a month I will send you back

Another month, I will take you again

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
ไปเดือน/หนึ่งแล้ว/จะพากลับ ถ้วนเดือน/แล้วจะรับ/เจ้าไปใหม่	In a month/ I will/ send you back Another month,/ I will/ take you again

บรรทัดที่ 4 บทขับเสภา

จะร้องให้ครวญคร่ำไปทำไม

เขาอยู่เขาจะไรเมื่อไรมี

No need to cry or resent

No one knows when he'll be over you

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
จะร้องให้/ครวญคร่ำ/ไปทำไม เขาอยู่/เขาจะไร/เมื่อไรมี	No need/ to cry/ or resent No one knows/ when he'll be/ over you

บรรทัดที่ 5 บทขับเสภา

ข้างเขาสนุกบ้านสำราญไพร

ข้างไหนจะปรีดีเปรมเกษมศรี

Beside him, are you happy?

Be with me you'll be rejoiceful

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
ข้างเขา/สนุกบ้าน/สำราญไพร ข้างไหน/จะปรีดีเปรม/เกษมศรี	Beside him,/ are you/ happy? Be with me/ you'll be/ rejoiceful

บรรทัดที่ 6 บทขับเสภา

เปลี่ยนมีเปลี่ยนจนคนละที่

ข้างไหนดีก็จรรู้ย่ำรำคาญ

The rich's not always better than the poor Which is good, you will know, keep in mind

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
เปลี่ยนมี/เปลี่ยนจน/คนละที่ ข้างไหนดี/ก็จรรู้/ย่ำรำคาญ	The rich's/ not always/ better/ than the poor Which is good,/ you will know,/ keep in mind

เพลงเทพทอง

หุบปากเสียบ้างเถิดพ่อเจ้า
ที่ไหนน้องจะไปได้ด้วยนาน
ไม่มาใครเขาวอนให้มารับ
ให้ได้อายหลายชั่วระกำใจ

อย่ามาเฝ้ากวนใจให้ฟุ้งซ่าน
จะแก่งผลาญจริงแล้วหรืออย่างไร
พาไปแล้วจะกลับมาคืนให้
ไม่ไปแล้วไม่ไปอย่าวอนเลย

บรรทัดที่ 1 เพลงเทพทอง

หุบปากเสียบ้างเถิดพ่อเจ้า

อย่ามาเฝ้ากวนใจให้ฟุ้งซ่าน

No more word, O you paramour

Annoy me no more I'll decline

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
หุบปาก/เสียบ้าง/เถิดพ่อเจ้า อย่ามาเฝ้า/กวนใจ/ให้ฟุ้งซ่าน	No more word,/ O you/ paramour Annoy me/ no more/ I'll decline

บรรทัดที่ 2 เพลงเทพทอง

ที่ไหนน้องจะไปได้ด้วยนาน
How can I be with you for long time

จะแก้งผลาญจริงแล้วหรืออย่างไร
Can I believe you? Do you deceived me?

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
ที่ไหน/น้องจะไป/ได้ด้วยนาน จะแก้งผลาญ/จริงแล้ว/หรืออย่างไร	How can/ I be with you/ for long time Can I/ believe you?/ Do you deceived me?

บรรทัดที่ 3 เพลงเทพทอง

ไม่มาใครเขาวอนให้มารับ
No one ask you to pick me up

พาไปแล้วจะกลับมาคืนให้
Then take me back here unwillingly

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
ไม่มาใคร/เขาวอน/ให้มารับ พาไปแล้ว/จะกลับ/มาคืนให้	No one/ ask you/ to pick me up Then take me/ back here/ unwillingly

บรรทัดที่ 4 เพลงเทพทอง

ให้ได้อายหลายชั่วระกำใจ
To be embarrassed by people here

ไม่ไปแล้วไม่ไปอย่าวอนเลย
No! I don't go with thee, I pray you

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
ให้ได้อาย/หลายชั่ว/ระกำใจ ไม่ไปแล้ว/ไม่ไป/อย่าวอนเลย	To be/ embarrassed/ by people here No! I don't/ go with thee,/ I pray you

เพลงทองย่อน

พี่หยอกเล่นนิดหนึ่งก็ไม่ได้
พี่รักใคร่พาไปจะชมเชย

ใจน้อยนี้กระไรวันทองเอ๋ย
อย่านึกเลยที่จะคืนให้ใครชม

บรรทัดที่ 1 เพลงทองย่อน

พี่หยอกเล่นนิดหนึ่งก็ไม่ได้ ใจน้อยนี้กระไรวันทองเอ๋ย
I only teased you, my dear Pray hear me please be assured

การแปลคำประพันธ์ภาษาไทย	การแปลคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
พี่หยอกเล่น/นิดหนึ่ง/ก็ไม่ได้ ใจน้อย/นี้กระไร/วันทองเอ๋ย	I only/ teased you,/ my dear Pray hear me/ please be/ assured

บรรทัดที่ 2 เพลงทองย่อน

พี่รักใคร่พาไปจะชมเชย อย่านึกเลยที่จะคืนให้ใครชม
I adore you, O my heart is pure You will be secured with only me.

การแปลคำประพันธ์ภาษาไทย	การแปลคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
พี่รักใคร่/พาไป/จะชมเชย อย่านึกเลย/ที่จะคืน/ให้ใครชม	I adore you,/ O my heart/ is pure You will be/ secured with/ only me.

เพลงเข็ดจิ้น

ว่าพลางทางจูงสีหมอกม้า	เบาะอานพานหน้าดูงามสม
ดังจะปลิวลือลอยไปตามลม	อย่าปรารมภ์เลยนะเจ้ามาขี่ม้า
พลอบพลางทางกอดกระซิบบอก	ม้าสีหมอกตัวนี้มีสง่า
เนื้ออ่อนนงอนจ้อขอสมา	อย่าให้พี่สีหมอกม้ากระเดื่องใจ
วันทองสองมือประนมมัน	พรั่นพรั่นกลัวม้าไม่เข้าใกล้
พี่สีหมอกของน้องอย่าจงภัย	จะขอขี่พี่ไปทั้งผิวเมีย
ขุนแผนพานางมาใกล้ม้า	ลูบหลังอาซาให้เชื่องเสีย
หยิบมือลูบม้าวว่าพลอบเมีย	ม้าเสียมือหวัดประหว่นกลัว

บรรทัดที่ 1 เพลงเข็ดจิ้น

ว่าพลางทางจูงสีหมอกม้า	เบาะอานพานหน้าดูงามสม
Khun Phaen said then leads Simok horse	The saddle across is gleaming

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
ว่าพลาง/ทางจูง/สีหมอกม้า	Khun Phaen/ said then leads/ Simok horse
เบาะอาน/พานหน้า/ดูงามสม	The saddle/ across/ is gleaming

บรรทัดที่ 2 เพลงเข็ดจิ้น

ดังจะปลิวลือลอยไปตามลม	อย่าปรารมภ์เลยนะเจ้ามาขี่ม้า
Swiftly like the blowing wind	"We're going, my dear, come ride."

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
ดังจะปลิว/ลือลอย/ไปตามลม	Swiftly/ like the/ blowing wind
อย่าปรารมภ์/เลยนะเจ้า/มาขี่ม้า	"We're going,/ my dear,/ come ride."

บรรทัดที่ 3 เพลงเข็ดจิ้น

ปล่อยปลางทางกอดกระซิบบอก ม้าสีหมอกตัวนี้มีสง่า
 He soothed her and whispered, "This steed offers great flight

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
ปล่อยปลาง/ทางกอด/กระซิบบอก ม้าสีหมอก/ตัวนี้/มีสง่า	He soothed/ her and/ whispered, "This steed/ offers/ great flight

บรรทัดที่ 4 เพลงเข็ดจิ้น

เนื้ออ่อนงอนจ้อขอสมา อย่าให้พี่สีหมอกม้ากระเดื่องใจ
 Sweet heart, don't be terrified The beast is tired of waiting."

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
เนื้ออ่อน/งอนจ้อ/ขอสมา อย่าให้พี่/สีหมอกม้า/กระเดื่องใจ	Sweet heart,/ don't be/ terrified The beast/ is tired/ of waiting."

บรรทัดที่ 5 เพลงเข็ดจิ้น

วันทองสองมือประนมมัน พรันพรันกลัวม้าไม่เข้าไถ่
 Wanthong clapped both her hands anxiously stood there staring

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
วันทอง/สองมือ/ประนมมัน พรันพรัน/กลัวม้า/ไม่เข้าไถ่	Wanthong/ clapped both/ her hands anxiously/ stood there/ staring

บรรทัดที่ 6 เพลงเชิดจีน

พี่สีหมอกของน้องอย่าจองภัย

จะขอขี่พี่ไปทั้งผัวเมีย

"Don't be mad at me, darling

Let us both ride you without fear."

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
พี่สีหมอก/ของน้อง/อย่าจองภัย จะขอขี่/พี่ไป/ทั้งผัวเมีย	"Don't be mad/ at me,/ darling Let us both/ ride you/ without fear."

บรรทัดที่ 7 เพลงเชิดจีน

ขุนแผนพานางมาใกล้ม้า

ลูบหลังอาซาให้เชื่องเสีย

Khun Phaen brought her near the horse

Tamed Simok by rubbing its rear

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
ขุนแผน/พานาง/มาใกล้ม้า ลูบหลัง/อาซา/ให้เชื่องเสีย	Khun Phaen/ brought her/ near the horse Tamed Simok/ by rubbing/ its rear

บรรทัดที่ 8 เพลงเชิดจีน

หยิบมือลูบม้าวว่าปอบเมีย

ม้าเลียมือหวัดประหวั้นกลัว

Took Wanthong's hand and drew her near

She shrieked when the beast licked her palm

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
หยิบมือ/ลูบม้า/ว่าปอบเมีย ม้าเลีย/มือหวัด/ประหวั้นกลัว	Took Wanthong's hand/ and drew/ her near She shrieked/ when the beast/ licked her palm

เพลงแขกบรเทศ

นี่อะไรตกใจไปเปล่าเปล่า
โดดขึ้นหลังม้าเจ้าอย่ากลัว
นางห้วนห้วนครั้นคร้ามไม่ขึ้นได้
ม้าดีผีเท้าไม่ก้าวโจน

นิจจาเจ้าช่างไม่เชื่อน้ำใจผัว
ประคองตัวเจ้าวันทองย่องเหยียบโคลน
ขุนแผนกดสีหมอกไว้มิให้โดน
นางกลัวตัวโอนเข้าแนบชิด

บรรทัดที่ 1 เพลงแขกบรเทศ

นี่อะไรตกใจไปเปล่าเปล่า นิจจาเจ้าช่างไม่เชื่อน้ำใจผัว
O fairest, why are you so afraid? Do not fret, I won't bring you harm

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
อะไร/ตกใจ/ไปเปล่าเปล่า นิจจาเจ้า/ช่างไม่/เชื่อน้ำใจผัว	O fairest,/ why are you/ so afraid? Do not fret, I won't/ bring you harm

บรรทัดที่ 2 เพลงแขกบรเทศ

โดดขึ้นหลังม้าเจ้าอย่ากลัว ประคองตัวเจ้าวันทองย่องเหยียบโคลน
Jump up here into my arms." She took time, her heart throbbed

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
โดดขึ้น/หลังม้า/เจ้าอย่ากลัว ประคองตัว/เจ้าวันทอง/ย่องเหยียบโคลน	Jump up here/ into/ my arms." She took time,/ her heart throbbed

เพลงแขกบรเทศ สองชั้น

นางห้วนห้วนครั้นคร้ามไม่ขึ้นได้ ขุนแผนกดสีหมอกไว้มิให้โผน
 ม้าดีฝีเท้าไม่ก้าวโจน นางกลัวตัวโอบเข้าแนบชิด

บรรทัดที่ 3 เพลงแขกบรเทศ

นางห้วนห้วนครั้นคร้ามไม่ขึ้นได้ ขุนแผนกดสีหมอกไว้มิให้โผน
 Wanthong stood there, hesitated Khun Phaen pressed Simok, its head stooped

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
นางห้วนห้วน/ครั้นคร้าม/ไม่ขึ้นได้ ขุนแผนกด/สีหมอกไว้/มิให้โผน	Wanthong/ stood there,/ hesitated Khun Phaen/ pressed Simok,/ its head stooped

บรรทัดที่ 4 เพลงแขกบรเทศ

ม้าดีฝีเท้าไม่ก้าวโจน นางกลัวตัวโอบเข้าแนบชิด
 Good horse kept still did not move Heart resolved, she drew herself close

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
ม้าดีฝีเท้า/ไม่ก้าวโจน นางกลัว/ตัวโอบ/เข้าแนบชิด	Good horse/ kept still/ did not leap Heart resolved,/ she drew/ herself close

เพลงแขกบรเทศ ชั้นเดียว

สองมือกอดผิวให้ตัวแน่น
เบือนหน้าว่าเจ้าเข้าให้ชิด

ขุนแผนยิ้มหยอกศอกสะกิด
ขอลูบนิคหนึ่งแล้วจะรีบไป

บรรทัดที่ 1 เพลงแขกบรเทศ ชั้นเดียว

สองมือกอดผิวให้ตัวแน่น
Both hands hugged her man tightly

ขุนแผนยิ้มหยอกศอกสะกิด
Khun Phaen smiled teasingly, humorous

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
สองมือ/กอดผิว/ให้ตัวแน่น ขุนแผน/ยิ้มหยอก/ศอกสะกิด	Both hands/ hugged her man/ tightly Khun Phaen smiled/ teasingly,/ humorous

บรรทัดที่ 2 เพลงแขกบรเทศ ชั้นเดียว

เบือนหน้าว่าเจ้าเข้าให้ชิด
Turned his head to her, face lit up,

ขอลูบนิคหนึ่งแล้วจะรีบไป
"Shall I kiss you before we go?"

การแบ่งคำประพันธ์ภาษาไทย	การแบ่งคำประพันธ์ภาษาอังกฤษ
เบือนหน้า/ว่าเจ้า/เข้าให้ชิด ขอลูบนิค/หนึ่งแล้ว/จะรีบไป	Turned his head/ to her,/ face lit up, "Shall I /kiss you /before we go?"

4.4.4 การบรรจุทำนองขับเสภา และบรรจุเพลงขับร้องในบทไหว้ครูและบทละครเสภาเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัยได้วางกระบวนการบรรจุทำนองขับเสภา และบรรจุเพลงขับร้องในบทละครเสภา เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ ไว้ดังนี้

โน้ตทำนองขับเสภาไหว้ครู

-- ล ล	- ลท - ลท	--- ซ	-- ล ล
-- Two hands	- raise - up	--- and	-- wanta

--- ล	-- ลท ซ	--- ล	-- ซ ล	--- ซ	-- ล ล
--- pay	-- respect	--- to	-- Buddha	--- and	-- Dharma

--- ซ	-- ล ร็ล	- ซม - ล	- ร็ - ซ	--- ล	- ร็ล ซ ล
--- the	-- holy	--- Sang	--- ha	--- du	- ly - so

ในช่วงแรกจะใส่ทำนองขับเสภาไหว้ครู สามชั้น (หน้าทับปรบไป) มาใส่ทำนองขับ และขับกับไม้ไหว้ครู เสภาประกอบเข้ากับภาษาอังกฤษ

ทำนองขับเสภาไหว้ครู สามชั้น

----	--- กรึก	----	--- กรึก
----	--- ร็	--- ร็	- ดั ท ดั ร็ ร็
----	--- gan	--- อื่อ	- อื่ออื่อ อื่อ ges

----	--- กรึก	--- กรึก	--- กรึก
- ดั --	- ดั - ร็	- ดั - ร็	----
- อื่อ --	- and - jum	--- na	----

-----	- แก้ว - แก้ว	-----	- แก้ว - แก้ว
--- ดั	--- รุ	- ดั - รุ	- ดัล - -
--- เออ	--- เฮอ	- เออ - เฮอ	- เออเอ๋ย - -

-----	--- กรัก	--- กรัก	--- กรัก
-----	--- รุ	--- รุ	- ดัท ดัรุ รุ
-----	--- are	--- ฮือ	- ฮือฮือ ฮือ here

-----	--- กรัก	-----	--- กรัก
-----	--- รุ	- มั - ชุ	- มั - มั
-----	--- the	- ฮือ - fron	--- tier

-----	--- กรัก	--- กรัก	--- กรัก
-----	-- รุ รุ	-- รุรุ รุ	-----
-----	-- Sume	-- ru world's	-----

-----	- แก้ว - แก้ว	-----	- แก้ว - แก้ว
--- ดั	--- รุ	- ดั - รุ	- ดัล - -
--- เออ	--- เฮอ	- เออ - เฮอ	- เออเอ๋ย - -

-----	--- กรัก	--- กรัก	--- กรัก
-----	--- รุ	--- รุ	- ดัท ดัรุ รุ
-----	--- re	--- ฮือ	- ฮือฮือ ฮือ nown

-----	--- กรัก	-----	--- กรัก
-----	--- ชุ	- มั ดั รุ	มรุ ชุรุ มั มั
-----	--- earth	- ฮือ ฮือ ฮือ	ฮือฮือ ฮือฮือ water

-----	--- กรัก	--- กรัก	--- กรัก
- รัด - รัด	--- รัด	--- รัด	-----
--- อื่อ	--- wind	--- fire	-----

-----	- แก้ว - แก้ว	-----	- แก้ว - แก้ว
--- ดั	--- รัด	- ดั - รัด	- ดัด - -
--- เออ	--- เฮอ	- เออ - เฮอ	- เออเอ๋ย - -

-----	--- กรัก	--- กรัก	--- กรัก
-----	--- รัด	--- รัด	- ดัด ดัด รัด
-----	--- all	--- อื่อ	- อื่ออื่อ อื่อ four

-----	--- กรัก	-----	--- กรัก
-----	--- มั	-- ดั รัด	มัด ฆัด รัด มั
-----	--- are	-- อื่อ อื่อ	อื่ออื่อ อื่อ the core

-----	--- กรัก	--- กรัก	--- กรัก
-----	--- รัด	-- รัด รัด	--- รัด
-----	--- e	--- le ments	-----

-----	- แก้ว - แก้ว	-----	- แก้ว - แก้ว
--- ดั	--- รัด	- ดั - รัด	- ดัด - -
--- เออ	--- เฮอ	- เออ - เฮอ	- เออเอ๋ย - -

-----	--- กรัก	--- กรัก	--- กรัก
-----	- รัด - รัด	- รัด - รัด	- ดัด ดัด รัด
-----	- of - as	- อื่อ - อื่อ	- อื่ออื่อ อื่อ all

ขับเสภาใส่ทำนองขับเสภาไหว้ครูสองชั้น (หน้าทับปรบไป) มาใส่ทำนองขับและขยับกระบี่ไม้ ไหว้
ครูเสภา สองชั้น ประกอบบทภาษาอังกฤษ

ทำนองขับเสภาไหว้ครู สองชั้น

----	--- แก้ว	--- กรัก	--- กรีก
----	--- ล	--- ลท	--- ชู
----	--- pay	--- res	--- pect

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรัก	--- แก้ว
--- ล	- ล - รี้ล	- ชม - ชู	- ล - รี้ล
--- to	- fa - ther	--- and	- mo - ther

----	--- แก้ว	--- กรัก	--- กรีก
-- ช ม	--- ล	- ล ชฟ ชล	- ช - ลท
----	--- all	- อื้อ อื้ออื้อ อื้อ	- the - great

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรัก	--- แก้ว
--- ลท	ล รี้ล - ชม	- ลท - ล	--- ล
--- teach	- cher - -	--- as	- re - call

----	--- แก้ว	--- กรัก	--- กรีก
----	- ชู - ชู	--- ล	- ชม ม มช
----	- na - ra	--- อื้อ	- อื้ออื้อ yana

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรัก	--- แก้ว
--- ม	- ชร - ด	- รม - รม	- ด - ร
--- ru	- ler - -	- of - us	- อ้อ - all

----	--- แก้ว	--- กรัก	--- กรัก
----	- - ล ล	--- ล	- ซฟ ซล ล
----	- - slum	--- อ้อ	- อ้ออ้อ bers

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรัก	--- แก้ว
--- ล	- รัล - ชม	- ซ ล ซ	- ฟ ซล ล
--- un	- der - -	- celestial	- อ้อ อ้อ sea

----	--- แก้ว	--- กรัก	--- กรัก
----	--- ร	- ท ซ ล	- ทล รท ท
----	--- seats	- อ้อ อ้อ อ้อ	- อ้ออ้อ อ้อ on

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรัก	--- แก้ว
- - ซ ล	- ลท - -	- ล - ล	--- ล
- - the throne	- of - -	- Na - ga	--- King

----	--- แก้ว	--- กรัก	--- กรัก
----	--- ล	--- ลท	- ล - รัล
----	--- eyes	--- clos	- อ้อ - sing

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรัก	--- แก้ว
- ชม - ลท	ล ลท - -	- ล - ล	--- รัล
--- not	awake - -	- to - a	--- ny

-----	--- แก้ว	--- กรีก	--- กรีก
--- ชม	--- ช	--- ล	- ชม - ชร
-----	--- hold	--- ฮือ	- อืออือ - ding

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรีก	--- แก้ว
- ด - ร	- รม - -	- ด - ร	- ร - ร
--- conch	- mace - -	- chak - kra	- all - three

-----	--- แก้ว	--- กรีก	--- กรีก
-----	--- ช	- ล - ล	ชฟ ชล ล ล
-----	--- a	- อือ - ฮือ	อืออือ อือ vatars

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรีก	--- แก้ว
--- ช	- ช - -	- ช - ช	- ฟ ชล ล
--- in	- to - -	- lord - ra	- อือ อือ ma

-----	--- แก้ว	--- กรีก	--- กรีก
-----	--- ท	--- ร	--- ล
-----	--- pay	--- res	--- pect

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรีก	--- แก้ว
- ท - ล	- ล - ล	- ช - ล	--- รล
--- to	- brah - ma	- the - dei	--- ty

-----	--- แก้ว	--- กรีก	--- กรีก
- - ช ม	--- ลท	--- ล	--- รล
-----	--- grace	--- full	- - ly

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรีก	--- แก้ว
- ชม- ลท	ล รัล - ชม	ล ล - ล	- - ล ล
--- ri	- ding - -	swan - flies	- - a far

----	--- แก้ว	--- กรีก	--- กรีก
----	--- ล	--- ลท	--- ชู
----	--- pay	--- res	- - pect

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรีก	--- แก้ว
- ล - ม	- ร - -	- ม - ร	--- ร
--- to	- lord - -	- อื่อ - shi	--- va

----	--- แก้ว	--- กรีก	--- กรีก
----	--- ชฟ	--- ชู	- ชู - -
----	--- lord	--- na	- rai - -

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรีก	--- แก้ว
--- ชู	- ชู - -	--- ล	ชฟ ชล ล ล
--- ra	- ma - -	--- thi	อื่ออื่อ อื่อ bodi

----	--- แก้ว	--- กรีก	--- กรีก
----	--- ท	--- ท	- ล - ท
----	--- pay	--- ho	- mage - -

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรีก	--- แก้ว
--- ล	- ล - ลท	- ชู - ล	- ล - ล
--- to	- her - mits	- and - gan	- dhar - vas

-----	--- แก้ว	--- กรีก	--- กรีก
-----	--- ลท	- ช - -	- - ล ลท
-----	--- vish	- อือ - -	- - shnu

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรีก	--- แก้ว
--- ล	- ล - -	- ล - ล	- ชฟ ชล ล
--- de	- va - -	- all - migh	- อืออือ อือ ty

-----	--- แก้ว	--- กรีก	--- กรีก
-----	--- ช	--- ล	- ชม ม ชร
-----	--- cre	--- อือ	- อืออือ ation

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรีก	--- แก้ว
- ด - รม	- ร - -	- ร - รม	- ด - ร
--- of	- all - -	- ar - tis	- อือ - try

-----	--- แก้ว	--- กรีก	--- กรีก
-----	--- ลท	- ล - ล	- ชฟ ชล ช
-----	--- since	- อือ - อือ	- อืออือ อือ the

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรีก	--- แก้ว
- ล - ช	ช ช - ฟ	- ล - ชฟ	- ชฟ ชล ล
--- be	ginning - -	- of - the	- อืออือ อือ earth

โน้ตทำนองร้องเพลงแขกลพบุรี

				-	+	-	+
--- ล	--- ท	- ม - ร	- ท - ล	----	--- ล	- ล ล ล	- ล - ล
----	----	----	----	----	----	----	----

-	+	-	+	-	+	-	+
--- ล	- ช - ล	--- ล	- ล - -	--- ท	- ลช - -	--- รล	- ช ล ล
--- I	- bid - you	--- fare	- well - -	--- ชือ	- อืออือ - -	--- O	-- Lamduan

-	+	-	+	-	+	-	+
- ร - ร	- ม - ลม	--- ร	- มฟ - ม	--- ฟ	- มร - มช	- ล ช ช	- ล - -
- and - Ked	--- kaew	----	- Phi - kul	--- ชือ	- อืออือ - อือ	- ยี่ - สุ่น	- ลี - -

-	+	-	+	-	+	-	+
- ร - ท	- ท - ท	--- ล	-- ล ล	--- ท	- ลช - -	--- ล	- ล - -
--- I	- will - be	--- far	-- away	--- ชือ	- อืออือ - อือ	--- from	- thee - -

-	+	-	+	-	+	-	+
--- ลม	- ร ม ม	--- ม	- ม - ม	--- ฟ	- มร - มช	- ล - ล	ล ล - -
--- O	-- Jampee	--- when	- do - I	--- ชือ	- อืออือ - อือ	- see - you	again - -

-	+	-	+	-	+	-	+
--- ช	- ลล ท -	--- ล	- ลท - -	- ล - ท	- ลช - -	--- ล	- ช - ล
--- the	- sweet - -	--- fra	- grance - -	- อือ - ชือ	- อืออือ - -	--- will	- fade - -

-	+	-	+	-	+	-	+
----	-- ม ม	--- ร	- ม - ฟ	- ม - ฟ	- มร - มช	--- ลท	- ลล - -
----	-- decay	--- and	- lose - -	- อือ - ชือ	- อืออือ - อือ	--- good	- smell - -

-	+	-	+	-	+	-	+
----	-- ล ล	--- ล	- ล - ลท	- ล - ท	- ลช --	--- ช	- ล --
----	--the blooms	--- will	- all - wilt	- อือ - อือ	- อืออือ --	--- and	- frail --

-	+	-	+	-	+	-	+
--- ม	--- ม	--- ม	-- มพ ม	--- พ	- มร - มช	- ล - ล	- ล --
--- soon	--- they	--- will	-- wither	--- อือ	- อืออือ - อือ	- in - no	- time --

-	+	-	+	-	+	-	+
--- รุ	- ท - ท	--- ล	- ลท - ล	- ล - ท	- ลช --	-- ลท ล	ช ลท - ล
--- good	--- bye	--- my	- fruit - ful	- อือ - อือ	- อืออือ --	-- little	- trunks --

-	+	-	+	-	+	-	+
--- ม	- มพ - มพ	--- ม	--- ม	- ร ม พ	- มร - มช	--- ล	ล ล --
--- my	- heart - sunk	--- go	--- ing	-- อือ อือ	- อืออือ - อือ	--- to	the wild --

-	+	-	+	-	+	-	+
--- ล	-- ล ล	--- ล	-- ล ลท	- ล - ท	- ลช --	-- ล ล	ล ลท - ล
--- far	-- away	--- in	-- forest	- อือ - อือ	- อืออือ --	-- I will	reside --

-	+	-	+	-	+	-	+
--- มพ	ม ม --	--- ร	- มพ --	- ม - พ	- มร - มช	- ล - ล	- ล --
--- mos	quitoes --	--- and	- lice --	- อือ - อือ	- อืออือ - อือ	- will - crawl	- through --

-	+	-	+	-	+	-	+
--- รุ	- รุ - ท	--- ล	--- ล	- ล - ท	- ลช --	--- ล	ล ล ช ล
--- roots	- of - trees	--- will	--- be	- อือ - อือ	- อืออือ --	--- my	Pillow --

-	+	-	+	-	+	-	+
-- ม ม	--- มพ	--- ม	- ม --	- ม - พ	- มร - มช	- ล - ล	- ลท - ล
- - star	--- light	--- will	- shine --	- อือ - อือ	- อืออือ - อือ	- through - so	- sad --

-	+	-	+	-	+	-	+
- - ลท ล	- ช - ล	- - - ช	- ลล - -	- ล - ท	- ลช - -	- - ล ล	ช ล - -
- - walking	- - - down	- - - the	- stair - -	- อื้อ - อื้อ	- อื้ออื้อ - -	- - sorrow	- grew - -

-	+	-	+	-	+	-	+
- - - ลท	- - - ลท	- - - ล	- ล - -	- - รื ท	- ล ทล ล	- ช - ทล	- ล - -
- - - heart	- - - broke	- - - in	- two - -	- - ฮึง เงอ	- เออ เอะเเอง เอ	- เอ่อ - เอะเเอง	- เงอ - -

-	+	-	+	-	+	-	+
- - - ช	- - - ลท	- - ล ทรี	- มรี - รื	- - - -	- - - -	- - ท ท	- - - ท
- - - เอ่อ	- - - เออ	- - - เอ่อ เออ	- เอะเเอง - เอย	- - - -	- - - -	- - the eyes	- - - burned

-	+	-	+	-	+	-	+
- - - -	- - - -	- - รื ท	- ล ทล ล	- - - -	- - - ล	- ล ล ล	- ล - ล
- - - -	- - - -	- - ฮึงเเอง	- เออ เอะเเอง เอย	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

เพลงแขกลพบุรี สองชั้น จะใส่ทำนองร้องกับบทที่กล่าวถึงนางวันทองกำลังรำลืออาลัยกับต้นไม้แบบขยายด้วยความ เศร้าสลดใจที่ต้องจำจากไปจากเรือนขุนช้าง ในบทร้องเพลงแขกลพบุรีสามชั้นที่เป็นบทที่ใช้ขับร้องที่เป็นที่นิยม นำไปใช้ในการขับร้อง ผู้ขับร้องต้องขับร้องด้วยอารมณ์เศร้าโศกเสียใจและใช้น้ำเสียงที่เศร้าสร้อยอ่อนโยน โศกเศร้า เสียหายของรักของที่เคยชื่นชม ผู้ขับร้องต้องเน้นที่คำร้องและการเอื้อนให้เชื่อมต่อกับบทภาษาอังกฤษ

เทคนิควิธีการร้องคือ เน้นคำภาษาอังกฤษให้ชัดเจนและการใช้เอื้อนก็ต้องเน้นให้ชัดเจนอารมณ์ลีลา ต้องพอเหมาะสมกับบทและให้นึกถึงตัวแสดงนางวันทองที่มีความเศร้าโศกเสียใจอย่างกะทันหันที่ไม่ได้สังเวยกับขุนช้างเลยได้แต่สังเวยรำลืออาลัยกับต้นไม้ดอกไม้ที่เรือนขุนช้างเท่านั้น

โน้ตทำนองขับเสภาไทย

- กรี้ - กร้อ	- กรี้ - กร้อ	- กรี้ - กร้อ	- กรี้ - กร้อ
- - - ล	- รื ล ท	- ลซ - ล	- ทล รืท ท
- - - Khun	- - อื่อ อื่อ	- อื่ออื่อ - อื่อ	- อื่ออื่อ อื่ออื่อ phaen

- กรี้ - กร้อ	- กรี้ - กร้อ	- - - แก้ว	- กรี้ก กรี้ก -
- รื - ล	ซ ม ล ล	- - ลท	- ซ - ล
- อื่อ - said	- - my dear	- - - don't	- - - cry

กรี้ กร้อ กรี้ กร้อ	กรี้ กร้อ กรี้ กร้อ	- - - แก้ว	- กรี้ก กรี้ก -
- ซ ลท ล	- ซ ล ล	- - - ล	- ท ลซ ซฟ
- it's not long	- and you will	- - - re	- อื่อ อื่ออื่อ turn

กรี้ กร้อ กรี้ กร้อ	กรี้ กร้อ กรี้ กร้อ	- - - -	- กรี้ - กร้อ
- ฟ ล ฟ	- ล ฟ ลมฟ	- ล ร ม	ร ม รด รฟ
- be with me	- admiring	- leaves and ferns	อื่อ อื่อ อื่ออื่อ อื่อ

- กรี้ - กร้อ	- กรี้ - กร้อ	- - - แก้ว	- กรี้ก กรี้ก -
- ลท - ลท	ล ทล ซฟ ล	- - ซ ซ	ล ซฟ ซล ล
- sit - back	อื่อ อื่อ and watch	- - swans	อื่อ อื่ออื่อ อื่อ play

กรี้ กร้อ กรี้ กร้อ	กรี้ กร้อ กรี้ กร้อ	- - - แก้ว	- กรี้ก กรี้ก -
- ซ ซ ล	- ซ - ซ	- - - ล	- ซ - ลซลซ
- in a month	- I - will	- - - send	- you - back

กรี้ กร้อ กรี้ กร้อ	กรี้ กร้อ กรี้ กร้อ	- - - แก้ว	- กรีก กรีก -
ม ม ชรด มชด	- ร - ร	- - - ร่ม	- ร - รร
another month	- I - will	- - - take	- you - again

กรี้ กร้อ กรี้ กร้อ	กรี้ กร้อ กรี้ กร้อ	- กรี้ - กร้อ	- กรี้ - กร้อ
- ล - ลทช	- ล - ล	- - - ล	- - ล ลทลทลชลดมรี
- no - need	- to - cry	- - - or	- - re sent

- กรี้ - กร้อ	- กรี้ - กร้อ	- - - แก้ว	- กรีก กรีก -
- ล ล ล	- ช ช ช	- - ช ชฟ	ช ล ชฟชล ล
- no one knows	- when he'll be	- - o ver	อ้อ อ้อ อ้ออ้ออ้อ you

กรี้ กร้อ กรี้ กรีก	กรี้ กร้อ กรี้ กร้อ	- - - แก้ว	- กรีก กรีก -
- ช ล ช	- ช - ช	- - - ล	- ช ฟ ชลช
- beside him	- are - you	- - - hap	- py - อ้อ อ้ออ้อ

กรี้ กร้อ กรี้ กรีก	กรี้ กร้อ กรี้ กร้อ	- - - แก้ว	- กรีก กรีก -
- ม ช ร	- ร ร ร	- - ร ร่ม	- ด - ร
- be with me	- you will be	- - rejoice	- - - ful

กรี้ กร้อ กรี้ กรีก	กรี้ กร้อ กรี้ กร้อ	- กรี้ - กร้อ	- กรี้ - กร้อ
ช ลท ลท ลล	ลท ล ร้ลช	- - - ลท	- - ช ลทลทลชลดมรี
The rich's not always	- bet - ter	- - - than	- - the poor

- กรี้ - กร้อ	- กรี้ - กร้อ	- กรี้ - กร้อ	- กรี้ - กร้อ
- ลท ลท ลทลท	- ช ช ช	- - ล ช	ช ล ชฟชล ลทลรี
- which is good	- you will know	- - keep in	อือ อือ อืออืออือ mind

- กรี้ - กร้อ	- กรี้ - กร้อ	- - - แก้ว	- กรีก กรีก -
---------------	---------------	------------	---------------

ในการบรรจุทำนองขับเสภาลงในบทนี้ ได้มีการแบ่งวรรคตอนในการใส่ทำนองขับเสภา ลงไว้ตามวรรคตอนของบท ซึ่งใช้ทำนองเสภาไทย และใช้การขยับกรับขับเสภาทั่วไป มีการกรอกรับ และเข้าบทใช้วิธีการตีกรับขับเสภาเป็นวรรคตอน จะมีการตีกรับสลับช่วยวรรค บทประพันธ์ใช้ขยับ ไม่สกดสั้น สกดยาว ไม่สกดเบา ไม่สกดหนัก สลับไปมาในบทนี้ ผู้ขับเสภาต้อง ใส่อารมณ์ปล่อยโยนรักใคร่นางวันทองล่อหลอกการรับไปรับมาส่งนางวันทอง เพื่อให้นางคลายกังวลใจในการจากเรือนขุนช้างไป

โน้ตทำนองร้องเพลงเทพทอง ชั้นเดียว

			- +	- +	- +	- +	- +
-- รื ท	-- รื ท	- ท - ท	--- ล	- ท รื ท	-- รื ท	--- ล	--- ล
----	----	- no - more	--- word	----	----	--- O	--- you

- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +
----	--- ล	--- ล	- ล - -	- ล - ล	--- ล	--- ล	--- ล
----	--- pa	--- ra	- mour - -	- an - noy	--- me	--- no	--- more

- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +
----	- ล - ล	-- รื ท	--- ล ล	--- ท	- ลช - -	--- ท	--- ท
----	- I - will	-- อี อือ	-- decline	- an - noy	----	--- how	--- can

- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +
-- รื ท	-- รื ท	- ล - ล	- ลท - ล	----	--- ล	--- ล	- ล - -
----	----	- I - be	- with - you	----	--- for	--- long	- time - -

- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +
--- ล	--- ล	-- ล ลท	--- ล	----	- ล - ล	-- ล ลท	--- ล
--- can	--- I	-- believe	--- you	----	- do - you	-- deceive	--- me

- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +
-- รุ้ ท	-- รุ้ ท	--- ท	--- ท	-- รุ้ ท	-- รุ้ ท	--- ลท	--- ล
----	----	--- no	--- one	----	----	--- ask	--- you

- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +
----	- ล - ลท	--- ล	- ลท --	- ล - ลท	--- ล	--- ลท	--- ล
----	- to - pick	--- me	- up --	- then - take	--- me	--- back	--- here

- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +
----	- ล - ล	--- ท	- ล - ล	--- ช	----	--- ท	--- ท
----	- un - wil	----	- ling - ly	----	----	--- to	--- be

- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +
-- รุ้ ท	-- รุ้ ท	--- ล	-- ล ท	----	- ล - ล	--- ล	ช ล --
----	----	--- em	-- barrased	----	- by - peo	--- ple	- here --

- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +
--- ล	-- ล ลท	--- ล	-- ลท ล	----	- ล - ล	-- รุ้ ท	- ล - ล
--- no	-- I don't	--- go	-- with thee	----	- I - pray	-- ฮือฮือ	- ฮือ - you

--- ท	-- ล ช
--- ฮือ	-- ฮือฮือ

การบรรจุกำหนดเพลงเทพทองลงในบทนี้ ได้มีการแบ่งวรรคตอนในการใส่ทำนองร้องลงไว้ตามวรรคตอนของบท ใช้ทำนองเพลงเทพทอง ที่มีจังหวะที่กระชับและแสดงการร้องของบทนางวันทอง ที่ไกรธว่ากล่าวประชดประชันขุนแผน ผู้ขับร้องต้องร้องสื่ออารมณ์ไกรธ เน้นคำตอบขุนแผน ในทำนองทางร้องก็แบ่งคำกระแทกเสียง เน้นคำบางคำเพื่อให้ได้อารมณ์ในการขับร้อง

โน้ตทำนองร้องเพลงทองย่อน

						-	+
----	----	----	----	-- ดํ ํล	ซ ฟ - ซ	ล ซ ดํ ํล	- ซ - ฟ
----	----	----	----	----	----	----	----

-	+	-	+	-	+	-	+
--- ซ	-- ซ ซ	- ฟ - ล	- ซ --	-- ดํ ํล	- ซ ลซ ล	- ซฟ - ล	--- ล
--- I	-- only	--- teased	- you --	-- สึง ํงอ	-เออ เออะเอิง เออ	- เออเอย - my	--- dear

-	+	-	+	-	+	-	+
- รํ - รํ	--- รํ	--- ดํ	--- ดํรํ	- ดํ - รํ	- ดํล --	-- ล ลดํ	- ล - ล
- I - pray	--- hear	--- me	--- please	- อื้อ - อื้อ	- อื้ออื้อ --	-- be as	--- sured

-	+	-	+	-	+	-	+
----	----	--- ซ	ซ ซ - ซ	- ล ซฟ ซล	-- ดํ ซ	--- ฟ	- ฟ - ฟซ
----	----	--- I	adore - you	- อื้ออื้ออื้อเอิง	-- สึง เอย	--- O	- my - heart

-	+	-	+	-	+	-	+
- ฟ - ซ	- ฟร --	--- ฟ	--- ซ	- ล ซฟ ซล	-- ดํ ซ	--- ฟซ	- ฟ --
- อื้อ - อื้อ	- อื้ออื้อ --	--- เออ	--- เออ	- อื้อเออเออเอิง	-- สึง เออ	--- is	- pure

-	+	-	+	-	+	-	+
--- ล	-- ล ล	--- ล	--- ล	----	--- ซล	-- ซ ซ	- ฟ - ซ
--- you	-- will be	--- se	--- cured	----	--- with	-- only	--- me

--- ล	- ซฟ --
--- อื้อ	- อื้ออื้อ --

การบรรจุเพลงทอย่อน ลงในบทนี้ได้แบ่งวรรคตอนการร้องจากบท การใส่เอื้อนทำนองร้องในบท
แบบเพลงทอย่อนตัด ร้องไม่ซ้ำคำ เพื่อความกระชับและรวดเร็ว โดยผู้ขับร้องต้องใส่อารมณ์ตามบท
และความหมายของบท ถึงการปลอบประโลมของขุนแผน ที่มีต่อนางวันทองให้คลายความโกรธ ซึ่งบรรจุ
เพลงทอย่อนแบบตัด หน้าทับปรบไ้ สองชั้น

โน้ตทำนองร้องเพลงเชิดจีน

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----	- รื ซ รื	- มรื ซ รื	ดืท ดื - รื	--- ดืท	-- ดื ท	--- ดื	ฟื ท - ดื
----	- khun - Phaen	- อื้ออื้อ อื้อ อื้อ	อื้ออื้อ อื้อ - อื้ออื้อ	--- said	-- then leads	--- si	- mok - horse

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- ดื - รื	--- ท	- รื - ดื	--- ท	- ท - ดื	--- รื	-- ดื ดืท	- ดื - รื
- อื้อ - อื้ออื้อ	--- the	- sad - dle	----	- a - cross	--- is	-- gleaming	- อื้อ - อื้ออื้อ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----	รื รืม รื รื	ดื มรื ซ รื	ดืท ดื - รื	--- ดื	- ดื - ท	--- ดื	- ดื ท ดื
----	s wif - ly	- อื้ออื้อ อื้อ อื้อ	อื้ออื้อ อื้อ - อื้ออื้อ	--- like	--- the	--- blow	- ing - wind

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----	-- ดื ดื	-- ดื ดื	- ท --	- ดื - ดื	--- ท	- ดื - รื	----
----	-- we are	-- going	----	- my - dear	--- อื้อ	- อื้อ - อื้ออื้อ	----

ออกทำนองร้องเชิดจีน ตัวที่ 1

	+	+	+	+	+	+	+
--- ม	- ช ม ซล	-- ตํ ํ	- ช ลช ล	- ชม ชํ ํ	- ํ ํ ํ ํ ํ	- ํ ํ - ํ	- ํ ํ ํ ํ ํ
--- เออ	- เฮอ เออ เออ	-- ฮึง เงอ	- เออ เฮอะเฮิง เฮ้อ	- เออเออ ฮึงเงอ	- เออ เฮอะเฮิง เฮ้อ	- เออเออ - เออ	- เฮอ เออเออ เออ

	-	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----	--- ช	--- ล	- ชม - ชล	--- ตํ	--- ํ	- ํ ํ ํ ํ ํ	- ํ ํ ํ ํ ํ
----	--- เออ	--- เฮอ	- เออเออ - เออ	--- เฮอ	--- เฮอ	- เฮอ เออเออ เออ	- เฮอะเออ เฮอะเฮิง เฮอ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----	--- ชํ	--- ตํ	-- ตํ ตํ	--- ํ	- ตํ ํ ํ ํ ํ	- ชํ ํ - ํ ํ	- ํ ํ - ํ
----	--- ฮี	--- come	-- to ride	--- ฮี	- ฮีฮี ฮี ฮี	- ฮีฮี - ฮีฮี	- ฮีฮี - เออ

	-		-		-		-
----	--- ํ	----	- ชํ - ํ	----	--- ํ	----	--- ชํ
----	--- เอิง	----	--- เออ	----	--- เออ	----	--- เอย

	+
--- ํ ํ ํ	- ํ - ตํ
----	----

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
--- ช	--- ล	- ชม - ช	- ลช ตํ ล	----	- ตํ - ช	- ลช ตํ ล	ช ล - ชม
--- เออ	--- เฮอ	- เออเออ - เออ	- เฮอะเออเฮอะเฮิง เออ	----	- ฮึง - เออ	- เฮอะเออ ฮึงเออ	เออเออ - เออเออ

	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
--- ํ	- ํ ํ ํ ํ ํ	-- ํ ํ	- ํ ํ - ํ ํ	----	พํ ตํ - ํ	-- ตํ ํ	--- ตํ
--- เออ	- เฮอะเออ ฮึง เออ	-- เออเฮอ	- เออเฮอ - เออเออ	----	ฮึงเออ - เฮอ	-- เออเฮอ	--- เออเออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
--- ํ	-- ํ ํ ตํ	ํ ํ ํ ํ ํ ํ	ตํ ํ ตํ - ํ ํ	--- ตํ	--- ท	----	- ตํ ํ - ตํ
--- he	-- soothed	ฮือ ฮีฮือ ฮี ฮือ	ฮือฮือ ฮือ - ฮีฮือ	--- her	--- and	----	- whis - pered

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- ท - คํ	--- รํคํ	--- คํรํ	-- คํ ท	----	- คํรํ - คํท	--- คํรํ	- ท - คํ
- อื่อ - อื่อ	---- ซีอื่อ	--- this	-- s teed	----	- of - fers	--- great	- อื่อ - flight

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----	รํ รํม - รํม	รํ รํรํ ชํ รํ	คํท คํ - รํคํ	--- คํรํ	- ท - คํ	--- คํ	-- คํ คํ
----	sweet - heart	อื่อ ซีอื่อ ซี อื่อ	อื่ออื่อ อื่อ - ซีอื่อ	--- don't	--- be	--- ter	-- ri fied

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----	--- คํท	--- คํท	---- รํ	---- คํ	--- ท	- คํ - รํคํ	----
----	--- the	--- beast	--- is	-- tired	--- อื่อ	- อื่อ - ซีอื่อ	----

ออกทำนองร้องเชดจีน ตัวที่ 2

	+	+	+	+	+	+	+
--- ช	- ม ช ร	ด ร ม ช	- ม ช ร	- ล คํ ช	- ม ช ร	ด ร ม ช	- ม ช ร
--- เออ	- เออฮึงเงอ	เอ่อเออเออเออ	- เออฮึงเงอ	- เออฮึงเงอ	- เออฮึงเงอ	เอ่อเออเออเออ	- เออฮึงเงอ

	-	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----	--- ช	--- ล	- ชม - ชล	--- คํ	--- รํ	- มํ รํคํ ร	- มํรํ ชํมํ มํ
----	--- เออ	--- เฮอ	- เออเอ่อ - เออ	--- เฮอ	--- เฮอ	- เฮอ เออเอ่อ เออ	- เฮอเออ เออเออ เออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----	--- ชํ	--- คํรํ	--- คํรํ	---- คํ	- ท คํ รํม	- ชํม - รํคํ	- มํรํ - รํ
----	--- ซี	--- of	-- wait	--- ting	- อื่อ อื่อ อื่อ	- ซีอื่อ - อื่ออื่อ	- ซีอื่อ - เออ

	-		-		-		-
----	--- มํ	----	- ชํ - รํ	----	--- มํ	----	--- ชํ
----	--- เอิง	----	--- เออ	----	--- เออ	----	--- เอย

	+
--- มํรํคํ	- รํ - คํ
----	----

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - ช	- - - ล	- ชม - ช	- ลช ดัล ล	- - - -	- ดัล - ช	- ลช ดัล ล	ช ล - ชม
- - - เออ	- - - เฮอ	- เออเอ่อ - เออ	- เฮอะเฮอเฮอเฮิง เอ	- - - -	- ฮึง - เออ	- เฮอะเฮอ ฮึงอ	เออเฮ้อ - เออเออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - รึ	- มึรึ ชึ มึ	- - รึ มึ	- รึมึ - รึดัล	- - - -	ฟึ ดัล - รึ	- - ดัล รึ	- - - ดัล
- - - เออ	- เฮอะเฮอ ฮึง เอ	- - เออเฮอ	- เออเฮอ - เออเอ่อ	- - - -	ฮึงเออ - เฮอ	- - เออเฮอ	- - - เออเอ่อ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - -	- - รึ รึ	- มึรึ ชึ รึ	ดัล ดัล - รึดัล	- - - ดัล	- - - ดัล	- - - ดัล	- ดัล - ดัล
- - - -	- - wanthong	- ฮีฮือ ฮี ฮือ	ฮือฮือ ฮือ - ฮีฮือ	- - - clap	- - - ped	- - - both	- her - hands

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - -	- - - ดัล	- รึ - ดัล	- - - -	ดัล ดัล - ดัล	- - - -	ดัล ดัล - ดัล	ท ดัล - รึดัล
- - - -	- - - an	- xious - ly	- - - -	stood - there	- - - -	sta - ring	- ฮือ - ฮีฮือ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - -	- รึมึ ดัล รึ	- มึรึ ชึ รึ	ดัล ดัล รึดัล ดัล	- - - -	- รึ - ดัล	- - - -	- ดัล - ดัล
- - - -	- don't - be	- ฮีฮือ ฮี ฮือ	ฮือฮือ ฮือฮือฮือ mad	- - - -	- at - me	- - - -	- dar - ling

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- ดัล - รึดัล	- - - รึ	- รึ - ดัล	- - - -	- รึ - ดัล	- - - ท	- ดัล - รึดัล	- - - -
- ฮือ - ฮีฮือ	- - - let	- us - both	- - - -	- ride - you	- - - ฮือ	- ฮือ - ฮีฮือ	- - - -

ออกทำนองร้องเชิดจีน ตัวที่ 3

+	+	+	+	+	+	+	+
- - - ช	- ม - ช	- ม - ลช	- ม - ช	- - - ม	- ร - ม	- ชม - รด	- มร - รม
- - - เออ	- เอ่อ - เออ	- เอ่อ - เฮอะเฮอ	- เอ่อ - เออ	- - - เออ	- เอ่อ - เออ	- เฮอะเฮอ - เออเอ่อ	- เฮอะเฮิง - เอ้อ

	-	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
--- รด	--- ช	--- ล	- ชม - ชล	--- ดั	--- รั	- มั รั ดั ร	- มั รั ชั มั มั
--- เออเอ๋อ	--- เออ	--- เฮอ	- เออเอ๋อ - เออ	--- เฮอ	--- เฮอ	- เฮอ เออเอ๋อ เออ	- เฮอเออ เฮอเอ๋อ เฮอ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----	--- ชั	--- รั	- รั - ดั	--- รั	- ดั ท ดั รั มั	- ชั มั - รั ดั	- มั รั - รั
----	--- ฮี	--- with	- out - fear	--- ฮี	- ฮี ฮี ฮี ฮี	- ฮี ฮี - ฮี ฮี	- ฮี ฮี - เออ

	-		-		-		-
----	--- มั	----	- ชั - รั	----	--- มั	----	--- ชั
----	--- เอ็ง	----	--- เออ	----	--- เออ	----	--- เออ

	+
--- มั รั ดั	- รั - ดั
----	----

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
--- ช	--- ล	- ชม - ช	- ลช ดั ล	----	- ดั - ช	- ลช ดั ล	ช ล - ชม
--- เออ	--- เฮอ	- เออเอ๋อ - เออ	- เฮอเออ เฮอเอ๋อ เฮอ	----	- ฮี - เออ	- เฮอเออ ฮี เออ	เออเอ๋อ - เออเออ

	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
--- รั	- มั รั ชั มั	- รั มั	- รั มั - รั ดั	----	พั ดั - รั	- - ดั รั	--- ดั ล
--- เออ	- เฮอเออ ฮี เออ	- - เออเฮอ	- เออเฮอ - เออเอ๋อ	----	ฮี เออ - เฮอ	- - เออเฮอ	--- เออเอ๋อ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----	- รั ชั รั	- - ชั รั	ดั ท ดั รั ดั ดั	--- ดั รั	- ดั - ดั	--- ดั ท	--- ดั รั
----	- khun - phaen	- - ฮี ฮี	ฮี ฮี ฮี ฮี	--- brought	- her - near	--- the	--- horse

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- ดั - รั ดั	--- ดั	- ดั พั ท	--- ดั	- - ดั รั ดั	--- ท	--- ท	--- ดั
- ฮี - ฮี ฮี	--- tamed	- si - mok	--- by	- - rubbing	----	--- is	--- rear

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - ร่ม	รุ่ม ร่ม ร่ม	ดัม ดัม - ร่ม	ดัม ดัม - ดัม	- - - -	- ดัม - ดัม	- - - ดัม	- - - ดัม
- - - took	- อือ ฮือ ฮือ ฮือ	ฮือฮือ ฮือ - ฮือฮือ	Wanthong's - hand	- - - -	- and - drew	- - - her	- - - near

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - -	- - - ดัม	- - - ดัม	- - - ดัม	ดัม ดัม - ดัม	- ดัม - ท	- ดัม - ร่ม	- - - -
- - - -	- - - she	- - - shrieked	- - - when	the beast - licked	- ฮือ - ฮือ	- ฮือ - ฮือฮือ	- - - -

ออกทำนองร้องเชิดจีน ตัวที่ 4

+	+	+	+	+	+	+	+
- ม - ช	- ลช ดัม	- ดัม ช ร	- ม - ช	- ม - ลช	- ม - ช	- - - ม	- ร - ม
- เอ่อ - เออ	- เฮอะเฮอ ฮึงเฮอ	- เฮอะเฮอเออเออ	- เออ - เออ	- เอ่อ - เฮอะเฮอ	- เอ่อ - เออ	- - - เออ	- เอ่อ - เออ

+	+
- ชม - รด	- มร - ร่ม
- เฮอะเฮอ - เออเออ	- เฮอะเฮอ - เอ้อ

	-	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - -	- - - ช	- - - ล	- ชม - ชล	- - - ดัม	- - - ร่ม	- ร่ม ร่ม ร่ม	- ร่ม ร่ม ร่ม
- - - -	- - - เออ	- - - เฮอ	- เออเออ - เออ	- - - เฮอ	- - - เฮอ	- เฮอ เออเออ เออ	- เฮอะเฮอ เฮอะเฮอ เฮอ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - -	- - - ร่ม	- - - ดัม	- - - ดัม	- - - ร่ม	- ดัม ดัม ร่ม	- ร่ม ร่ม - ร่ม	- ร่ม - ร่ม
- - - -	- - - ฮือ	- - - her	- - - palm	- - - ฮือ	- ฮือฮือ ฮือ ฮือ	- ฮือฮือ - ฮือฮือ	- ฮือฮือ - เออ

	-		-		-		-
- - - -	- - - ร่ม	- - - -	- ร่ม - ร่ม	- - - -	- - - ร่ม	- - - -	- - - ร่ม
- - - -	- - - เออ	- - - -	- - - เออ	- - - -	- - - เออ	- - - -	- - - เออ

	+
- - - ร่ม	- ร่ม - ดัม
- - - -	- - - -

การบรรจุเพลงเชิดจีน ลงในบทนี้ได้แบ่งวรรคตอนการร้องและการร้องลงตัวชัดเจนทั้งสี่ตัว เป็นการร้องแบ่งบทชายและหญิงตามตัวละคร ขุนแผนและนางวันทอง โดยแบ่งวรรคตอนให้มีความหมายของบทซึ่งเป็นการขับร้องต่อเนื่อง ผู้ขับร้องต้องร้องเน้นคำ เน้นอารมณ์ ตามความหมายบทบาทของตัวละคร

โน้ตทำนองร้องเพลงแขกประเทศ (สามชั้น)

----	----	----	----	--- ล	-- ล ลดี	- ล - ล	-- ล ล
----	----	----	----	--- O	-- fairest	--- why	-- are you

					-		+
--- เออ	- เฮอ เออเออ เออ	--- เออ	- เฮอ เออเออ เออ	----	--- ดี	--- ช	-- ช ชล
--- ร	- ม รด รม	--- ช	- ล ชม ชล	----	--- ฮี	--- so	-- afraid

	-		+		-		+
ช ล - ชม	- ม - ช	- ม ช ม	- ร ม ร รม	- ร - ม	- รดี - ม	--- ช	- ม - -
ฮือ ฮือ - ฮือฮือ	- do - not	- ฮือ ฮี ฮือ	- ฮือ ฮีฮือ fret	- ฮือ - ฮือ	- ฮือฮือ - I	--- won't	- ฮือ - -

-	+	-	+	-	+	-	+
--- ช	--- ล	-- ดี ล	- ช ลช ล	--- ชม	--- ช	--- ร่ม	- ดี ร ร
--- เออ	--- เออ	-- ฮึง เงอ	-เออ เออเออ เออ	--- เออเออ	--- ฮี	--- bring	-- you harm

	-		+		-		+
- ม - รดี	--- ช	- ม ช ม	- ร ม ร รม	ม รดี ท ดี	ร ม ร - ล	-- ล ล	----
- ฮือ - ฮือฮือ	--- jump	- ฮือ ฮี ฮือ	- ฮือ ฮีฮือ up	ฮือ ฮือฮือ ฮือ ฮือ	ฮือ ฮีฮือ - here	-- in to	----

	-		+		-		+
-- ดี ล	- ช ลช ม	-- รด รม	- ช - ล	----	--- ดี	--- ร	- ดีท ดีร ร
-- ฮึง เงอ	-เออ เออเออ เออ	-- เออเออ เออ	- เฮอ - เออ	----	--- my	--- ฮือ	- ฮือฮือ ฮือ arms

	-		+		-		+
----	- ม - ช	- ม ช ม	- ร ม ร ร	ม ร ค ด ล	- ช ลช ลค	--- ร	- ม ร ค ร ม
----	- she - took	- อือ ฮี อือ	- อือ ฮีอือ time	ฮือ อือฮือ ฮึงเงอ	-เออ เออเออ เออ	--- เออ	-เออ เออเออ เออ

	-		+		-		+
--- ช	--- ล	-- ค ล	- ช ลช ล	--- ชม	--- ช	- ร - ร ม	- ค - ร ม
--- เออ	--- เออ	-- ฮึงเงอ	-เออ เออเออ เออ	--- เออเออ	--- ฮี	- her - heart	-ฮือ -throbbled

โน้ตทำนองร้องเพลงแขกบรเทศ (สองชั้น)

-	+	-	+	-	+	-	+
--- ล	--- ล	-- ล ลค	- ล --	-- ค ช	- ล ค ช	- ม ม ช	- ร - ม
--- Wan	--- thong	--- stood	- there --	-- ฮึงเงอ	-เออ ฮึงเงอ	- hesita	- ted - ฮือ

-	+	-	+	-	+	-	+
-- ช ช	--- ช	- ม - ช	- ร - ม	- ช - ล	- ค ล ช ม	- ค - ร ม	- ร ม ร ม
-- Khun Phaen	--- pressed	- ฮือ - Si	- mok - ฮือ	- เออ - เออ	- เออเออ เออ เออ	- its - head	- stooped ฮือ ฮือ

-	+	-	+	-	+	-	+
- ร ค - ร ม	--- ร ม	- ร - ร	ค ค - ร	- ค ล ค ล	-- ชม ชล	- ร ม - ร ม	- ร ม - ร
- ฮือฮือ - good	--- horse	- ฮือ - kept	Still - ฮือ	- ฮือฮือ ฮึงเงอ	-- เออเออ เออ	- dod - not	- leap - ฮือ

-	+	-	+	-	+	-	+
--- ช	-- ม ช	--- ม	- ม --	- ช - ล	- ค ล ช ม	- ช ร ม	- ร ม ร ม
--- heart	-- resolved	--- she	- drew --	- เออ - เออ	- เออเออ เออ เงอ	- ฮี herself	- close ฮือ ฮือ

โน้ตทำนองร้องเพลงแขกบรเทศ (ชั้นเดียว)

- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +
- ดํ - ล	- ดํ ล ล	- - - ซ	- ซ - ม	รํซํ รํซํ รํ รํ	- รํมํ รํ รํ	- ดํ - รํ	รํ รํมํ รํมํ รํดํ
- both - hands	- hugged her man	- - - tight	- ly - -	Khun Phaen smiled	- teasingly	- - - hu	morous อื้ออื้ออื้ออื้อ

- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +
- ดํ - รํ	- รํ ดํ ดํ	- - - ซํ	ซํ ซํ - มํ	- รํ - รํ	- รํมํ - รํ	- - รํ รํ	รํ รํ มํ รํดํ
Turned - his -	- head to her	- - - face	Lit up - อื้อ	- shall - I	- kiss - you	- - before	we go อื้ออื้ออื้อ

การบรรจุเพลงแขกบรเทศ ลงในบทนี้ได้แบ่งวรรคตอนการร้องตามทำนอง เพลงเริ่มตั้งแต่ร้องเพลงแขกบรเทศ สามชั้น เพลงแขกบรเทศ สองชั้น จนถึงเพลงแขกบรเทศ ชั้นเดียว จนครบเถา โดยไม่มีการขับร้องบรรเลงจากดนตรี ผู้ขับร้องต้องเน้นคำร้องใส่อารมณ์ลีลาการร้องให้เกิดความไพเราะ และได้อารมณ์เหมาะสมกับตัวละคร

บทที่ 5

วิเคราะห์บทละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี

การวิจัยเรื่อง ศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ การขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาควิชาภาษาไทย ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ตามกระบวนการ การแปลจากร้อยกรอง ในวรรณคดีไทยเป็นภาษาอังกฤษ โดยใช้หลักการแปลแบบตีความร้อยกรองและวิธีการแปลคำ กิ่งตรงตัวซึ่งเหมาะกับการแปลกวีนิพนธ์หรือวรรณคดีที่เป็นร้อยกรอง ทั้งนี้ ผู้วิจัยเรียบเรียงหัวข้อ เพื่อให้สะดวกต่อการวิเคราะห์ต่อไป

ศึกษาเชิงวิเคราะห์บทละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี

1) บทขับเสภาไหว้ครู

สิบนิ้วประนมเหนือเศา

ไหว้พระพุทธรูปธรรมล้ำโลกา	พระสงฆ์ทรงศีลว่าโดยจง
คงคายมนามาเป็นเกณฑ์	พระสุเมรุหลักโลกสูงระหง
ดินน้ำลมไฟอันมั่นคง	จึงดำรงได้รอดมาเป็นกาย
ไหว้คุณบิดาและมารดร	ครูพักอักษรสิ้นทั้งหลาย
อนึ่งจะบังคมองค์นารายณ์	อันสถิตแทบสายสมุทรไท
เอาพระยานาคราชเป็นอาสน์แก้ว	หามีเหตุไม่แล้วหาต้นไม
ทรงสังข์จักรศทอาอันเกรียงไกร	ไวยคุณฐมาเป็นพระรามา
อนึ่งจะบังคมพรหมพงศ์	ทรงหงส์เหินระเห็จพระเวหา
ไหว้องค์พระอิศวรเจ้าโลกา	พระนารายณ์รามาธิบดี
ไหว้พระฤๅษีสีห์และคนธรรพ์	พระวิษณุกรรมอันเรืองศรี
สาปสรรค์เครื่องเล่นในธรณี	จึงได้มีปรากฏแต่ก่อนมา"

ผู้วิจัยใช้หลักการแปลแบบตีความร้อยกรองและใช้หลักการแปลแบบเอาคำ และการแปลแบบเอาความ โดยอาจจะใช้การแปลคำแบบตรงตัว มีความหมายแฝง หรือการแปลโดยอิสระ จะขึ้นอยู่กับลักษณะประโยค บทกลอน สำหรับบทขับเสภาไหว้ครูจะเห็นได้ต่อไปนี้

บรรทัดที่ 1 วรรคส่ง บทเสภาไหว้ครู

สืบนีวประนมเหนือเกศา

Two hands raise up and Wantha

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
สืบนีว	Two hands	การแปลความหมายตรงตัว
ประนมเหนือเกศา	raise up and Wantha	การแปลแบบเอาความ

จากบรรทัดที่ 1 ผู้ประพันธ์เห็นว่าบทร้อยกรองนั้นลงท้ายวรรคด้วยคำว่า เกศา ซึ่งตก สระ อา ในบทภาษาอังกฤษจึงต้องลงท้ายด้วยเสียงสระ อา เช่นกัน ในการเรียงรูปประโยคสามารถใช้คำว่า Wantha ลงท้ายประโยคได้ จะทำให้การขับเสภาไม่ขัดจากเดิม และสื่อให้เห็นถึงกิริยาขมื่อขึ้นไหว้ เช่นเดียวกัน

บรรทัดที่ 2 บทเสภาไหว้ครู

ไหว้พระพุทธพระธรรมล้ำโลกา

พระสงฆ์ทรงศีลว่าโดยจง

Pay respect to Buddha and Dharma

The holy Sangha duly so

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
ไหว้	Pay respect	การแปลความหมายตรงตัว
พระพุทธ	Buddha	การแปลความหมายตรงตัว
พระธรรม	Dharma	การแปลความหมายตรงตัว
พระสงฆ์	Sangha	การแปลความหมายตรงตัว
ทรงศีลว่าโดยจง	The holy Sangha duly so	การแปลแบบเอาความ

จากบรรทัดที่ 2 ในบทร้อยกรองจากบรรทัดแรกได้ส่งต่อสระ อา ในบรรทัดที่ 2 ต้องลงท้ายด้วยสระอา เช่นกัน คือ โลกา ในบทภาษาอังกฤษ จึงเลือกใช้คำว่า Dharma เพื่อคล้องจองคำว่า Sangha

บรรทัดที่ 3 บทเสภาไหว้ครู

คงคามนมาเป็นเกณฑ์ พระสุเมรุหลักโลกสูงระหง

Ganges and Jumna are here The Frontier Sumeru, world's renown

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
คงคามนมา	Ganges and Jumna	การแปลความหมายตรงตัว
มาเป็นเกณฑ์	are here	การแปลแบบเอาความ
พระสุเมรุ	The Frontier Sumeru	การแปลความหมายตรงตัว
หลักโลกสูงระหง	world's renown	การแปลแบบเอาความ

ในบรรทัดที่ 3 ผู้ประพันธ์ใช้คำว่า มาเป็นเกณฑ์ แปลแบบอิสระ ความหมายใกล้เคียงกัน ไม่ตรงตัวมากนัก และให้ คำว่า here คล้องจองกับคำว่า Frontier

บรรทัดที่ 4 บทเสภาไหว้ครู

ดินน้ำลมไฟอันมันคง จึ่งดำรงได้รอดมาเป็นกาย

Earth, water, wind, fire, all four are the core elements of us all

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
ดินน้ำลมไฟ	Earth, water, wind, fire	การแปลความหมายตรงตัว
อันมันคง	all four	การแปลแบบเอาความ
จึ่งดำรงได้รอดมาเป็นกาย	are the core elements of us all	การแปลแบบเอาความ

จากบรรทัดที่ 4 คำว่า อันมันคง และประโยค “จึ่งดำรงได้รอดมาเป็นกาย” ไม่ได้แปลในลักษณะ ความหมายตรงตัวนัก แต่เป็นการแปลที่เอาความ แบบอิสระ ความหมายคล้ายคลึงกับต้นฉบับ

บรรทัดที่ 5 บทเสภาไหว้ครู

ไหว้คุณบิดาและมารดร

ครูพักอักษรลึนทั้งหลาย

Pay respect to father and mother

All the great teachers as recall

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
ไหว้คุณ	Pay respect	การแปลความหมายตรงตัว
บิดาและมารดร	father and mother	การแปลความหมายตรงตัว
ครูพักอักษรลึนทั้งหลาย	All the great teachers as recall	การแปลแบบเอาความ

จากบรรทัดที่ 5 นั้น มีคำคล้องจองกัน คือ mother กับ teachers และ recall จะไปสัมผัสกับคำว่า all ในท้ายบรรทัดที่ 4

บรรทัดที่ 6 บทเสภาไหว้ครู

อนึ่งจะบังคมองค์นารายณ์

อันสฤติเทพสายสมุทรไท

Pay respect to Brahma the deity

gracefully riding swan flies afar

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
อนึ่งจะบังคม	Pay respect	การแปลความหมายตรงตัว
องค์นารายณ์	Brahma the deity	การแปลแบบเอาความ
อันสฤติเทพสายสมุทรไท	gracefully riding swan flies afar	การแปลแบบเอาความ

จากบรรทัดที่ 6 มีสัมผัสคล้องจองที่คำว่า deity กับ gracefully ส่วนประโยค อันสฤติเทพสายสมุทรไท ได้แปลให้ความหมายไม่ตรงตัวแต่คล้ายคลึงกับภาษาต้นฉบับ

บรรทัดที่ 7 บทเสภาไหว้ครู

เอาพระยานาคราชเป็นอาสน์แก้ว

หามีเหตุไม่แล้วหาตื่นไม่

Seats on the throne of Naga King

Eyes closing, not awake to any

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
เอาพระยานาคราชเป็นอาสน์แก้ว	Seats on the throne of Naga King	การแปลความหมายตรงตัว
หามีเหตุไม่แล้วหาตื่นไม่	Eyes closing, not awake to any	การแปลแบบเอาความ

บรรทัดที่ 7 นี้ สัมผัสคล้องจองตรงคำว่า King กับ closing และยังไปคล้องจองกับบรรทัดที่ 6 คำว่า riding

บรรทัดที่ 8 บทเสภาไหว้ครู

ทรงสังข์จักรคทาอันเกรียงไกร

ไวยกฤษณ์มาเป็นพระราม

Holding Conch, Mace, Chakra, all three

Avatars into Lord Rama

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
ทรงสังข์	Holding Conch	การแปลความหมายตรงตัว
จักร	Chakra	การแปลความหมายตรงตัว
คทา	Mace	การแปลความหมายตรงตัว
อันเกรียงไกร	all three	การแปลแบบเอาความ
ไวยกฤษณ์มาเป็นพระราม	Avatars into Lord Rama	การแปลแบบเอาความ

บรรทัดที่ 8 ผู้ประพันธ์เห็นว่าชื่ออาวุธของพระนารายณ์ใช้การแปลแบบตรงตัว และการนำคำว่า all three มาแปลคำว่า อันเกรียงไกรนั้น เป็นการบ่งบอกลักษณะการแปลแบบเอาความ ซึ่งหมายถึง อาวุธของพระนารายณ์มาพร้อมแสดงอิทธิฤทธิ์อันเกรียงไกร

บรรทัดที่ 9 บทเสภาไหว้ครู

อนึ่งจะบังคมพรหมพงศ์

ทรงหงส์เหินระเห็จพระเวหา

Pay respect to Brahma the deity

gracefully riding swan flies afar

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
อนึ่งจะบังคมพรหมพงศ์	Pay respect to Brahma the deity	การแปลความหมายตรงตัว
ทรงหงส์เหินระเห็จพระเวหา	gracefully riding swan flies afar	การแปลความหมายตรงตัว

บรรทัดที่ 9 ผู้ประพันธ์ได้แปลแบบเอาความ ซึ่งคงความหมายไว้แบบคล้ายคลึงภาษาต้นฉบับ และในวรรคท้าย จะเป็นการแปลแบบตรงตัว คำว่า deity คล้องจองกับ gracefully

บรรทัดที่ 10 บทเสภาไหว้ครู

ไหว้องค์พระอิศวรเจ้าโลกา

พระนารายณ์รามาธิบดี

Pay respect to Lord Shiva

Lord Narai Ramathibodi

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
ไหว้องค์	Pay respect	การแปลความหมายตรงตัว
พระอิศวรเจ้าโลกา	Lord Shiva	การแปลความหมายตรงตัว
พระนารายณ์รามาธิบดี	Lord Narai Ramathibodi	การแปลความหมายตรงตัว

บรรทัดที่ 10 ผู้ประพันธ์ได้แปลความหมายแบบตรงตัว เพราะชื่อองค์เทพต่างๆ ในภาษาอังกฤษ มีหลากหลายคำที่สามารถเลือกใช้ให้เข้ากับบทประพันธ์ ในคำว่า Shiva ได้คล้องจองกับ afar ในบรรทัดที่ 9 เพื่อให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์บทร่ายกรอง

บรรทัดที่ 11 บทเสภาไหว้ครู

ไหว้พระฤๅษีสิทธิ์และคนธรรพ์

พระวิษณุกรรมอันเรืองศรี

Pay homage to hermits and Gandharvas

Vishnu Deva all mighty

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
ไหว้	Pay homage	การแปลความหมายตรงตัว
พระฤๅษีสิทธิ์	hermits	การแปลความหมายตรงตัว
คนธรรพ์	Gandharvas	การแปลความหมายตรงตัว
พระวิษณุกรรมอันเรืองศรี	Vishnu Deva all mighty	การแปลความหมายตรงตัว

บรรทัดที่ 11 จากการแปลในวรรคสุดท้าย all mighty จะขยายคำว่า Vishnu Deva ซึ่งตรงกับภาษาต้นฉบับ คือ พระวิษณุกรรมอันเรืองศรี

บรรทัดที่ 12 บทเสภาไหว้ครู

สาปสรรค์เครื่องเล่นในธรณี

จึงได้มีปรากฏแต่ก่อนมา

Creation of all artistry

Since the beginning of the earth

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
สาปสรรค์	Creation	การแปลความหมายตรงตัว
เครื่องเล่นในธรณี	all artistry	การแปลแบบเอาความ
จึงได้มีปรากฏแต่ก่อนมา	Since the beginning of the earth	การแปลแบบเอาความ

บรรทัดที่ 12 คำคล้องจองคำว่า artistry จะไปสัมผัสกับ mighty ในบรรทัดที่ 11 ลักษณะการแปลในบรรทัดนี้ จะเป็นการแปลเพื่อขยายความเพื่อรักษาความหมายของประโยค

2) เพลงแขกลพบุรี

ลำดวนเอ๋ยจะด่วนไปก่อนแล้ว
 จะโรยร้างห่างสิ้นกลิ่นมาลี
 ที่มีกลิ่นก็จะคลายหายหอม
 ที่มีดอกก็จะวายระคายครบ
 ต้นน้อยน้อยลูกย้อยระย้าดี
 จะทิ้งเรือนไปร้างอยู่กลางไพร
 รากไม้จะต่างหมอนนอนอนาถ
 ลงบันไดใจเจียนจะขาดตาย

ทั้งเกิดแก้วพิกุลยี่สุนสี
 จำปีเอ๋ยก็ปีจะมาพบ
 จะพลอยตรอมเหือดสิ้นกลิ่นกลีบ
 จะเหี่ยวแห้งเซาซบสลบไป
 ตั้งแต่จะไปชมต้นไม้ใหญ่
 ยุงร่านรินไรจะตอมกาย
 ดาวดาซจะต่างได้นำใจหาย
 น้ำตาตกกระจ่ายพรั่งพรายลง

บรรทัดที่ 1 เพลงแขกลพบุรี

ลำดวนเอ๋ยจะด่วนไปก่อนแล้ว ทั้งเกิดแก้วพิกุลยี่สุนสี

I bid you farewell, O Lamduan And Kedkaew, Phikul, Yisun See

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
ลำดวนเอ๋ย	O Lamduan	การแปลความหมายตรงตัว
จะด่วนไปก่อนแล้ว	I bid you farewell	การแปลแบบเอาความ
ทั้งเกิดแก้วพิกุลยี่สุน	And Kedkaew, Phikul, Yisun See	การแปลความหมายตรงตัว
สี	See	การแปลทับศัพท์

บรรทัดที่ 1 จะสังเกตในวรรคที่ 2 คำว่า สี จะใช้การแปลทับศัพท์ ว่า see เพื่อให้คำร้องนั้น
 ตรงเสียงคงเดิมตามภาษาต้นฉบับ และให้สัมผัสกับคำว่า thee และ Jampee

บรรทัดที่ 2 เพลงแขกลพบุรี

จะโรยร้างห่างสิ้นกลิ่นมาลี

จำปีเอ๋ยก็ปีจะมาพบ

I will be far away from thee

O Jampee, when I'll see you again

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
จะโรยร้างห่างสิ้นกลิ่นมาลี	I will be far away from thee	การแปลแบบเอาความ
จำปีเอ๋ย	O Jampee	การแปลความหมายตรงตัว
ก็ปีจะมาพบ	when I'll see you again	การแปลความหมายตรงตัว

บรรทัดที่ 2 ในวรรคแรก ผู้ประพันธ์ได้แปลแบบเอาความ เพราะหากใช้คำว่า มาลี แปลเป็น malee ทับศัพท์ ในภาษาอังกฤษ ผู้ฟังภาษาไทยไม่ออกจะไม่เข้าใจความหมาย จึงต้องใช้คำว่า tree ซึ่งแปลว่าเธอ ที่เป็นผู้หญิง ซึ่งในที่นี้ หมายถึงนางวันทอง และลงท้ายสระ อี เพื่อคล้องจองกับคำว่า Jampee

บรรทัดที่ 3 เพลงแขกลพบุรี

ที่มีกลิ่นก็จะคลายหายหอม

จะพลอยตรอมเหือดสิ้นกลิ่นตลบ

The sweet fragrance will fade

Decay and lose good smell

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
ที่มีกลิ่นก็จะคลายหายหอม	The sweet fragrance will fade	การแปลความหมายตรงตัว
จะพลอยตรอมเหือดสิ้นกลิ่นตลบ	Decay and lose good smell	การแปลความหมายตรงตัว

บรรทัดที่ 3 ในประโยคนี้เป็นประโยคที่สามารถแปลให้ความหมายตรงตัวได้ และสามารถประพันธ์ได้ประโยคคล้องจองตามบทกลอน

บรรทัดที่ 4 เพลงแขกลพบุรี

ที่มีดอกก็จะวายระคายครบ จะเหี่ยวแห้งเขาชบสลับไป
The blooms will all wilt and frail Soon they will wither in no time

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
ที่มีดอกก็จะวายระคายครบ	The blooms will all wilt and frail	การแปลแบบเอาความ
จะเหี่ยวแห้งเขาชบสลับไป	Soon they will wither in no time	การแปลแบบเอาความ

บรรทัดที่ 4 ผู้ประพันธ์ให้คำว่า frail สัมผัสกับ smell ในบรรทัดที่ 3 เพื่อรักษาการสัมผัสของบทกลอน

บรรทัดที่ 5 เพลงแขกลพบุรี

ต้นน้อยน้อยลูกย้อยระย้าดี ตั้งแต่นี้จะไปชมต้นไม้ใหญ่
Goodbye my fruitful little trunks My heart sunk going to the wild

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
ต้นน้อยน้อยลูกย้อยระย้าดี	Goodbye my fruitful little trunks	การแปลแบบเอาความ
ตั้งแต่นี้จะไปชมต้นไม้ใหญ่	My heart sunk going to the wild	การแปลแบบเอาความ

บรรทัดที่ 5 ผู้ประพันธ์ได้แปลแบบเอาความ รักษาความหมายของภาษาดั้งเดิมไว้ ในเหตุการณ์วรรณคดีได้พูดถึงนางวันทองที่ลาต้นไม้ที่บ้านที่ตนเคยอยู่ และได้บรรยายถึงต้นไม้ที่รายรอบบ้านที่ตนกำลังจะจากไป

บรรทัดที่ 6 เพลงแขกลพบุรี

จะทิ้งเรือนไปร้างอยู่กลางไพร ยุงร่านรินไรจะตอมกาย

Far away in forest, I'll reside Mosquitoes and lice will crawl through

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
จะทิ้งเรือนไปร้างอยู่กลางไพร	Far away in forest, I'll reside	การแปลความหมายตรงตัว
ยุงร่านรินไรจะตอมกาย	Mosquitoes and lice will crawl through	การแปลความหมายตรงตัว

บรรทัดที่ 6 ผู้ประพันธ์ได้แปลแบบความหมายตรงกับประโยคภาษาต้นฉบับ ในเหตุการณ์วรรณคดีนี้ได้พูดถึงนางวันทองที่ลาบ้านที่ตนเคยอยู่ จะไปเจอกับความยากลำบาก มีทั้งยุง ร่าน ริน ไร อาจจะตอมตนเอง

บรรทัดที่ 7 เพลงแขกลพบุรี

รากไม้จะต่างหมอนนอนอนาถ ดาวดาษจะต่างได้นำใจหาย

Roots of trees will be my pillow Starlight will shine through bamboos

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
รากไม้จะต่างหมอนนอนอนาถ	Roots of trees will be my pillow	การแปลแบบเอาความ
ดาวดาษจะต่างได้นำใจหาย	Starlight will shine through bamboos	การแปลแบบเอาความ

บรรทัดที่ 7 ผู้ประพันธ์ได้แปลแบบเอาความ รักษาความหมายของภาษาต้นฉบับไว้ ในเหตุการณ์วรรณคดีได้พูดถึงนางวันทองที่ลาบ้านที่ตนเคยอยู่ จะไปเจอกับความยากลำบาก

บรรทัดที่ 8 เพลงแขกลพบุรี

ลงบันไดใจเจียนจะขาดตาย

น้ำตาตกระຈายพริ้งพรายลง

Walking down the stair, sorrow grew

Heart broke in two, the eyes burned

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
ลงบันได	Walking down the stair	การแปลความหมายตรงตัว
ใจเจียนจะขาดตาย	sorrow grew	การแปลแบบเอาความ
น้ำตาตกระຈายพริ้งพรายลง	Heart broke in two, the eyes burned	การแปลแบบเอาความ

บรรทัดที่ 8 ผู้ประพันธ์ได้แปลแบบเอาความในประโยค ใจเจียนจะขาดตาย และ น้ำตาตกระຈายพริ้งพรายลง เพื่อรักษาความหมายของภาษาต้นฉบับไว้

3) บทขับเสภา

ขุนแผนพลอบน้องอย่าร้องไห้
ไปเป็นเพื่อนพี่บ้างในกลางดง
ไปเดือนหนึ่งแล้วจะพากลับ
จะร้องไห้ครวญคร่ำไปทำไม
ข้างเขาสนุกบ้านสำราญไพร
เปลี่ยนมีเปลี่ยนจนคนละที่

ไปหน่อยหนึ่งแล้วจะมาส่ง
ชมหงส์เหิรเล่นให้เย็นใจ
ถ้วนเดือนแล้วจะรับเจ้าไปใหม่
เขาอยู่เขาจะไร้เมื่อไรมี
ข้างไหนจะปรีดีเปรมเกษมศรี
ข้างไหนดีก็จรรู้ยาราคาญ

บรรทัดที่ 1 บทขับเสภา

ขุนแผนพลอบน้องอย่าร้องไห้ ไปหน่อยหนึ่งแล้วจะมาส่ง

Khun Phaen said, "My dear, don't cry It's not long and you'll return

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
ขุนแผนพลอบ	Khun Phaen said	การแปลแบบเอาความ
น้องอย่าร้องไห้	My dear, don't cry	การแปลความหมายตรงตัว
ไปหน่อยหนึ่งแล้วจะมาส่ง	It's not long and you'll return	การแปลความหมายตรงตัว

บรรทัดที่ 1 ในประโยคที่ว่า ขุนแผนปลอม ผู้ประพันธ์ได้แปลความหมายแบบเอาความ ไว้ว่า Khun Phaen said เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจว่าขุนแผนเป็นผู้พูด แต่ในลักษณะว่าปลอมหรือไม่นั้น ผู้ประพันธ์ไม่ได้ขยายความ เพื่อรักษาความหมายของภาษาต้นฉบับ

บรรทัดที่ 2 บทขับเสภา

ไปเป็นเพื่อนพี่บ้างในกลางดง ชมหงส์เหิรมเล่นให้เย็นใจ

Be with me, admiring leaves and ferns sit back and watch swans play

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
ไปเป็นเพื่อนพี่บ้าง	Be with me	การแปลความหมายตรงตัว
ในกลางดง	admiring leaves and ferns	การแปลความหมายตรงตัว
ชมหงส์เหิรมเล่นให้เย็นใจ	sit back and watch swans play	การแปลความหมายตรงตัว

บรรทัดที่ 2 ผู้ประพันธ์ได้เลือกคำว่า ferns สัมผัสกับคำว่า return ในบรรทัดที่ 1

บรรทัดที่ 3 บทขับเสภา

ไปเดือนหนึ่งแล้วจะพากลับ ถ้วนเดือนแล้วจะรับเจ้าไปใหม่

In a month I will send you back Another month, I will take you again

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
ไปเดือนหนึ่ง	In a month	การแปลความหมายตรงตัว
แล้วจะพากลับ	I will send you back	การแปลความหมายตรงตัว
ถ้วนเดือนแล้ว	Another month	การแปลความหมายตรงตัว
จะรับเจ้าไปใหม่	I will take you again	การแปลความหมายตรงตัว

บรรทัดที่ 3 จะเห็นได้ว่า เป็นการแปลโดยใช้ความหมายตรงตัวทั้งสองวรรค

บรรทัดที่ 4 บทขับเสภา

จะร้องไห้ครวญคร่ำไปทำไม เขาอยู่เขาจะไรเมื่อไรมี

No need to cry or resent

No one knows when he'll be over you

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
จะร้องไห้ครวญคร่ำไปทำไม	No need to cry or resent	การแปลแบบเอาความ
เขาอยู่เขาจะไรเมื่อไรมี	No one knows when he'll be over you	การแปลแบบเอาความ

บรรทัดที่ 4 ผู้ประพันธ์ตั้งใจให้คำว่า resent สัมผัสกับคำว่า when

บรรทัดที่ 5 บทขับเสภา

ข้างเขาสนุกบ้านสำราญไพร

ข้างไหนจะปรีดีเปรมเกษมศรี

Beside him, are you happy?

Be with me you'll be rejoiceful

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
ข้างเขา	Beside him	การแปลความหมายตรงตัว
สนุกบ้านสำราญไพร	are you happy?	การแปลแบบเอาความ
ข้างไหนจะปรีดีเปรมเกษมศรี	Be with me you'll be rejoiceful	การแปลแบบเอาความ

บรรทัดที่ 5 ผู้ประพันธ์ตั้งใจให้คำว่า happy สัมผัสกับคำว่า me

บรรทัดที่ 6 บทขับเสภา

เปลี่ยนมีเปลี่ยนจนคนละที ข้างไหนดีก็จรรู้ย่ำรำคาญ

The rich's not always better than the poor Which is good, you will know, keep in mind

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
เปลี่ยนมีเปลี่ยนจนคนละที	The rich's not always better than the poor	การแปลแบบเอาความ
ข้างไหนดีก็จรรู้ย่ำรำคาญ	Which is good, you will know, keep in mind	การแปลแบบเอาความ

บรรทัดที่ 6 ผู้ประพันธ์ได้ประพันธ์ให้คำแปลภาษาอังกฤษคงความหมายใกล้เคียงภาษาต้นฉบับมากที่สุด จึงต้องใช้การแปลแบบเอาความ

4) เพลงเทพทอง

หุบปากเสียบ้างเถิดพ่อเจ้า
ที่ไหนน้องจะไปได้ด้วยนาน
ไม่มาใครเขาอนให้มารับ
ให้ได้อายหลายชั่วระกำใจ

อย่ามาเฝ้ากวนใจให้ฟุ้งซ่าน
จะเกลี้ยงผลาญจริงแล้วหรืออย่างไร
พาไปแล้วจะกลับมาคืนให้
ไม่ไปแล้วไม่ไปอย่าอ่อนเลย

บรรทัดที่ 1 เพลงเทพทอง

หุบปากเสียบ้างเถิดพ่อเจ้า

อย่ามาเฝ้ากวนใจให้ฟุ้งซ่าน

No more word, O you paramour

Annoy me no more I'll decline

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
หุบปากเสียบ้าง	No more word	การแปลแบบเอาความ
เถิดพ่อเจ้า	O you paramour	การแปลความหมายตรงตัว
อย่ามาเฝ้ากวนใจให้ฟุ้งซ่าน	Annoy me no more I will decline	การแปลแบบเอาความ

บรรทัดที่ 1 ในประโยค “หุบปากเสียบ้าง” ผู้ประพันธ์ใช้คำว่า No more word ซึ่งให้หมายถึง ไม่ควรพูดคำใดๆออกจากปาก และคำว่า Paramour นั้นผู้ประพันธ์ให้คล้องจองกับ more

บรรทัดที่ 2 เพลงเทพทอง

ที่ไหนน้องจะไปได้ด้วยนาน จะแก้งผลาญจริงแล้วหรืออย่างไร
How can I be with you for long time Can I believe you? Do you deceived me?

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
ที่ไหนน้องจะไปได้ด้วยนาน	How can I be with you for long time	การแปลความหมายตรงตัว
จะแก้งผลาญจริงแล้วหรืออย่างไร	Can I believe you? Do you deceived me?	การแปลความหมายตรงตัว

บรรทัดที่ 2 ส่วนใหญ่ในประโยคนี้เป็นประโยคคำถามที่สามารถแปลให้ความหมายตรงตัวได้ และสามารถประพันธ์ได้ประโยคคล้องจอง

บรรทัดที่ 3 เพลงเทพทอง

ไม่มาใครเขาวอนให้มารับ พาไปแล้วจะกลับมาคืนให้
No one ask you to pick me up Then take me back here unwillingly

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
ไม่มาใครเขาวอนให้มารับ	No one ask you to pick me up	การแปลความหมายตรงตัว
พาไปแล้วจะกลับมาคืนให้	Then take me back here unwillingly	การแปลความหมายตรงตัว

บรรทัดที่ 3 ในประโยคนี้เป็นประโยคที่สามารถแปลให้ความหมายตรงตัวได้ และสามารถประพันธ์ได้ประโยคคล้องจองตามบทกลอน

บรรทัดที่ 4 เพลงเทพทอง

ให้ได้อายหลายชั่วระกำใจ

ไม่ไปแล้วไม่ไปอย่าอ่อนเลย

To be embarrassed by people here

No! I don't go with thee, I pray you

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
ให้ได้อายหลายชั่วระกำใจ	To be embarrassed by people here	การแปลแบบเอาความ
ไม่ไปแล้วไม่ไป	No! I don't go with thee	การแปลแบบเอาความ
อย่าอ่อนเลย	I pray you	การแปลแบบเอาความ

บรรทัดที่ 4 เป็นประโยคที่ผู้ประพันธ์ตั้งใจแปลให้เป็นการแปลแบบเอาความ ไม่แปลความหมายให้ตรงตัว เพื่อรักษาความหมายโดยรวม และคำคล้องจองในบทกลอน

5) เพลงทองย่อน

พี่หยอกเล่นนิตหนึ่งก็ไม่ได้

ใจน้อยนี้กระไรวันทองเอ๋ย

พี่รักใคร่พาไปจะชมเชย

อย่านึกเลยที่จะคืนให้ใครชม

บรรทัดที่ 1 เพลงทองย่อน

พี่หยอกเล่นนิตหนึ่งก็ไม่ได้

ใจน้อยนี้กระไรวันทองเอ๋ย

I only teased you, my dear

Pray hear me please be assured

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
พี่หยอกเล่นนิตหนึ่งก็ไม่ได้	I only teased you, my dear	การแปลความหมายตรงตัว
ใจน้อยนี้กระไรวันทองเอ๋ย	Pray hear me please be assured	การแปลความหมายตรงตัว

บรรทัดที่ 1 ในประโยคนี้เป็นประโยคที่สามารถแปลให้ความหมายตรงตัวได้ และสามารถประพันธ์ได้ประโยคคล้องจองตามบทกลอน

บรรทัดที่ 2 เพลงทองย่อน

พี่รักใคร่พาไปจะชมเชย

อย่านึกเลยที่จะคืนให้ใครชม

I adore you, O my heart is pure

You will be secured with only me.

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
พี่รักใคร่พาไปจะชมเชย	I adore you, O my heart is pure	การแปลความหมายตรงตัว
อย่านึกเลยที่จะคืนให้ใครชม	You will be secured with only me.	การแปลความหมายตรงตัว

บรรทัดที่ 2 ในประโยคนี้เป็นประโยคที่สามารถแปลให้ความหมายตรงตัวได้ และสามารถประพันธ์ได้ประโยคคล้องจองตามบทกลอน

6) เพลงเชิดจิ้น

ว่าพลางทางจูงสีหมอกม้า
 ดังจะปลิวลือลอยไปตามลม
 ปล่อยพลางทางกอดกระซิบบอก
 เนื้ออ่อนงอนง้อขอสมา
 วันทองสองมือประนมมัน
 พี่สีหมอกของน้องอย่าจงภัย
 ขุนแผนพานางมาใกล้ม้า
 หยิบมือลูบม้าว่าปล่อยเมีย

เบาะอานพานหน้าดูงามสม
 อย่าปรารมภ์เลยนะเจ้ามาขี่ม้า
 ม้าสีหมอกตัวนี้มีสง่า
 อย่าให้พี่สีหมอกม้ากระเดื่องใจ
 พรันพรันกลัวม้าไม่เข้าใกล้
 จะขอขี่พี่ไปทั้งผิวเมีย
 ลูบหลังอาชาให้เชื่องเสีย
 ม้าเลียมือหวัดประหวั้นกลัว

บรรทัดที่ 1 เพลงเชิดจิ้น

ว่าพลางทางจูงสีหมอกม้า

เบาะอานพานหน้าดูงามสม

Khun Phaen said then leads Simok horse

The saddle across is gleaming

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
ว่าพลางทางจูงสีหมอกม้า	Khun Phaen said then leads Simok horse	การแปลแบบเอาความ
เบาะอานพานหน้าดูงามสม	The saddle across is gleaming	การแปลแบบเอาความ

บรรทัดที่ 4 เพลงเข็ดจิ้น

เนื้ออ่อนงอนจ้อขอสมา อย่าให้พี่สืหมอกม้ากระเดื่องใจ
Sweet heart, don't be terrified The beast is tired of waiting."

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
เนื้ออ่อนงอนจ้อขอสมา	Sweet heart, don't be terrified	การแปลแบบเอาความ
อย่าให้พี่สืหมอกม้ากระเดื่องใจ	The beast is tired of waiting.	การแปลแบบเอาความ

บรรทัดที่ 4 เป็นประโยคที่ผู้ประพันธ์ตั้งใจแปลให้เป็นการแปลแบบเอาความ ไม่แปลความหมายให้ตรงตัว เพื่อรักษาความหมายโดยรวม และคำคล้องจองในบทกลอน ในคำว่า terrified และคำว่า tired

บรรทัดที่ 5 เพลงเข็ดจิ้น

วันทองสองมือประนมมัน พรันพรันกลัวม้าไม่เข้าไถ่
Wanthong clapped both her hands anxiously stood there staring

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
วันทองสองมือประนมมัน	Wanthong clapped both her hands	การแปลแบบเอาความ
พรันพรันกลัวม้าไม่เข้าไถ่	anxiously stood there staring	การแปลแบบเอาความ

บรรทัดที่ 5 เป็นประโยคที่ผู้ประพันธ์ตั้งใจแปลให้เป็นการแปลแบบเอาความ ไม่แปลความหมายให้ตรงตัว เพื่อรักษาความหมายโดยรวม และคำคล้องจองในบทกลอน

บรรทัดที่ 6 เพลงเชิดจีน

พี่สีหมอกของน้องอย่าจงภัย จะขอขี่พี่ไปทั้งผัวเมีย

"Don't be mad at me, darling Let us both ride you without fear."

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
พี่สีหมอกของน้องอย่าจงภัย	Don't be mad at me, darling	การแปลแบบเอาความ
จะขอขี่พี่ไปทั้งผัวเมีย	Let us both ride you without fear	การแปลแบบเอาความ

บรรทัดที่ 6 เป็นประโยคที่ผู้ประพันธ์ตั้งใจแปลให้เป็นการแปลแบบเอาความ ไม่แปลความหมายให้ตรงตัว เพื่อรักษาความหมายโดยรวม และคำคล้องจองในบทกลอน

บรรทัดที่ 7 เพลงเชิดจีน

ขุนแผนพานางมาใกล้ม้า ลูบหลังอาซาให้เชื่องเสีย

Khun Phaen brought her near the horse Tamed Simok by rubbing its rear

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
ขุนแผนพานางมาใกล้ม้า	Khun Phaen brought her near the horse	การแปลความหมายตรงตัว
ลูบหลังอาซาให้เชื่องเสีย	Tamed Simok by rubbing its rear	การแปลแบบเอาความ

บรรทัดที่ 7 ในประโยคนี้เป็นประโยคที่สามารถแปลให้ความหมายตรงตัวได้ และสามารถประพันธ์ได้ประโยคคล้องจองตามบทกลอน

บรรทัดที่ 8 เพลงเชิดจีน

หยิบมือลูบม้าวว่าปอบเมีย

ม้าเลียมือหวีตประหวั่นกลัว

Took Wanthong's hand and drew her near

She shrieked when the beast licked her palm

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
หยิบมือลูบม้าวว่าปอบเมีย	Took Wanthong's hand and drew her near	การแปลแบบเอาความ
ม้าเลียมือหวีตประหวั่นกลัว	She shrieked when the beast licked her palm	การแปลแบบเอาความ

บรรทัดที่ 8 ในประโยคนี้เป็นประโยคที่สามารถแปลให้ความหมายตรงตัวได้ และสามารถประพันธ์ได้ประโยคคล้องจองตามบทกลอน

7) เพลงแขกบรเทศ

อะไรตกใจไปเปล่าเปล่า

นิจจาเจ้าช่างไม่เชื่อน้ำใจผัว

โตดขึ้นหลังม้าเจ้าอย่ากลัว

ประคองตัวเจ้าวันทองย่องเหยียบโกน

บรรทัดที่ 1 เพลงแขกบรเทศ

นี่อะไรตกใจไปเปล่าเปล่า

นิจจาเจ้าช่างไม่เชื่อน้ำใจผัว

O fairest, why are you so afraid?

Do not fret, I won't bring you harm

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
นี่อะไรตกใจไปเปล่าเปล่า	O fairest, why are you so afraid?	การแปลแบบเอาความ
นิจจาเจ้าช่างไม่เชื่อน้ำใจผัว	Do not fret, I won't bring you harm	การแปลแบบเอาความ

บรรทัดที่ 1 ในคำว่า afraid จะสัมผัสกับ fret เพื่อเป็นการรักษาความคล้องจองในกลอน

บรรทัดที่ 2 เพลงแขกบรเทศ

โดดขึ้นหลังม้าเจ้าอย่ากลัว ประคองตัวเจ้าวันทองย่องเหยียบโคลน
Jump up here into my arms." She took time, her heart throbbed

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
โดดขึ้นหลังม้าเจ้าอย่ากลัว	Jump up here into my arms	การแปลแบบเอาความ
ประคองตัวเจ้าวันทองย่องเหยียบโคลน	She took time, her heart throbbed	การแปลแบบเอาความ

บรรทัดที่ 2 ในคำว่า arms จะสัมผัสกับ time เพื่อเป็นการรักษาความคล้องจองในกลอน

8) เพลงแขกบรเทศ สองชั้น

นางห้วนห้วนครั้นคร้ามไม่ขึ้นได้ ขุนแผนกดสีหมอกไว้มิให้โผน
ม้าดีผีเท้าไม่ก้าวโจน นางกลัวตัวโผนเข้าแนบชิด

บรรทัดที่ 1 เพลงแขกบรเทศ

นางห้วนห้วนครั้นคร้ามไม่ขึ้นได้ ขุนแผนกดสีหมอกไว้มิให้โผน
Wanthong stood there, hesitated Khun Phaen pressed Simok, its head stooped

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
นางห้วนห้วนครั้นคร้ามไม่ขึ้นได้	Wanthong stood there, hesitated	การแปลแบบเอาความ
ขุนแผนกดสีหมอกไว้มิให้โผน	Khun Phaen pressed Simok, its head stooped	การแปลความหมายตรงตัว

บรรทัดที่ 1 ผู้ประพันธ์ได้ใช้ชื่อนางวันทองแปลแทนคำว่า นาง ซึ่งหมายถึงนางวันทองเลย และคำว่า hesitated ให้คล้องจอง pressed

บรรทัดที่ 2 เพลงแขกบรเทศ

ม้าดีผีเท้าไม่ก้าวโจน

นางกลัวตัวโอนเข้าแนบชิด

Good horse kept still did not move

Heart resolved, she drew herself close

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
ม้าดีผีเท้าไม่ก้าวโจน	Good horse kept still did not move	การแปลความหมายตรงตัว
นางกลัวตัวโอนเข้าแนบชิด	Heart resolved, she drew herself close	การแปลความหมายตรงตัว

บรรทัดที่ 2 ผู้ประพันธ์ได้ให้คำว่า resolved สัมผัสกับ hesitated และ stooped ในบรรทัดที่ 1

9) เพลงแขกบรเทศ ชั้นเดียว

สองมือกอดผัวให้ตัวแน่น

ขุนแผนยิ้มหยอกศอกสะกิด

เบือนหน้าว่าเจ้าเข้าให้ชิด

ขอบุญใดหนึ่งแล้วจะรีบไป

บรรทัดที่ 1 เพลงแขกบรเทศ ชั้นเดียว

สองมือกอดผัวให้ตัวแน่น

ขุนแผนยิ้มหยอกศอกสะกิด

Both hands hugged her man tightly

Khun Phaen smiled teasingly, humorous

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
สองมือ	Both hands	การแปลความหมายตรงตัว
กอดผัว	hugged her man	การแปลความหมายตรงตัว
ให้ตัวแน่น	tightly	การแปลความหมายตรงตัว
ขุนแผนยิ้มหยอก	Khun Phaen smiled teasingly	การแปลความหมายตรงตัว
ศอกสะกิด	humorous	การแปลแบบเอาความ

บรรทัดที่ 1 มีคำคล้องจอง ตรงคำว่า tightly กับ teasingly เพื่อให้คำร้องเป็นไปตามทำนอง ส่วนคำว่า ศอกสะกิด ผู้ประพันธ์ได้ใช้คำว่า humorous แปล เป็นการให้ความหมายคล้ายคลึงกับภาษาต้นฉบับ แปลความหมายไม่ตรงตัว

บรรทัดที่ 2 เพลงแขกบรเทศ ชั้นเดียว

เบือนหน้าว่าเจ้าเข้าให้ซิด

ขอจูบนิทหนึ่งแล้วจะรีบไป

Turned his head to her, face lit up,

"Shall I kiss you before we go?"

คำประพันธ์ภาษาไทย	คำประพันธ์ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการแปล
เบือนหน้าว่าเจ้าเข้าให้ซิด	Turned his head to her, face lit up,	การแปลความหมายตรงตัว
ขอจูบนิทหนึ่งแล้วจะรีบไป	Shall I kiss you before we go	การแปลความหมายตรงตัว

บรรทัดที่ 2 จะเห็นได้ว่า เป็นการแปลโดยใช้ความหมายตรงตัวทั้งสองวรรค

บทที่ 6

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ การขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้าจากเอกสาร (Document Research) ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากตำราวิชาการ แนวคิดทฤษฎี ข้อมูลจากเอกสาร ข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ทางด้านดุริยางคศิลป์ไทย รวมถึงศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านด้านภาษาอังกฤษ การแปลภาษาไทย ในด้านวรรณกรรม เป็นภาษาอังกฤษ เพื่อศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ การขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ โดยกำหนดอัตราประสงค์ 2 ข้อ คือ

1. ศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ การขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ
2. ศึกษาเชิงวิเคราะห์บทละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี

6.1 สรุปผลการวิจัย

6.1.1 สรุปผลการศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ การขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ

จากการศึกษาผู้วิจัยได้ ศึกษาข้อมูลจากเอกสารตำรางานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูล ต่างๆ ศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะทางแล้วนำมาใช้เป็นแนวทาง ในการสร้างสรรค์โดย ผู้วิจัยได้ศึกษาและจัดกระบวนการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) ขั้นตอนการคัดเลือกทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์จากศิลปินแห่งชาติ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะทาง ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์นี้ ได้มีแนวคิด ที่ได้จากการขับเสภาในละครเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ซึ่งผู้วิจัยมีความประทับใจ ในบทพระราชนิพนธ์ รัชกาลที่ 2 ตัวละครเอกในเรื่องคือ ขุนแผน นางวันทอง ม้าสีหมอก มีเพลงที่บรรจุ ขับร้อง เช่น เพลงแขกลพบุรี 2 ชั้น เพลงเชิดจีน เพลงแขกประเทศ เกาขับเสภา ในตอนที่มีความไพเราะ เหมาะสมได้บรรจรรสในการฟังทั้งการแสดงก็มีความสุขสนุกสนาน ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกบทมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยได้สัมภาษณ์ท่านศิลปินแห่งชาติและผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะทางเพื่อให้ได้มาซึ่งความเหมาะสม และความสามารถ นำไปใช้ในงานสร้างสรรค์เป็นบทความภาษาอังกฤษได้ โดยได้รับการพิจารณา คัดเลือกบทละครเสภาเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี จากท่านผู้เชี่ยวชาญ ศิลปินแห่งชาติ และท่านผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดุริยางคศิลป์ไทยโดยมีเกณฑ์การคัดเลือกบทที่จะนำไปแปล เป็นภาษาอังกฤษมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

- เป็นบทละครเสภาเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอนขุนแผนพานางวันทองหนี บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่สองที่ได้รับความนิยมและนำมาใช้จัดการบรรเลง-ขับร้อง ประกอบการแสดงที่เคยได้รับความนิยม

- เป็นบทละครเสภาเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนีที่มีการบรรยายถึงการรำล้าด้วยความอาลัยอาวรณ์ต่อสภาพความเป็นอยู่ของนางวันทองที่มีความผูกพันต่อความสุขในเรือนขุนช้าง ซึ่งมีบทกลอนสุภาพที่ไพเราะและมีความหมายที่แสดงออกของตัวละครอย่างนางวันทองที่เป็นตัวละครเอกในเรื่องนี้

- เป็นบทละครที่ได้รับความนิยม ที่โบราณจารย์ ได้นำบทละครบางบทมาบรรจุใส่บทเพลงที่ได้รับความนิยมจนถึงปัจจุบันเช่นเพลงแขกกลพบุรีเถา เพลงแขกบรเทศ เถา และเพลงเชิดจีน ซึ่งเป็นบทและตอนที่มีบทประพันธ์ที่ไพเราะและความหมายชัดเจนที่ได้รับความนิยมด้วยบทกลอนต่างๆ ที่ได้นำมาบรรจุเพลงที่ได้รับความนิยมมาจนถึงปัจจุบัน

- เป็นบทละครที่สามารถนำมาแปลเป็นภาษาอังกฤษอังกฤษแบบเอาความและตีความเป็นภาษาอังกฤษได้ชัดเจนเข้าใจง่ายสามารถนำไปใช้ในการบรรเลงขับร้องขับเสภาได้เป็นอย่างดี

- บทละครเสภาเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี มีตัวละครเอกของเรื่องคือ ขุนแผน นางวันทอง ม้าสีหมอก มีการดำเนินเรื่องที่สนุกสนานน่าติดตามและผู้ชมผู้ฟังเข้าใจง่าย

2) การดำเนินการสร้างสรรค์งานการขับเสภาละครเรื่องขุนช้างขุนแผนตอนขุนแผนพานางวันทองหนี

- การสร้างแนวคิดการสร้างสรรค์การขับเสภาภาษาอังกฤษผู้วิจัยมีความสนใจในการขับเสภา มาจากประสบการณ์การทำงานในปัจจุบัน ที่มีการเรียนการสอนเป็นส่วนหนึ่งในรายวิชาของศิลปศึกษา ในหลักสูตรศิลปบัณฑิตสาขาวิชาดุริยางคศิลป์ไทย ในรายวิชาทักษะการขับเสภา และการพากย์เจรจา ซึ่งในรายวิชานี้จะมีการเรียนการสอนการขับรับเสภา และการเรียนตั้งแต่การขับเสภาไหว้ครูการขับเสภาทั่วไป ในบทละครเสภา เรื่องขุนช้าง ขุนแผน

- การแปลบทไหว้ครูและวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนตอนขุนแผนพานางวันทองหนี ภาควิชาภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยได้คัดเลือกบทไหว้ครูของครูแจ้ง คล้ายสีทอง (ศิลปินแห่งชาติ) และเป็นต้นแบบทางร้องของกรมศิลปากรที่นิยมนำมาเผยแพร่และใช้ในการ ขับไหว้ครูในกรมศิลปากรโดยคัดบทตอนเฉพาะสำคัญ มาแปลเป็นภาษาอังกฤษ

- การแบ่งคำวรรคตอนภาษาอังกฤษจากบทไหว้ครูเสภาและบทวรรณคดี เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ให้เหมาะสมกับการบรรจุทำนองการขับเสภาและการขับร้อง

- การบรรจุนามองขับเสภา และบรรจุเพลงขับร้องในบทไหว้ครูและบทละครเสภา เรื่องขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ

6.1.2 ในบทละครเสภา เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ได้ใช้วิธีการแปลจากวรรณคดีไทย เป็นภาษาอังกฤษ ที่ใช้หลักการแปลแบบตีความร้อยกรอง และวิธีแปลคำกึ่งตรงตัว เพื่อให้บทละครภาคภาษาอังกฤษ มีความหมายใกล้เคียงกับบทละครภาคภาษาไทยให้มากที่สุด และพยายามแปลให้ความหมายมีความใกล้เคียง ให้ผู้ฟัง ฟังแล้วเกิดความเข้าใจในเนื้อความ ซึ่งบางคำใช้คำทับศัพท์ หลายๆคำที่เป็นคำเฉพาะ เช่น ชื่อตัวละคร ชื่อต้นไม้ ดอกไม้ ซึ่งคำบางคำก็ควรต้องใช้ทับศัพท์ เพื่อให้คงความเป็นไทยของเรา และสามารถสื่อสารให้เข้าใจในเนื้อความได้ชัดเจนที่สุด สามารถนำมาแบ่งวรรคตอนในการขับเสภาและการขับร้องได้ ผู้วิจัยจึงต้องนำหลักทฤษฎีการแปลเข้ามาใช้ในการแปลได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน ของบทละครเสภา เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ได้อย่างใกล้เคียงกับความหมายของบทละครภาษาไทยที่สุด

6.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ การขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ พบประเด็นต่างๆ ที่สำคัญ ผู้วิจัยขอนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ตามกระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ การขับเสภาละคร เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยได้มีแนวคิดความประทับใจ ในบทละครเสภา เรื่องขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ประทับใจในบทละครที่มีความไพเราะ ของบทกลอนสุภาพ และความไพเราะทางด้านเพลงที่ใช้บรรจุบทร้องมีบทกลอนที่แสดงสื่ออารมณ์ ในการฟังได้เป็นอย่างดี ทั้งเพลงแขกลพบุรี เถา เพลงเชิดจีน และเพลงแขกบรเทศ เถา ซึ่งเป็นเพลง ที่ได้รับความนิยม โดยบทละครตอนนี้ ได้รับการพิจารณาตรวจสอบและได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ศิลปินแห่งชาติ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดุริยางค์ศิลป์ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแปลภาษาอังกฤษ ซึ่งจะต้องนำข้อมูลต่างๆมาใช้เป็นแนวทางในการคัดเลือกบทและแปลบทละครเสภาเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

1) การสร้างแนวคิดการสร้างสรรคการขับเสภา บทละครเสภา เรื่องขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ

2) การคัดเลือกบทไหว้ครูเสภา บทละครเสภา เรื่องขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี มาแปลเป็นภาษาอังกฤษ

3) การแบ่งคำวรรคตอนบทไหว้ครูเสภา และบทละครเสภา เรื่องขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ ให้ถูกต้องตามความหมายและศัพท์ภาษาอังกฤษ

4) การบรรจุนามองขับเสภา และบรรจุเพลงขับร้องในบทไหว้ครูเสภา และบทละครเสภา เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ให้เหมาะสมกับบทบาทของตัวละคร อารมณ์ ที่ถูกต้องตามความหมายของบทละครได้อย่างถูกต้อง

ประเด็นที่ 2 ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ตามกระบวนการ การขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี แปลจากร้อยกรองในวรรณคดีไทยเป็นภาษาอังกฤษ โดยใช้หลักการแปล แบบตีความร้อยกรองและวิธีการแปลคำกึ่งตรงตัวซึ่งเหมาะกับการแปลกวีนิพนธ์หรือวรรณคดีที่เป็นร้อยกรอง ผู้วิจัยสังเกตเห็นได้ว่า ใช้การแปลแบบเอาความมากที่สุด เหตุเพราะว่าบทร้อยกรองในภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาต้นฉบับ มีการประพันธ์ที่ใช้ศัพท์สละสลวย เพื่อสร้างความคล้องจองตามระบบฉันทลักษณ์ ของไทย และความหมายของคำที่ใช้ในการประพันธ์บทร้อยกรองนั้น จะต้องแปลอีกชั้น ฉะนั้นการใช้ ภาษาอังกฤษแปลจากภาษาต้นฉบับ จะไม่สามารถแปลแบบเอาคำหรือความหมายตรงตัวได้เลย จะเห็นได้จากบทในการขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผนตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ดังนี้

บทขับเสภาไหว้ครู ทั้งหมด มี 12 บรรทัด

บรรทัดที่ 1 ใช้หลักการแปลความหมายตรงตัว 1 ครั้ง การแปลแบบเอาความ 1 ครั้ง
 บรรทัดที่ 2 ใช้หลักการแปลความหมายตรงตัว 4 ครั้ง การแปลแบบเอาความ 1 ครั้ง
 บรรทัดที่ 3 ใช้หลักการแปลความหมายตรงตัว 2 ครั้ง การแปลแบบเอาความ 2 ครั้ง
 บรรทัดที่ 4 ใช้หลักการแปลความหมายตรงตัว 1 ครั้ง การแปลแบบเอาความ 2 ครั้ง
 บรรทัดที่ 5 ใช้หลักการแปลความหมายตรงตัว 2 ครั้ง การแปลแบบเอาความ 1 ครั้ง
 บรรทัดที่ 6 ใช้หลักการแปลความหมายตรงตัว 1 ครั้ง การแปลแบบเอาความ 2 ครั้ง
 บรรทัดที่ 7 ใช้หลักการแปลความหมายตรงตัว 1 ครั้ง การแปลแบบเอาความ 1 ครั้ง
 บรรทัดที่ 8 ใช้หลักการแปลความหมายตรงตัว 3 ครั้ง การแปลแบบเอาความ 2 ครั้ง
 บรรทัดที่ 9 ใช้หลักการแปลความหมายตรงตัว 2 ครั้ง ไม่มีการแปลแบบเอาความ
 บรรทัดที่ 10 ใช้หลักการแปลความหมายตรงตัว 3 ครั้ง ไม่มีการแปลแบบเอาความ
 บรรทัดที่ 11 ใช้หลักการแปลความหมายตรงตัว 4 ครั้ง ไม่มีการแปลแบบเอาความ
 บรรทัดที่ 12 ใช้หลักการแปลความหมายตรงตัว 1 ครั้ง การแปลแบบเอาความ 2 ครั้ง

เพลงแขกลพบุรี มีทั้งหมด 8 บรรทัด

บรรทัดที่ 1 ใช้หลักการแปลความหมายตรงตัว 2 ครั้ง การแปลแบบเอาความ 1 ครั้ง
 การแปลแบบทับศัพท์ 1 ครั้ง

บรรทัดที่ 2 ใช้หลักการแปลความหมายตรงตัว 2 ครั้ง การแปลแบบเอาความ 1 ครั้ง
 บรรทัดที่ 3 ใช้หลักการแปลความหมายตรงตัว 2 ครั้ง ไม่มีการแปลแบบเอาความ
 บรรทัดที่ 4 ไม่มีการใช้การแปลแบบตรงตัว แต่ใช้หลักการแปลแบบเอาความ 2 ครั้ง
 บรรทัดที่ 5 ไม่มีการใช้การแปลแบบตรงตัว แต่ใช้หลักการแปลแบบเอาความ 2 ครั้ง

เพลงแขกบรเทศ เถา มีทั้งหมด 6 บรรทัด

บรรทัดที่ 1 ไม่มีการใช้การแปลแบบตรงตัว แต่ใช้หลักการแปลแบบเอาความ 2 ครั้ง
 บรรทัดที่ 2 ไม่มีการใช้การแปลแบบตรงตัว แต่ใช้หลักการแปลแบบเอาความ 2 ครั้ง
 บรรทัดที่ 3 ใช้หลักการแปลความหมายตรงตัว 1 ครั้ง การแปลแบบเอาความ 1 ครั้ง
 บรรทัดที่ 4 ใช้หลักการแปลความหมายตรงตัว 2 ครั้ง ไม่มีการแปลแบบเอาความ
 บรรทัดที่ 5 ใช้หลักการแปลความหมายตรงตัว 4 ครั้ง การแปลแบบเอาความ 1 ครั้ง
 บรรทัดที่ 6 ใช้หลักการแปลความหมายตรงตัว 2 ครั้ง ไม่มีการแปลแบบเอาความ

6.3 ข้อเสนอแนะ

6.3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในการทำสร้างสรรค์เรื่อง ขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญในการสร้างสรรค์ทางร้องเพื่อนำไปใช้ได้กับการแสดงนาฏศิลป์ไทย และสร้างสรรค์เพื่อใช้ขับร้องในระดับสากล หลายๆประเทศที่สนใจในศิลปะวัฒนธรรมไทย สามารถนำทละครฉบับนี้ไปใช้ได้ และสามารถนำไปบูรณาการกับงานสร้างสรรค์ไม่ว่าจะเป็นทางนาฏศิลป์ไทยหรือนาฏศิลป์สากล หรือดนตรีสากลได้

6.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

จากที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่อง กระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ การขับเสภาละครเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนแผน พานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ มีข้อเสนอแนะว่าผู้วิจัยท่านอื่นสามารถสร้างสรรค์ทางขับร้องภาคภาษาอังกฤษในบทละคร หรือบทโขนในตอนอื่นๆได้ เพื่อเป็นการพัฒนาทางด้านคีตศิลป์ไทย ดนตรีไทย และนาฏศิลป์ไทยให้สู่ระดับสากลในอนาคตได้

บรรณานุกรม

- จตุพร สีม่วง. (2543). **ลีลาการขับเสภาไทย**. ปริญญาานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจตชรินทร์ จิรสันติธรรม. (2553). **ทฤษฎีการขับร้องเพลงไทย**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ณรงค์ชัย ปิฎกรัศ. (2563). **ทฤษฎีเพื่อการวิจัยและสารัตถบทดนตรี**. พิมพ์ครั้งที่ 1. ลพบุรี: โรงพิมพ์นาคูริยางค์.
- ดวงใจ อมาตยกุล. (2545). **วรรณคดีเพลงร้อง**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. (2470). **ตำนานเสภา**. พระนคร : โรงพิมพ์ไท.
- ท้วม ประสิทธิ์กุล. (2535). **ท้วม ประสิทธิ์กุล**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.
- บุญตา เขียนทองกุล. (2553). **อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ นายแจ้ง คล้ายสีทอง ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (คีตศิลป์ไทย)**. กรุงเทพฯ: นุชาการพิมพ์.
- เบญจวรรณ ส่งสมบูรณ์. (2540). **บทละครเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน : การศึกษาในเชิงวรรณคดีวิเคราะห์**. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัชร โภคาสัมฤทธิ์. 2549. **การแปลอังกฤษเป็นไทย: ทฤษฎีและเทคนิค**. กรุงเทพฯ: พูนพิศ อมาตยกุล. (2527). **ดนตรีวิจักษ์**. เอกสารประกอบการศึกษาวิชาดนตรีวิจักษ์ มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิชาการและงานพิมพ์ บริษัท เกียรติธุรกิจฯ จำกัด.
- เพ็ญศรี เคียงศิริ.(มกราคม - มิถุนายน 2559).**เคล็ดลับการแปลวรรณกรรม**.วารสารการแปลและการล่าม ปีที่1 ฉบับที่1.
- มนตรี ตราโมท. (2507). **ศัพท์สังคีต**. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.
- _____. (2540). **การละเล่นของไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ยมโดย เพ็งพงศา. (2541). **ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณศิลป์กับคีตศิลป์ในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน**. รพินทร์ ณ ถลาง. (2544). **เอกสารประกอบการสอนวิชาการแปลวรรณกรรมสำหรับเด็ก**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2540) **สารานุกรมดนตรีไทย-ภาคคีตะดุริยางค์**. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- _____. (2545) **สารานุกรมดนตรีไทย-ภาคคีตะดุริยางค์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี สหมิตรพริ้นติ้ง.
- รายงานการวิจัย ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายได้คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วัลยา วิวัฒน์ศร.(กรกฎาคม - ธันวาคม 2544).**การแปลวรรณกรรม**.วารสารอักษรศาสตร์ ปีที่ 30.
- วิรัช สงเคราะห์ (2555). **รูปแบบการขับเสภาทางพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน)**. ปริญญาานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ศรีนิวาสน์, จี. (2534). **สุนทรียศาสตร์ : ปัญหาและทฤษฎีว่าด้วยความงามและศิลปะ**. สุเชาว์ พลอยชุม แปล. กรุงเทพฯ: ภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิริลักษณ์ ทวีภิรุ่งทวี. (2547). **การแปลสำนวนจากนวนิยายภาษาไทยของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมชเป็นภาษาอังกฤษ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิลปากร, กรม. (2505). **วรรณคดีไทย เล่าขุนช้าง-ขุนแผน ฉบับหอพระสมุด**. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนคร : กรมศิลปากร.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สัญญาวิ สายบัว. (2550). **หลักการแปล**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2542). **เรื่องราวทำเพลง ดนตรีและนาฏศิลป์ชาวสยาม**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- สุพรรณ ปิ่นมณี.(2555).**แปลผิดแปลถูก**.กรุงเทพมหานคร.สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาพร มากแจ้ง. (2535). **กวีนิพนธ์ไทย**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุริยพงษ์ บุญโกล. (2553). **สอนขับร้องเพลงไทย**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Larson, M.L. 1998. **Meaning-Based Translation: A Guide to Cross-Language Equivalence**. USA: University Press of America
- Nida,E.A.and Taber,C.R.1969.**The Theory and Practic of Translation**.Leiden:EJ.Brill.
- Ruchirawan, M. (1984). **Linguistics: Towards a descriptive model of Thai-English translation**. (Doctoral dissertation, Georgetown University, Washington, D.C.)

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
โน้ตเพลงละครเสภาเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน
ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี

โน้ตทำนองขับเสภาไหว้ครู

-- ล ล	- ลท - ลท	--- ซ	-- ล ล
-- Two hands	- raise - up	--- and	-- wanta

--- ล	-- ลท ซ	--- ล	-- ซ ล	--- ซ	-- ล ล
--- pay	-- respect	--- to	-- Buddha	--- and	-- Dharma

--- ซ	-- ล รืล	- ซม - ล	- รื - ซ	--- ล	- รืล ซ ล
--- the	-- holy	--- Sang	--- ha	--- du	- ly - so

ทำนองขับเสภาไหว้ครู สามชั้น

----	--- กรืก	----	--- กรืก
----	--- รื	--- รื	- ดํ ด้ รื
----	--- gan	--- ฮือ	- ฮือฮือ ฮือ ges

----	--- กรืก	--- กรืก	--- กรืก
- ดํ --	- ดํ - รื	- ดํ - รื	----
- ฮือ --	- and - jum	--- na	----

----	- แก้ว - แก้ว	----	- แก้ว - แก้ว
--- ดํ	--- รื	- ดํ - รื	- ดํ --
--- เออ	--- เฮอ	- เออ - เฮอ	- เออเอ๋ย --

-----	--- กรัก	--- กรัก	--- กรัก
-----	--- รุ	--- รุ	- ดัฒ ดัฒ รุ
-----	--- are	--- อือ	- อืออือ อือ here

-----	--- กรัก	-----	--- กรัก
-----	--- รุ	- มุ - ชุ	- มุ - มุ
-----	--- the	- อือ - fron	--- tier

-----	--- กรัก	--- กรัก	--- กรัก
-----	-- รุ รุ	-- รุ รุ	-----
-----	-- Sume	-- ru world's	-----

-----	- แก้ว - แก้ว	-----	- แก้ว - แก้ว
--- ดุ	--- รุ	- ดุ - รุ	- ดุ - -
--- เออ	--- เฮอ	- เออ - เฮอ	- เออเออ - -

-----	--- กรัก	--- กรัก	--- กรัก
-----	--- รุ	--- รุ	- ดัฒ ดัฒ รุ
-----	--- re	--- อือ	- อืออือ อือ nown

-----	--- กรัก	-----	--- กรัก
-----	--- ชุ	- มุ ดุ รุ	มุ รุ ชุ มุ มุ
-----	--- earth	- อือ อือ อือ	อืออือ อืออือ water

-----	--- กรัก	--- กรัก	--- กรัก
- รุ ดุ - รุ มุ	--- รุ	--- รุ	-----
--- อือ	--- wind	--- fire	-----

----	- แก้ว - แก้ว	----	- แก้ว - แก้ว
--- ดั	--- รุ	- ดั - รุ	- ดัล - -
--- เออ	--- เฮอ	- เออ - เฮอ	- เออเอ๋ย - -

----	--- กรัก	--- กรัก	--- กรัก
----	--- รุ	--- รุ	- ดัท ดัรุ รุ
----	--- all	--- ฮือ	- ฮือฮือ ฮือ four

----	--- กรัก	----	--- กรัก
----	--- มั	- - ดั รุ	มัรุ ชั่ม รุ มั
----	--- are	- - ฮือ ฮือ	ฮือฮือ ฮือฮือ the core

----	--- กรัก	--- กรัก	--- กรัก
----	--- รุ	- - รุ รุ	--- รุ
----	--- e	--- le ments	----

----	- แก้ว - แก้ว	----	- แก้ว - แก้ว
--- ดั	--- รุ	- ดั - รุ	- ดัล - -
--- เออ	--- เฮอ	- เออ - เฮอ	- เออเอ๋ย - -

----	--- กรัก	--- กรัก	--- กรัก
----	- รุ - รุ	- รุ - รุ	- ดัท ดัรุ รุ
----	- of - as	- ฮือ - ฮือ	- ฮือฮือ ฮือ all

ทำนองขับเสภาไหว้ครู สองชั้น

-----	--- แก้ว	--- กรีก	--- กรีก
-----	--- ล	--- ลท	--- ซ
-----	--- pay	--- res	--- pect

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรีก	--- แก้ว
--- ล	- ล - รัด	- ชม - ซ	- ล - รัด
--- to	- fa - ther	--- and	- mo - ther

-----	--- แก้ว	--- กรีก	--- กรีก
- - ซ ม	--- ล	- ล ซฟ ซล	- ซ - ลท
-----	--- all	- อื่อ อื่ออื่อ อื่อ	- the - great

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรีก	--- แก้ว
--- ลท	ล รัด - ชม	- ลท - ล	--- ล
--- teach	- cher - -	--- as	- re - call

-----	--- แก้ว	--- กรีก	--- กรีก
-----	- ซ - ซ	--- ล	- ชม ม มซ
-----	- na - ra	--- อื่อ	- อื่ออื่อ yana

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรีก	--- แก้ว
--- ม	- ชร - ด	- รม - รม	- ด - ร
--- ru	- ler - -	- of - us	- อื่อ - all

-----	--- แก้ว	--- กรัก	--- กรัก
-----	-- ล ล	--- ล	- ซฟ ซล ล
-----	-- slum	--- อื้อ	- อื้ออื้อ bers

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรัก	--- แก้ว
--- ล	- รืล - ชม	- ซ ล ซ	- ฟ ซล ล
--- un	- der --	- celestial	- อื้อ อื้อ sea

-----	--- แก้ว	--- กรัก	--- กรัก
-----	--- รื	- ท ซ ล	- ทล รืท ท
-----	--- seats	- อื้อ อื้อ อื้อ	- อื้ออื้อ อื้ออื้อ on

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรัก	--- แก้ว
-- ซ ล	- ลท --	- ล - ล	--- ล
-- the throne	- of --	- Na - ga	--- King

-----	--- แก้ว	--- กรัก	--- กรัก
-----	--- ล	--- ลท	- ล - รืล
-----	--- eyes	--- clos	- อื้อ - sing

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรัก	--- แก้ว
- ชม - ลท	ล ลท --	- ล - ล	--- รืล
--- not	awake --	- to - a	--- ny

-----	--- แก้ว	--- กรัก	--- กรัก
--- ชม	--- ซ	--- ล	- ชม - ซร
-----	--- hold	--- อื้อ	- อื้ออื้อ - ding

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรัก	--- แก้ว
- ด - ร	- รม - -	- ด - ร	- ร - ร
--- conch	- mace - -	- chak - kra	- all - three

----	--- แก้ว	--- กรัก	--- กรัก
----	--- ชู	- ล - ล	ชฟ ชล ล ล
----	--- a	- อ้อ - อ้อ	อ้ออ้อ อ้อ vatars

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรัก	--- แก้ว
--- ชู	- ชู - -	- ชู - ชู	- ฟ ชล ล
--- in	- to - -	- lord - ra	- อ้อ อ้อ ma

----	--- แก้ว	--- กรัก	--- กรัก
----	--- ท	--- รุ	--- ล
----	--- pay	--- res	--- pect

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรัก	--- แก้ว
- ท - ล	- ล - ล	- ช - ล	--- รัล
--- to	- brah - ma	- the - dei	--- ty

----	--- แก้ว	--- กรัก	--- กรัก
- - ช ม	--- ลท	--- ล	--- รัล
----	--- grace	--- full	- - ly

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรัก	--- แก้ว
- ชม- ลท	ล รัล - ชม	ล ล - ล	- - ล ล
--- ri	- ding - -	swan - flies	- - a far

-----	--- แก้ว	--- กรีก	--- กรีก
-----	--- ล	--- ลท	--- ช
-----	--- pay	--- res	-- pect

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรีก	--- แก้ว
- ล - ม	- ร - -	- ม - ร	--- ร
--- to	- lord - -	- อื่อ - shi	--- va

-----	--- แก้ว	--- กรีก	--- กรีก
-----	--- ซฟ	--- ช	- ช - -
-----	--- lord	--- na	- rai - -

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรีก	--- แก้ว
--- ช	- ช - -	--- ล	ซฟ ซล ล ล
--- ra	- ma - -	--- thi	อื่ออื่อ อื่อ bodi

-----	--- แก้ว	--- กรีก	--- กรีก
-----	--- ท	--- ท	- ล - ท
-----	--- pay	--- ho	- mage - -

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรีก	--- แก้ว
--- ล	- ล - ลท	- ช - ล	- ล - ล
--- to	- her - mits	- and - gan	- dhar - vas

-----	--- แก้ว	--- กรีก	--- กรีก
-----	--- ลท	- ช - -	-- ล ลท
-----	--- vish	- อื่อ - -	-- shnu

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรัก	--- แก้ว
--- ล	- ล -	- ล - ล	- ซฟ ซล ล
--- de	- va -	- all - migh	- อื้ออื้อ อื้อ ty

----	--- แก้ว	--- กรัก	--- กรัก
----	--- ช	--- ล	- ชม ม ชร
----	--- cre	--- ฮือ	- อื้ออื้อ ation

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรัก	--- แก้ว
- ด - รม	- ร -	- ร - รม	- ด - ร
--- of	- all -	- ar - tis	- อื้อ - try

----	--- แก้ว	--- กรัก	--- กรัก
----	--- ลท	- ล - ล	- ซฟ ซล ช
----	--- since	- อื้อ - ฮือ	- อื้ออื้อ อื้อ the

--- แก้ว	--- แก้ว	--- กรัก	--- แก้ว
- ล - ช	ช ช - ฟ	- ล - ซฟ	- ซฟ ซล ล
--- be	ginning -	- of - the	- อื้ออื้อ อื้อ earth

โน้ตทำนองร้องเพลงแขกกลพบุรี

				-	+	-	+
--- ล	--- ท	- ม - ร	- ท - ล	----	--- ล	- ล ล ล	- ล - ล
----	----	----	----	----	----	----	----

-	+	-	+	-	+	-	+
--- ล	- ช - ล	--- ล	- ล - -	--- ท	- ลช - -	--- รล	- ช ล ล
--- I	- bid - you	--- fare	- well - -	--- ฮือ	- อืออือ - -	--- O	-- Lamduan

-	+	-	+	-	+	-	+
- ร - ร	- ม - ลม	--- ร	- มฟ - ม	--- ฟ	- มร - มช	- ล ช ช	- ล - -
- and - Ked	--- kaew	----	- Phi - kul	--- ฮือ	- อืออือ - อือ	- ยี่ - ลุ่น	- ลี - -

-	+	-	+	-	+	-	+
- ร - ท	- ท - ท	--- ล	- - ล ล	--- ท	- ลช - -	--- ล	- ล - -
--- I	- will - be	--- far	- - away	--- ฮือ	- อืออือ - อือ	--- from	- thee - -

-	+	-	+	-	+	-	+
--- ลม	- ร ม ม	--- ม	- ม - ม	--- ฟ	- มร - มช	- ล - ล	ล ล - -
--- O	-- Jampee	--- when	- do - I	--- ฮือ	- อืออือ - อือ	- see - you	again - -

-	+	-	+	-	+	-	+
--- ช	- ลล ท -	--- ล	- ลท - -	- ล - ท	- ลช - -	--- ล	- ช - ล
--- the	- sweet - -	--- fra	- grance - -	- อือ - ฮือ	- อืออือ - -	--- will	- fade - -

-	+	-	+	-	+	-	+
----	- - ม ม	--- ร	- ม - ฟ	- ม - ฟ	- มร - มช	--- ลท	- ลล - -
----	- - decay	--- and	- lose - -	- อือ - ฮือ	- อืออือ - อือ	--- good	- smell - -

-	+	-	+	-	+	-	+
----	-- ล ล	--- ล	- ล - ลท	- ล - ท	- ลช --	--- ช	- ล --
----	--the blooms	--- will	- all - wilt	- อือ - อือ	- อืออือ --	--- and	- frail --

-	+	-	+	-	+	-	+
--- ม	--- ม	--- ม	-- มพ ม	--- พ	- มร - มช	- ล - ล	- ล --
--- soon	--- they	--- will	-- wither	--- อือ	- อืออือ - อือ	- in - no	- time --

-	+	-	+	-	+	-	+
--- รุ	- ท - ท	--- ล	- ลท - ล	- ล - ท	- ลช --	-- ลท ล	ช ลท - ล
--- good	--- bye	--- my	- fruit - ful	- อือ - อือ	- อืออือ --	-- little	- trunks --

-	+	-	+	-	+	-	+
--- ม	- มพ - มพ	--- ม	--- ม	- ร ม พ	- มร - มช	--- ล	ล ล --
--- my	- heart - sunk	--- go	--- ing	-- อือ อือ	- อืออือ - อือ	--- to	the wild --

-	+	-	+	-	+	-	+
--- ล	-- ล ล	--- ล	-- ล ลท	- ล - ท	- ลช --	-- ล ล	ล ลท - ล
--- far	-- away	--- in	-- forest	- อือ - อือ	- อืออือ --	-- I will	reside --

-	+	-	+	-	+	-	+
--- มพ	ม ม --	--- ร	- มพ --	- ม - พ	- มร - มช	- ล - ล	- ล --
--- mos	quitoes --	--- and	- lice --	- อือ - อือ	- อืออือ - อือ	- will - crawl	- through --

-	+	-	+	-	+	-	+
--- รุ	- รุ - ท	--- ล	--- ล	- ล - ท	- ลช --	--- ล	ล ล ช ล
--- roots	- of - trees	--- will	--- be	- อือ - อือ	- อืออือ --	--- my	Pillow --

-	+	-	+	-	+	-	+
-- ม ม	--- มพ	--- ม	- ม --	- ม - พ	- มร - มช	- ล - ล	- ลท - ล
- - star	--- light	--- will	- shine --	- อือ - อือ	- อืออือ - อือ	- through - so	- sad --

-	+	-	+	-	+	-	+
- - ลท ล	- ช - ล	- - - ช	- ลล - -	- ล - ท	- ลช - -	- - ล ล	ช ล - -
- - walking	- - - down	- - - the	- stair - -	- อื้อ - อื้อ	- อื้ออื้อ - -	- - sorrow	- grew - -

-	+	-	+	-	+	-	+
- - - ลท	- - - ลท	- - - ล	- ล - -	- - รื ท	- ล ทล ล	- ช - ทล	- ล - -
- - - heart	- - - broke	- - - in	- two - -	- - ฮึง เงอ	- เออ เอะเริง เอย	- เอ่อ - เอะเริง	- เงอ - -

-	+	-	+	-	+	-	+
- - - ช	- - - ลท	- - ล ทรี	- มรี - รื	- - - -	- - - -	- - ท ท	- - - ท
- - - เอ่อ	- - - เอย	- - - เอ่อ เอย	- เอะเริง - เอย	- - - -	- - - -	- - the eyes	- - - burned

-	+	-	+	-	+	-	+
- - - -	- - - -	- - รื ท	- ล ทล ล	- - - -	- - - ล	- ล ล ล	- ล - ล
- - - -	- - - -	- - ฮึงเอย	- เอะ เอะเริง เอย	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

โน้ตทำนองขับเสภาไทย

- กรี้ - กร้อ	- กรี้ - กร้อ	- กรี้ - กร้อ	- กรี้ - กร้อ
- - - ล	- รื ล ท	- ลซ - ล	- ทล รืท ท
- - - Khun	- - อื่อ อื่อ	- อื่ออื่อ - อื่อ	- อื่ออื่อ อื่ออื่อ phaen

- กรี้ - กร้อ	- กรี้ - กร้อ	- - - แก้ว	- กรี้กร กรี้กร -
- รื - ล	ซ ม ล ล	- - ลท	- ซ - ล
- อื่อ - said	- - my dear	- - - don't	- - - cry

กรี้ กร้อ กรี้ กร้อ	กรี้ กร้อ กรี้ กร้อ	- - - แก้ว	- กรี้กร กรี้กร -
- ซ ลท ล	- ซ ล ล	- - - ล	- ท ลซ ซฟ
- it's not long	- and you will	- - - re	- อื่อ อื่ออื่อ turn

กรี้ กร้อ กรี้ กร้อ	กรี้ กร้อ กรี้ กร้อ	- - - -	- กรี้ - กร้อ
- ฟ ล ฟ	- ล ฟ ลมฟ	- ล ร ม	ร ม รด รฟ
- be with me	- admiring	- leaves and ferns	อื่อ อื่อ อื่ออื่อ อื่อ

- กรี้ - กร้อ	- กรี้ - กร้อ	- - - แก้ว	- กรี้กร กรี้กร -
- ลท - ลท	ล ทล ซฟ ล	- - ซ ซ	ล ซฟ ซล ล
- sit - back	อื่อ อื่ออื่อ and watch	- - swans	อื่อ อื่ออื่อ อื่อ play

กรี้ กร้อ กรี้ กร้อ	กรี้ กร้อ กรี้ กร้อ	- - - แก้ว	- กรี้กร กรี้กร -
- ซ ซ ล	- ซ - ซ	- - - ล	- ซ - ลซลซ
- in a month	- I - will	- - - send	- you - back

กรี้ กร้อ กรี้ กร้อ	กรี้ กร้อ กรี้ กร้อ	- - - แก้ว	- กรีก กรีก -
ม ม ชรด มชด	- ร - ร	- - - รม	- ร - รร
another month	- I - will	- - - take	- you - again

กรี้ กร้อ กรี้ กร้อ	กรี้ กร้อ กรี้ กร้อ	- กรี้ - กร้อ	- กรี้ - กร้อ
- ล - ลทช	- ล - ล	- - - ล	- - ล ลทลทลชลดมรี
- no - need	- to - cry	- - - or	- - re sent

- กรี้ - กร้อ	- กรี้ - กร้อ	- - - แก้ว	- กรีก กรีก -
- ล ล ล	- ช ช ช	- - ช ชฟ	ช ล ชฟชล ล
- no one knows	- when he'll be	- - o ver	อ้อ อ้อ อ้ออ้ออ้อ you

กรี้ กร้อ กรี้ กรีก	กรี้ กร้อ กรี้ กร้อ	- - - แก้ว	- กรีก กรีก -
- ช ล ช	- ช - ช	- - - ล	- ช ฟ ชลช
- beside him	- are - you	- - - hap	- py - อ้อ อ้ออ้อ

กรี้ กร้อ กรี้ กรีก	กรี้ กร้อ กรี้ กร้อ	- - - แก้ว	- กรีก กรีก -
- ม ช ร	- ร ร ร	- - ร รม	- ด - ร
- be with me	- you will be	- - rejoice	- - - ful

กรี้ กร้อ กรี้ กรีก	กรี้ กร้อ กรี้ กร้อ	- กรี้ - กร้อ	- กรี้ - กร้อ
ช ลท ลท ลล	ลท ล ร้ลช	- - - ลท	- - ช ลทลทลชลดมรี
The rich's not always	- bet - ter	- - - than	- - the poor

- กรี้ - กร้อ	- กรี้ - กร้อ	- กรี้ - กร้อ	- กรี้ - กร้อ
- ลท ลท ลทลทล	- ช ช ช	- - ล ช	ช ล ชฟชล ลทลรี
- which is good	- you will know	- - keep in	อ้อ อ้อ อ้ออ้ออ้อ mind

- กรี้ - กร้อ	- กรี้ - กร้อ	- - - แก้ว	- กรีก กรีก -
---------------	---------------	------------	---------------

โน้ตทำนองร้องเพลงเทพทอง ชั้นเดียว

			- +	- +	- +	- +	- +
-- รื ท	-- รื ท	- ท - ท	--- ล	- ท รื ท	-- รื ท	--- ล	--- ล
----	----	- no - more	--- word	----	----	--- O	--- you

- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +
----	--- ล	--- ล	- ล --	- ล - ล	--- ล	--- ล	--- ล
----	--- pa	--- ra	- mour --	- an - noy	--- me	--- no	--- more

- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +
----	- ล - ล	-- รื ท	-- ล ล	--- ท	- ลซ --	--- ท	--- ท
----	- I - will	-- ฮี อือ	-- decline	- an - noy	----	--- how	--- can

- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +
-- รื ท	-- รื ท	- ล - ล	- ลท - ล	----	--- ล	--- ล	- ล --
----	----	- I - be	- with - you	----	--- for	--- long	- time --

- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +
--- ล	--- ล	-- ล ลท	--- ล	----	- ล - ล	-- ล ลท	--- ล
--- can	--- I	-- believe	--- you	----	- do - you	-- deceive	--- me

- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +
-- รื ท	-- รื ท	--- ท	--- ท	-- รื ท	-- รื ท	--- ลท	--- ล
----	----	--- no	--- one	----	----	--- ask	--- you

- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +
----	- ล - ลท	--- ล	- ลท --	- ล - ลท	--- ล	--- ลท	--- ล
----	- to - pick	--- me	- up --	- then - take	--- me	--- back	--- here

- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +
----	- ล - ล	--- ท	- ล - ล	--- ช	----	--- ท	--- ท
----	- un - wil	----	- ling - ly	----	----	--- to	--- be

- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +
-- รื ท	-- รื ท	--- ล	-- ล ท	----	- ล - ล	--- ล	ช ล --
----	----	--- em	-- barrased	----	- by - peo	--- ple	- here --

- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +
--- ล	-- ล ท	--- ล	-- ล ท ล	----	- ล - ล	-- รื ท	- ล - ล
--- no	-- I don't	--- go	-- with thee	----	- I - pray	-- อื้ออื้อ	- อื้อ - you

--- ท	-- ล ช
--- อื้อ	-- อื้ออื้อ

โน้ตทำนองร้องเพลงทองย่อน

						-	+
----	----	----	----	-- คํ ํ	ซ ฟ - ซ	ล ซ คํ ํ	- ซ - ฟ
----	----	----	----	----	----	----	----

-	+	-	+	-	+	-	+
--- ซ	-- ซ ซ	- ฟ - ล	- ซ --	-- คํ ํ	- ซ ลซ ล	- ซฟ - ล	--- ล
--- I	-- only	--- teased	- you --	-- ฮี้ง เงอ	- เออ เออเิง เออ	- เออเอย - my	--- dear

-	+	-	+	-	+	-	+
- รํ - รํ	--- รํ	--- คํ	--- คํรํ	- คํ - รํ	- คํล --	-- ล ลคํ	- ล - ล
- I - pray	--- hear	--- me	--- please	- อื่อ - ฮื่อ	- อื่ออื่อ--	-- be as	--- sured

-	+	-	+	-	+	-	+
----	----	--- ซ	ซ ซ - ซ	- ล ซฟ ซล	-- คํ ซ	--- ฟ	- ฟ - ฟซ
----	----	--- I	adore - you	- ฮื่อฮื่อฮื่อเิง	-- ฮื่อ เอย	--- O	- my - heart

-	+	-	+	-	+	-	+
- ฟ - ซ	- ฟร --	--- ฟ	--- ซ	- ล ซฟ ซล	-- คํ ซ	--- ฟซ	- ฟ --
- อื่อ - ฮื่อ	- อื่ออื่อ --	--- เอย	--- เอย	- ฮื่อเอยเอยเิง	-- ฮื่อ เอย	--- is	- pure

-	+	-	+	-	+	-	+
--- ล	-- ล ล	--- ล	--- ล	----	--- ซล	-- ซ ซ	- ฟ - ซ
--- you	-- will be	--- se	--- cured	----	--- with	-- only	--- me

--- ล	- ซฟ --
--- ฮื่อ	- อื่ออื่อ --

โน้ตทำนองร้องเพลงเชิดจีน

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
-----	- รื ชื รื	- มื รื ชื รื	ดืท ดื - รืดื	--- ดืท	-- ดื ท	--- ดื	ฟื ท - ดืรื
-----	- khun - Phaen	- ฮืฮืฮื ฮื ฮืฮื	ฮืฮืฮื ฮืฮื - ฮืฮืฮื	--- said	-- then leads	--- si	- mok - horse

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- ดื - รืดื	--- ท	- รื - ดื	--- ท	- ท - ดืรื	--- รื	-- ดื ดืท	- ดื - รืดื
- ฮืฮื - ฮืฮืฮื	--- the	- sad - dle	-----	- a - cross	--- is	-- gleaming	- ฮืฮื - ฮืฮืฮื

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
-----	รื รืมื รื รื	ดื มืรื ชื รื	ดืท ดื - รืดื	--- ดืรื	- ดื - ท	--- ดื	- ดื ท ดื
-----	s wif - ly	- ฮืฮืฮื ฮื ฮืฮื	ฮืฮืฮื ฮืฮื - ฮืฮืฮื	--- like	--- the	--- blow	- ing - wind

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
-----	-- ดื ดื	-- ดื ดื	- ท --	- ดื - ดื	--- ท	- ดื - รืดื	-----
-----	-- we are	-- going	-----	- my - dear	--- ฮืฮื	- ฮืฮื - ฮืฮืฮื	-----

ออกทำนองร้องเชิดจีน ตัวที่ 1

	+	+	+	+	+	+	+
--- ม	- ช ม ซล	-- ดื ล	- ช ลช ล	- ชม ชื มื	- รื มืรื มื	- รืดื - รื	- มื รืดื รืมื
--- เอ่อ	- เฮอ เอ่อ เออ	-- ฮืง เจอ	- เออ เฮอเอ็ง เอ่อ	- เออเอ่อ ฮืงเจอ	- เออ เฮอเอ็ง เอ่อ	- เออเออ - เออ	- เฮอ เออเอ่อ เออ

	-	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
-----	--- ช	--- ล	- ชม - ชล	--- ดื	--- รื	- มื รืดื ร	- มืรื ชืมื มื
-----	--- เออ	--- เฮอ	- เออเอ่อ - เออ	--- เฮอ	--- เฮอ	- เฮอ เออเอ่อ เออ	- เฮอเออ เฮอเอ็ง เฮอ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
-----	--- ชื	--- ดื	-- ดื ดื	--- รื	- ดืท ดื รืมื	- ชืมื - รืดื	- มืรื - รื
-----	--- ฮื	--- come	-- to ride	--- ฮืฮื	- ฮืฮืฮื ฮืฮื ฮืฮื	- ฮืฮืฮื - ฮืฮืฮื	- ฮืฮืฮื - เออ

	-		-		-		-
----	--- มั	----	- ชุ - รุ	----	--- มั	----	--- ชุ
----	--- เอิง	----	--- เออ	----	--- เออ	----	--- เอย

	+
--- มัรุ	- รุ - ด้
----	----

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
--- ช	--- ล	- ชม - ช	- ลช ด้ล ล	----	- ด้ - ช	- ลช ด้ล	ช ล - ชม
--- เออ	--- เฮอ	- เออเอ่อ - เออ	- เออเออเออเออเออ	----	- ฮึง - เออ	- เออเออ ฮึงอ	เออเออ - เออเออ

	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
--- รุ	- มัรุ ชุ มั	- รุ มั	- รัม - รุ	----	ฟ ด้ - รุ	- ด้ รุ	--- ด้
--- เออ	- เออเออ ฮึง เออ	- เออเออ	- เออเออ - เออเออ	----	ฮึงเออ - เฮอ	- เออเออ	--- เออเออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
--- รุ	- รัม ด้	รุ มัรุ ชุ รุ	ด้ท ด้ - รุ	---- ด้	--- ท	----	- ด้รุ - ด้
--- he	-- soothed	อือ ฮือฮือ ฮือ ฮือ	อืออือ อือ - ฮือฮือ	--- her	--- and	----	- whis - pered

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- ท - ด้	--- รัม	--- ด้รุ	-- ด้ ท	----	- ด้รุ - ด้ท	--- ด้รุ	- ท - ด้
- อือ - อือ	--- ฮือฮือ	--- this	-- s teed	----	- of - fers	--- great	- อือ - flight

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----	รุ รัม - รัม	รุ มัรุ ชุ รุ	ด้ท ด้ - รุ	--- ด้รุ	- ท - ด้	--- ด้	-- ด้ ด้
----	sweet - heart	อือ ฮือฮือ ฮือ ฮือ	อืออือ อือ - ฮือฮือ	--- don't	--- be	--- ter	-- ri fied

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----	--- ด้ท	--- ด้ท	--- รุ	--- ด้	--- ท	- ด้ - รัม	----
----	--- the	--- beast	--- is	-- tired	--- อือ	- อือ - ฮือฮือ	----

ออกทำนองร้องเชิดจีน ตัวที่ 2

	+	+	+	+	+	+	+
--- ซ	- ม ซ ร	ด ร ม ซ	- ม ซ ร	- ล ด์ ซ	- ม ซ ร	ด ร ม ซ	- ม ซ ร
--- เออ	- เออฮึงเงอ	เอ่อเออเออเออ	- เออฮึงเงอ	- เออฮึงเงอ	- เออฮึงเงอ	เอ่อเออเออเออ	- เออฮึงเงอ

	-	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----	--- ซ	--- ล	- ซม - ซล	--- ด์	--- รี่	- มี่ รี่ ร	- มี่ รี่ มี่
----	--- เออ	--- เฮอ	- เออเอ๋อ - เออ	--- เฮอ	--- เฮอ	- เฮอ เออเอ๋อ เออ	- เฮอเออ เฮอเอ๋อ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----	--- ซี่	--- คี่	--- คี่	--- คี่	- ท คี่ รี่	- รี่ - รี่	- มี่ - รี่
----	--- ฮี	--- of	-- wait	--- ting	- อ้อ อ้อ อ้อ	- ฮี้อ - ฮี้อ	- ฮี้อ - เออ

	-		-		-		-
----	--- มี่	----	- ซี่ - รี่	----	--- มี่	----	--- ซี่
----	--- เอ็ง	----	--- เออ	----	--- เออ	----	--- เออ

	+
--- มี่	- รี่ - คี่
----	----

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
--- ซ	--- ล	- ซม - ซ	- ลซ คี่ ล	----	- คี่ - ซ	- ลซ คี่ ล	ซ ล - ซม
--- เออ	--- เฮอ	- เออเอ๋อ - เออ	- เฮอเออเฮอเอ๋อ	----	- ฮึง - เออ	- เฮอเออ ฮึงอ	เออเอ๋อ - เออเออ

	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
--- รี่	- มี่ รี่	-- รี่	- รี่ - รี่	----	ฟ คี่ - รี่	-- คี่ รี่	--- คี่
--- เออ	- เฮอเออ ฮึง เออ	-- เออเฮอ	- เออเฮอ - เออเอ๋อ	----	ฮึงเออ - เฮอ	-- เออเฮอ	--- เออเอ๋อ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
----	-- รี่	- มี่ รี่	คี่ คี่ - รี่	--- คี่	--- คี่	--- คี่	- คี่ - คี่
----	-- wanthong	- ฮี้อ ฮี้อ	ฮี้อฮี้อ - ฮี้อ	--- clap	--- ped	--- both	- her - hands

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
-----	--- ดั	- รั - ดั	-----	ดั ดั - ดั	-----	ดั ดั - ดั	ท ดั - รั
-----	--- an	- xious - ly	-----	stood - there	-----	sta - ring	- อื้อ - ฮื้อ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
-----	- รั - ดั	- รั - ดั	ดั ดั - ดั	-----	- รั - ดั	-----	- ดั - ดั
-----	- don't - be	- ฮื้อ ฮื้อ ฮื้อ	ฮื้อฮื้อฮื้อฮื้อ mad	-----	- at - me	-----	- dar - ling

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- ดั - รั	--- รั	- รั - ดั	-----	- รั - ดั	--- ท	- ดั - รั	-----
- ฮื้อ - ฮื้อ	--- let	- us - both	-----	- ride - you	--- ฮื้อ	- ฮื้อ - ฮื้อ	-----

ออกทำนองร้องเชิดจีน ตัวที่ 3

+	+	+	+	+	+	+	+
--- ซ	- ม - ซ	- ม - ลซ	- ม - ซ	--- ม	- ร - ม	- ซม - รด	- มร - รม
--- เออ	- เอ่อ - เออ	- เอ่อ - เฮอเออ	- เอ่อ - เออ	--- เออ	- เอ่อ - เออ	- เฮอเออ - เออเออ	- เฮอเออ - เออเออ

-	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
--- รด	--- ซ	--- ล	- ซม - ซล	--- ดั	--- รั	- รั - ดั	- รั - ดั
--- เออเออ	--- เออ	--- เฮอ	- เออเออ - เออ	--- เฮอ	--- เฮอ	- เฮอ เออเออ เออ	- เฮอเออ เฮอเออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
-----	--- ซ	--- รั	- รั - ดั	--- รั	- ดั - รั	- รั - ดั	- รั - ดั
-----	--- ฮื้อ	--- with	- out - fear	--- ฮื้อ	- ฮื้อฮื้อ ฮื้อ ฮื้อ	- ฮื้อฮื้อ - ฮื้อฮื้อ	- ฮื้อฮื้อ - เออ

-	-	-	-	-	-	-	-
-----	--- ม	-----	- ซ - รั	-----	--- ม	-----	--- ซ
-----	--- เออ	-----	--- เออ	-----	--- เออ	-----	--- เออ

	+
--- รั	- รั - ดั
-----	-----

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - ช	- - - ล	- ชม - ช	- ลช ดัล ล	- - - -	- ดัล - ช	- ลช ดัล ล	ช ล - ชม
- - - เออ	- - - เฮอ	- เออเอ่อ - เออ	- เฮอะเฮอะเฮอะเฮอ	- - - -	- ฮึง - เออ	- เฮอะเฮอ ฮึงฮอ	เออเฮ้อ - เออเออ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - รี้	- มรี้ ช ม	- - รี้ ม	- รี้ ม - รี้ดัล	- - - -	พี้ ดัล - รี้	- - ดัล รี้	- - - ดัล
- - - เออ	- เฮอะเฮอ ฮึง เออ	- - เออเฮอ	- เออเฮอ - เออเออ	- - - -	ฮึงเออ - เฮอ	- - เออเฮอ	- - - เออเอ่อ

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - -	- รี้ ช รี้	- - ช รี้	ดัล ดัล รี้ดัล	- - - ดัล	- ดัล - ดัล	- - - ดัล	- - - ดัล
- - - -	- khun - phaen	- - ฮี้ ฮี้	ฮี้ฮี้ ฮี้ ฮี้	- - - brought	- her - near	- - - the	- - - horse

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- ดัล - รี้ดัล	- - - ดัล	- ดัล พี้ ท	- - - ดัล	- - ดัล รี้ ดัล	- - - ท	- - - ท	- - - ดัล
- ฮี้ - ฮี้ฮี้	- - - tamed	- si - mok	- - - by	- - rubbing	- - - -	- - - is	- - - rear

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - รี้	รี้ มรี้ ช รี้	ดัล ดัล - รี้ดัล	ดัล ดัล - ดัล	- - - -	- ดัล - ดัล	- - - ดัล	- - - ดัล
- - - took	- ฮี้ ฮี้ฮี้ ฮี้ ฮี้	ฮี้ฮี้ ฮี้ - ฮี้ฮี้	Wanthong's - hand	- - - -	- and - drew	- - - her	- - - near

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - -	- - - ดัล	- - - ดัล	- - - ดัล	ดัล ดัล - ดัล	- ดัล - ท	- ดัล - รี้ดัล	- - - -
- - - -	- - - she	- - - shrieked	- - - when	the beast - licked	- ฮี้ - ฮี้	- ฮี้ - ฮี้ฮี้	- - - -

ออกทำนองร้องเชิดจีน ตัวที่ 4

+	+	+	+	+	+	+	+
- ม - ช	- ลช ดัล ล	- ดัล ช ร	- ม - ช	- ม - ลช	- ม - ช	- - - ม	- ร - ม
- เอ่อ - เออ	- เฮอะเฮอ ฮึงเออ	- เฮอะเฮอเออเออ	- เออ - เออ	- เอ่อ - เฮอะเฮอ	- เอ่อ - เออ	- - - เออ	- เอ่อ - เออ

+	+
- ชม - รด	- มร - รม
- เฮอะเฮอะ - เฮอะเฮอะ	- เฮอะเฮิง - เฮ้อ

	-	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -
-----	--- ช	--- ล	- ชม - ชล	--- ตั้	--- รี่	- มี่ รี่ ตี่ ร	- มี่ รี่ ชี่ มี่
-----	--- เออ	--- เฮอ	- เออเอ้อ - เออ	--- เฮอ	--- เฮอ	- เฮอ เออเอ้อ เออ	- เฮอะเฮอะ เฮอะเฮิง เฮอ

- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -
-----	--- ชี่	--- ตั้	--- ตั้	--- รี่	- ตั้ ตั้ รี่ มี่	- ชี่ มี่ - รี่ ตั้	- มี่ รี่ - รี่
-----	--- ฮี	--- her	--- palm	--- ฮี	- ฮี ฮี ฮี ฮี	- ฮี ฮี - ฮี ฮี	- ฮี ฮี - เออ

	-		-		-		-
-----	--- มี่	-----	- ชี่ - รี่	-----	--- มี่	-----	--- ชี่
-----	--- เอิง	-----	--- เออ	-----	--- เออ	-----	--- เออ

	+
--- มี่ รี่ ตั้	- รี่ - ตั้
-----	-----

โน้ตทำนองร้องเพลงแขกประเทศ (สามชั้น)

----	----	----	----	--- ล	-- ล ลดี	- ล - ล	-- ล ล
----	----	----	----	--- O	-- fairest	--- why	-- are you

					-		+
--- เออ	-เฮอ เออเออ เออ	--- เออ	-เฮอ เออเออ เออ	----	--- ดี	--- ช	-- ช ชล
--- ร	- ม รด รม	--- ช	- ล ชม ชล	----	--- ฮี	--- so	-- afraid

	-		+		-		+
ช ล - ชม	- ม - ช	- ม ช ม	- ร ม ร ม	- ร - ม	- รดี - ม	--- ช	- ม -
ฮือ ฮือ - ฮือฮือ	- do - not	- ฮือ ฮี ฮือ	- ฮือ ฮีฮือ fret	- ฮือ - ฮือ	- ฮือฮือ - I	--- won't	- ฮือ -

-	+	-	+	-	+	-	+
--- ช	--- ล	-- ดี ล	- ช ลช ล	--- ชม	--- ช	--- ร่ม	- ดี ร ร
--- เออ	--- เออ	-- ฮี งอ	-เออ เออเออ เออ	--- เออเออ	--- ฮี	--- bring	-- you harm

	-		+		-		+
- ม - รดี	--- ช	- ม ช ม	- ร ม ร ม	ม รดี ท ดี	ร ม ร - ล	-- ล ล	----
- ฮือ - ฮือฮือ	--- jump	- ฮือ ฮี ฮือ	- ฮือ ฮีฮือ up	ฮือ ฮือฮือ ฮือ ฮือ	ฮือ ฮีฮือ - here	-- in to	----

	-		+		-		+
-- ดี ล	- ช ลช ม	-- รด รม	- ช - ล	----	--- ดี	--- ร	- ดี ร ดี ร
-- ฮี งอ	-เออ เออเออ เออ	-- เออเออ เออ	-เฮอ - เออ	----	--- my	--- ฮือ	-ฮือฮือ ฮือ arms

	-		+		-		+
----	- ม - ช	- ม ช ม	- ร ม ร ร	ม รดี ดี ล	- ช ลช ลดี	--- ร	- ม รดี ร่ม
----	- she - took	- ฮือ ฮี ฮือ	- ฮือ ฮีฮือ time	ฮือ ฮือฮือ ฮีงอ	-เออ เออเออ เออ	--- เออ	-เฮอ เออเออ เออ

	-		+		-		+
--- ช	--- ล	-- ดี ล	- ช ลช ล	--- ชม	--- ช	- ร - ร่ม	- ดี - ร่ม
--- เออ	--- เออ	-- ฮีงอ	-เออ เออเออ เออ	--- เออเออ	--- ฮี	- her - heart	-ฮือ-throbbled

โน้ตทำนองร้องเพลงแขกประเทศ (สองชั้น)

-	+	-	+	-	+	-	+
--- ล	--- ล	-- ล ลคํ	- ล --	-- คํ ช	- ล คํ ช	- ม ม ช	- ร - ม
--- Wan	--- thong	--- stood	- there --	-- ฮึงเงอ	- เออ ฮึงเงย	- hesita	- ted - อื้อ

-	+	-	+	-	+	-	+
-- ชํ ชํ	--- ชํ	- มํ - ชํ	- รํ - มํ	- ช - ล	- คํล ช ม	- คํ - รํมํ	- รํมํ รํ มํ
-- Khun Phaen	--- pressed	- อื้อ - Si	- mok - อื้อ	- เออ - เออ	- เฮอะเฮอ เอ็ง เอย	- its - head	- stooped อื้อ ฮื้อ

-	+	-	+	-	+	-	+
- รํคํ - รํมํ	--- รํมํ	- รํ - รํ	คํ คํ - รํ	- คํล คํ ล	-- ชม ชล	- รํมํ - รํมํ	- รํมํ - รํ
- อื้ออื้อ - good	--- horse	- อื้อ - kept	Still - อื้อ	- อื้ออื้อ ฮึงเงอ	-- เออเออ เอย	- dod - not	- leap - อื้อ

-	+	-	+	-	+	-	+
--- ช	-- ม ช	--- ม	- ม --	- ช - ล	- คํล ช ม	- ช ร รม	- รม ร ม
--- heart	-- resolved	--- she	- drew --	- เออ - เออ	- เฮอะเฮอ เอ็ง เฝย	- ฮี herself	- close อื้อ ฮื้อ

โน้ตทำนองร้องเพลงแขกประเทศ (ชั้นเดียว)

- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +
- คํ - ล	- คํ ล ล	--- ช	- ช - ม	รํชํ รํชํ รํ รํ	- รํมํ รํ รํ	- คํ - รํ	รํ รํมํ รํมํ รํคํ
- both - hands	- hugged her man	--- tight	- ly --	Khun Phaen smiled	- teasingly	--- hu	marous อื้อฮื้อ อื้อฮื้อ

- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +	- +
- คํ - รํ	- รํ คํ คํ	--- ชํ	ชํ ชํ - มํ	- รํ - รํ	- รํมํ - รํ	-- รํ รํ	รํ รํ มํ รํคํ
Turned - his -	- head to her	--- face	Lit up - อื้อ	- shall - I	- kiss - you	-- before	we go ฮื้อ ฮื้อฮื้อ

ภาคผนวก ข
รูปภาพการจัดสัมมนากลุ่ม (Focus Group)

การจัดสัมมนากลุ่ม (Focus Group)

หัวข้อ กระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ การขับเคลื่อนละครเรื่อง ชุนช้าง ชุนแผน

ตอน ชุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ

28 กุมภาพันธ์ 2565 ณ ห้องประชุม 3 สำนักงานอธิการบดี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (วังหน้า)

ผลงานเพลงละครเสภาเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน
ตอน ขุนแผนพานางวันทองหนี ภาคภาษาอังกฤษ
(QR Code)

แบบเอกสารที่ 2-1

แบบประเมินผลงานสร้างสรรค์ฉบับสมบูรณ์
ฝ่ายวิจัยและนวัตกรรม สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ชื่อผู้วิจัยงานสร้างสรรค์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพคุณ สุดประเสริฐ
สังกัด คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ชื่อเรื่อง กระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ การขับเสภาละครเรื่อง ชุนช้าง ชุนแผน ตอน ชุนแผนพานางวันทองหนี
ภาคภาษาอังกฤษ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับคุณภาพ โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

5	หมายถึง	มีระดับคุณภาพ	ดีเด่น	(ร้อยละ 80 ขึ้นไป)
4	หมายถึง	มีระดับคุณภาพ	ดีมาก	(ร้อยละ 60-79)
3	หมายถึง	มีระดับคุณภาพ	ดี	(ร้อยละ 40-59)
2	หมายถึง	มีระดับคุณภาพ	พอใช้	(ร้อยละ 20-39)
1	หมายถึง	มีระดับคุณภาพ	ควรปรับปรุง	(ต่ำกว่า ร้อยละ 20)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
	มากที่สุด ๕	มาก ๔	ปานกลาง ๓	น้อย ๒	น้อยที่สุด ๑
1. การเขียนบทนำ					
1) นำเสนอให้เห็นถึงแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน	✓				
2) แสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของการสร้างสรรค์ผลงาน	✓				
2. วรรณกรรม แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง					
1) ความเกี่ยวข้องกับงานสร้างสรรค์	✓				
2) ความสามารถในการสังเคราะห์วรรณกรรม แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	✓				
3) ความสามารถในการใช้ประโยชน์จากวรรณกรรมแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	✓				
3. วิธีการดำเนินการงานสร้างสรรค์					
1) ความเหมาะสมของกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน	✓				
2) ความเหมาะสมของเครื่องมือ เทคนิค และวิธีการออกแบบสร้างสรรค์ผลงาน	✓				

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
	มากที่สุด ๕	มาก ๔	ปานกลาง ๓	น้อย ๒	น้อยที่สุด ๑
4. การวิเคราะห์งานสร้างสรรค์					
1) เป็นไปตามวัตถุประสงค์การสร้างสรรค์	✓				
2) ความเหมาะสมของการนำเสนอผลการวิเคราะห์	✓				
3) ความชัดเจนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์	✓				
5. การสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ					
1) ความเหมาะสมของประเด็นที่อภิปราย	✓				
2) การใช้หลักฐานและเหตุผลประกอบการอธิบาย	✓				
3) ความกระชับในการอภิปราย	✓				
4) ความเหมาะสมในการเสนอแนะที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้	✓				
6. ความถูกต้องในการเขียนและการพิมพ์					
1) การใช้ภาษา วรรคตอน ย่อหน้า และการสะกดในเนื้อหา	✓				
2) ความถูกต้องของการพิมพ์บรรณานุกรม	✓				

ผลสรุปคุณภาพโดยรวมของผลการวิจัย

- ☒ ดีเด่น
☐ ดีมาก
☐ ดี
☐ พอใช้
☐ ควรปรับปรุง

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณิ เหลือบุญชู)

ผู้ทรงคุณวุฒิ

วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๕

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพคุณ สุดประเสริฐ
วันเกิด	22 กรกฎาคม 2518
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	101/14 หมู่ 9 ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม 73220
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม 119/12 หมู่ 3 ตำบลศาลายา อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2534 ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นต้น วิทยาลัยนาฏศิลป์ พ.ศ. 2537 ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นกลาง วิทยาลัยนาฏศิลป์ พ.ศ. 2539 ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง (ปณส.) วิทยาลัยนาฏศิลป์ พ.ศ. 2541 ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) สาขาวิชาคีตศิลป์ไทย สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2552 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) พ.ศ. 2557 ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม